

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

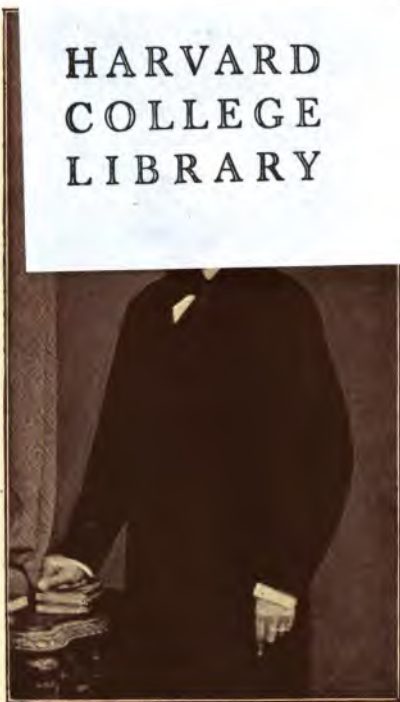
Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

~~17. IV. 71~~

Slav. 8861.5.21

HARVARD
COLLEGE
LIBRARY

fr. J. Dvorský * 1839 † 1907,

Sign.

Bes. 74

70

DRA. 116

110

HANIBALA LUCIĆA
HVARANINA
SKLADANJA.

PISANA 1495 — 1525.

NOVOIZDANA TROŠKOM
Dra. Ljudevita Gaja.

S predgovorom i rečnikom
od
Pr. Antuna Mažuranića.

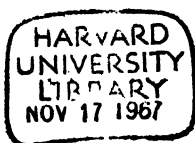

U ZAGREBU.
Tiskom kr. povl. narodne tiskarnice Dra. Ljudevita Gaja.

1 9 4 3.

Star 8861. 5. 21

✓

NDEA SL

POGLAVITOMU I PLEMITOMU
GOSPODINU
AMBROZU IL. VRANYCZANYU

V. SL. VARM. STOLA SUDBENOGA PRISIEDNIKU,

ISKRENOMU DOMORODCU

STARINOM I RODOM

HVARANINU

U ZNAK UVAŽENJA NJEGOVIEH I SVE NJEGOVE SLAVNE I STAROVITEŽKE
OBITELI ZA DOMOVINU I NARODNOST UČINJENIEH ZASLUGAH STAMNSKO
DIELO OVO SLAVNOGA MU ZEMLJAKA

POSVETJUJE

Dr. Ljudevit Gaj.

PREDGOVOR.

Budući mi nepoznat vas Lucićevo životo, nemogu izveřtno kazati, kada je rođjen, ni kada je umro: ali kako se zna, da je bio vlastelin hvarski, mislim, da bi se bez sumnje barem to dvoje moglo gdje god na Hvaru (u crkvenom ili u gradskom arhivu) najti, da tko potraži. U pomanjkanju drugih izvorah valja nam zasad gledati, da iz samih njegovih pjesamah iznajdemo ono doba, kad je on svoja »Skladanja« pisao. A to ja mislim, da neće bit jako teško; jer tko samo jednom pročita Lucića, odmah mu pade u oči, da on sva ova »Skladanja« nije napisao u kratko vreme, već da je kroz mnogo godinah kadkada po nešto napisao. Jer osim toga, što nije slično, da su njegove ljubezne pjesme pisane u isto doba, kada i pjesan o božićnoj noći, kaže i sam u pismu na J. Martinčića, kojim mu posvetjuje svoj prevod Ovidove heroide i svoje ljubezne pjesme, da su te pjesme »njegova *davnjena* i *odavna složena* skladanja« (str. 1. 2). A u tretjoj poslanici na istoga Martinčića (s. 104) veli, da je onaj čas dobio glas iz iztoka, kako su Turci obseli grad Rod na otoku istoga imena, i kako ga biju sa svih stranah, jeda ga razruše, kakono su i Biograd (str. 106. r. 24). A kako je poznato, da su Turci razorili sàrb-ski Biograd god. 1521., a obseli zatim posljednji put Rod odmah sljedeće god. 1522., kadno ga i oteše, takò neima sumnje, da je ona poslanica pisana uprav god. 1522. A budući da u istoj poslanici veli još i

to, da neide više za stěgom Ljubavi (str. 102. r. 28), dāržim, da je ona poslanica pisana više na koncu nego li na početku njegova pèsničkoga života. Mislim zato, da neću mnogo pogrešiti, ako rečem, da je L. pisao od prilike god. 1500—1525. Ovo potvrđuje i ona okolnost, da L. u pèsni na Dubrovnik broji i hvali sve moguće i najmanje krěposti Dubrovčanah, ali nigdē nenapominje, da imaju i naučenih ljudih, pèsnikah ili drugih pisacah. Valja da L. nije bio za nikakova dubrovačkoga pisca još čuo do onda, kad je onu pěsmu pisao, premda su okolo god. 1500. mnogi Dubrovčani počeli pisati. U ostalom od svih njegovih suvrěmenikah, kojē napominje, poznāt je u književnosti sam Petar Hektorović; ali uprav s ovim, čini se, da nije imao nikakova priateljstva. Uzrok tomu nemože bit drugo, nego što je L. bez sumnje bio starij od Hektorovića (koj je polag Appendina rođjen okolo 1490) barem za 15 do 20 godinah.

Sve, što se književnoga nalazi od L., izdao je tiškom (a to valjda po smārti spisatelja) sin mu Antun god. 1556. u Mletcih pod naslovom:

„SCLADANTA IZVARSNICH PISAN RAZLICICH POCTOVANOGA GOSPODINA HANIBALA LVCIA *) VLASTELINA HVARSCHOGA, CHOTE CINI STAMPATI VBNECICH, SIN GNEGOV ANTONI, NA CHON TISSVCHIA I PETSAT I PEDESET I SEST GODISCH, OD POROTENTA SLAVNOGA SPASITEGLIA NAŠEGA ISUCHARSTA, NA DESET MISECA ZVGNA. IN VENETIA PER FRANCESCO MARCOLINI MDLVI.“ *U četvrtini listovah 67 (t. j. stran. 134).*

*) Lucić pisao se je sam *Lucig* (t. j. Lucij), ali ja sam audio, da je mnogo pristalije pisati ga po vlastitosti našega jezika uprav hrvatski Lucić.

Je li ovo dèlo odonda do danas (kroz cèlih 290 godina!) još koi krat preštampano bilo, to ja upravo neznam, nego mislim da jest, budući da Appendini spominje izdanje od g. 1638., po čem je mislio, da je onda stopram živio L., dočim je već morda od 100 godinah bio u grobu. Od pàrvoga izdanja, t. j. od god. 1556., nalazi se, koliko mi je poznato, još samo jedna jedina knjiga, i ta se je sasvim dobro sačuvala u manastiru otacah reda svetoga Frane male bratje u gradu Kàrku (*Veglia*), na otoku istoga imena. Kad sam ja god. 1835. sa svojim bratom Ivanom bio ondè, dao je mnogo poštovani otac Pavao Molinarić, gvardian istoga manastira, meni tu rèdku knjigu s pogodnom, da ju u Zagrebu preštampan, i njemu nekoliko novih iztisakah za nju pošljem; ili ako mi se uzvidi, da dèlo nevrèdi novoga izdanja, a ono neka ja onaj isti stari eksemplar, pošto ga prepisem njemu povratim. Našavši ja dèlo ovo, svakako od velike cène, žao mi je bilo vratiti ga opet u tminu, i zato umolih g. Dra. Lj. Gaja, učrednika Narodnih Novinah, koi svoju vlastitu tiskarnicu ima, neka ga on izda ob svojem trošku pod onom istom pogodbom, pod kojom sam ga ja primio. G. Gaj pristane dragovoljno na to, i evo sada mogu gospoda čitatelji već i sami suditi o vrèdnosti dèla. A da ga može svaki lakše razumèti, raztumačio sam na koncu ove knjige sve rèči Lucieeve, koje bi koga manje vèšta čitatelja mutiti mogle.

U starom izdanju stoji Ovidova heroïda pred njegovimi pèsnami; ali ja sam ju zapostavio zato, što sam sudio, da njegovo izvorno dèlo zaslužuje prednost pred golim prevodom. Onda u tretjem dèlu stoje pèsme u starom izdanju slèdećim redom: 1. na Dubrovnik, 2. na Jer.

Martinčića; 3. na istoga; 4. na Frana Božićevića; 5. na Nikolu Matulića; 6. na J. Martinčića; 7. na Milicu; 8. na istu; 9. Nadgrobница Golubiniću; 10. na J. Martinčića i od Božićne noći; 11. Nadgrobница Martinčiću. — Ja sam u toliko promijenio ovaj red, da sam sve pjesni Martinčiću pisane postavio na koncu, jednu za drugom.

O prevodu Paridove knjige na Jelenu, t. j. heroida 16. iz Ovida, valja znati, da se L. nije držao strogo ni reči ni misli Ovidovih, nego ju je sasvim slobodno izradio; a budući da vas Lucićev prevod nije onim redom napisan, u kojem se nalazi izvorno djelo u današnjih Ovidovih pjesmama, tako moram suditi, da L. nije imao dobra izdanja Ovidova, iz kojega je preveo onu heroidu.

Način pisanja iliti pravopis, kojim se je L. služio, vidi se u gori postavljenom naslovu knjige, samo mi valja napomenuti, da je osim spomenutoga naslova sva knjiga ležećimi slovi naštampana, i da za glas »ž« piše ovakovo slovo »*ʒ*« n. p. »*ʒivitchye ʒivot sladach*«, t. j. živiti će život sladak.

Jezik Lucićev jest obično primorsko ili čakavsko narječje onoga vremena na otoku Hvarskom, premda i gdje koju reč iz štokavskoga primješanu ima (kao n. p. nekoliko putah *što* i *bio* mjesto *ča* i *bi*), i negledeć na to, da ima nekoliko talijanskih reči (*listo*, m. hitro, *mantelita*, *schivpita*, *spenza*, *spingarda*), i gdje koju tursku (bre! timar, žalet), može se obćenito reći, da je jezik dobar, samo valja upamtiti:

a) da ima nekoliko ostarjelih reči, kao:

arvan	mjesto rumen	jagla	mjesto igla
beriti	• brati	koko	• koliko
isto	• istina	listo	• samo
izručiti	• osloboditi	nalipati	• nahripati, nasartati

pozimuti m. pogutnuti

rič. • stvar

rek • način

steriti • sterati ili strèti

ticati m. teti

tóko • toliko

umčati • otimati

razamčati m. razgrabiti, i više dr.

ovamo dolaze još nekoje, kojim je znamenovanje tamno, kao: česmen, česmenit, leto, liti, mila ni malo, posoba i rizü.

b) da nekoje glagolje zlo spreza u prošastom svršenom i nesvršenom vremenu, kao: on beriše mēsto braše; on htjše m. htě, hotě ili htěde; on steriše m. sterāše; oni hotihu m. hotiše; oni kladihu m. kladoše (ili pak kladiše); oni nehtihu m. nehtiše; oni zovihu m. zvahu.

c) da predloge *u* i *na*, na pitanje gdje? slaže uvek s četvrtim padežem, kako se i govori u mnogih krajevih, a imenito u Boci i Čarnoj Gori, n. p. Bio sam u Risan, u Kotor, u Čarnu Goru, na svit, i t. d. mēsto: u Risnu, u Kotoru, u Čarnoj Gori, na svitu (svētu), i t. d.

d) da suvišnu rečcu *li* slaže sasvim na svoj način, n. p. » ako rič moja li hoć da besidi » itd. mēsto: ako li hoć(eš), da rič moja besidi. Vidi »Li« pod brojem 4. u mojem priloženom raztumačenju reči nakoncu ove knjige.

e) da u sadašnjem vremenu, prvoj osobi jedno-broja ponajviše ima glagolje po starinski na »u« mēsto na *m*, kao: ja budu, činju, hodju, hvalju, idu, išcu, kajū se, minu, nadiju se, prikazuju, proliu, stanu, šalju, tratju, velju, zaminu, itd. premda se ove reči i kod nje-ga koi krat nalaze na *m*, kao: ja budem, činim, hodim, hvalim, idem, išcem, kajem se, minem itd.

f) da L. piše: razuměti čemu, mēsto: razuměti ča ili što.

U ostalom za volju lakšega razumljenja, i da izda-nje ovo bude sličnije izdanju Osmana Gundulićeva, pro-měnio sam ja gdješto u Luciću ovako: a) Prid, pridobar, privelik, primudar itd., na: pred, predobar, prevelik, pre-

mudar itd., razlučivši polag razluke znamenovanja predlog *pri* od *pre* (prě). — *b*) Lucieeve reči: *graya, slayi, hoyu, doyu, viyu, žaya* (premda piše koikrat i »*dodjem, izadjem, otadjem*«), pisao sam ja: gradja, sladji, hodju, dodju, vidju, žadja, i t. d. — *c*) U *penezi, vlasu, žigli*, itd. prepisao sam: u penezih, vlasih, žiljih, itd. — *d*) Čto, liće, sunaće, ~~niće~~, itd. prepisao sam: što, lišće, sunaće, niće (ništa). — *e*) *Ovoy, ovay, toy, tay, tuy, onay*, itd. prepisao sam: ovo, ova, to, ta, tu, onu, itd.

Promenio sam izvise još nekoje stvari, koje sam dāržao za pogreške tiska u pàrvom izdanju, kako slēdi: na strani 4 redku 2. *s drugu stranu* na s druge strane

» » 5.	» 17. <i>iscascia</i>	» izraža
» » 9.	» 18 <i>guorcati</i>	» novcati
» » 18	» 9. <i>vdglah</i>	» hotjah
» » 19.	» 16. <i>me ne yur</i>	» uzmi me jur
» » 24.	» 27. <i>moliui čuy</i>	» molju te
» » 25.	» 16. {	» otogaj
» » 34.	» 27. <i>otognay</i>	
» » 26.	» 21. <i>bube</i>	» hude
na strani 51. redku	8. <i>dodati</i>	na podati
» » 55.	» 15. <i>kraiste</i>	» krajine
» » 60.	» 3. <i>choy</i>	» što
» » 61.	» 21. <i>ducife</i>	» dičiš
» » 89.	» 16. <i>facuchi</i>	» tekući
» » 90.	» 3. <i>kol</i>	» kod
» » 99.	» 17. <i>tim ye</i>	» tim si
» » 105.	» 27. <i>da cignahu</i>	» ča činjahu.

U Zagrebu mēseca Sēčnja 1847.

Prof. A. Mažurantić.

DIO I.

PIESNI LJUBEZNE.

HANIBAL LUCIJ

JERONIMU MARTINČIĆU,

VLASTELINU SPLITSKOMU,

POZDRAVLJENJE.

Budući me, moj poštovani Jeronime; od razlika di-
lovanja odvratio strah segalitnje kužne nemoći, i radi
njega u kući stojeći zatvoren, sam sebe, kako bolje
mogah, različih knjig ter pisam prevraćanjem razgo-
vorih, i onih dopokon, koja bihu u zapušćene shrane
neponanjivo zavržena. Meu kojima došadši mi na ru-
ku nikolika moja davnjena od pisnih našeg jezika
skladanja, i kakono jure ne moja razgledavši ih i po-
gãrdivši, odvãrgoh malo ne sva. Nu meu ine namirih
se na onu bludnu knjigu, koju izvãrsni pisnivač Ovi-
dij mnogo hitro od strane Parizeve izmislì, kako prem
onada Jeleni poslanu, kadano ju od muža hinbeno
odmamivši odvede; koju ja istu knjigu iz latinske o-
diće svuksi, u našu hãrvatsku nikoliko jur vrime-
na bih preobukal, i nikako mi se neučini, da je sa
svim pogãrdjenja dostojna, more biti zato, što u njoj
ništore moga nebiše, nego sama ta preobuka: a što-

no samo sobom jest lipo, u što hoć da obučeš, grubo sa svim biti nemore. S druge strane kakono ista ta Jelena bila jest (a to je pismom virovati) izvârsko lipa i uljudna, da li bludna i nepoštena: takova mi se uzamni da je i ta knjiga, u mnogo lipo složenih besidah grube napke ka uzdržati. Toga se čića u sebi razbijah, hoću li ju dati nadvor, ali sasvima potušiti. Razmislih dopokon, da ne inako svakoj ženi, ka hoće da poštenje svoje ubrani, nego kako i onomu, ki hoće grad sagraditi, potribno jest znati sve pute i načine, kojimi bi mogli neprijatelji podhârvati ga, za neka umi sve te pute i načine zapričiti. Videći ja dakle, da u toj knjižici svi hinbeni ti načini s mnogom hitrostju izmišljeni nahode se, odlučih svâršeno nedaržati veće sakrivenu ni nju ni ostale od takova razloga moje, kakove takove, pisni od dâvna slozene. Nu komu bi ih ufânje oporučil, mimo tebe nenahodim nikogare; ti bo me si na to potaknuo, i znam, da ih ćeš kakono sârčeni i dâvnjeni prijatelj moj prijati ljubezno, i kakone svakojacih kripostnih pun naukov, ako bi u čemu lihale, priurešiti i prenačiniti, i kakono mnogo scinjen ne samo meu tvojimi mišljanjima, da i meu tudjimi, od svake protivščine obraniti. Evo ti ih dakle poklanjam kako za zaklad i za spomenu moje velike s tobom prijazni: a ti, ako ti se vidi, izvedi ih nadvor; zač uzdam se, da od nikogar pogârdjene neće biti, ako od tebe pohvaljene budu, komu se mnogo vele priporučujem. Budi zdrav.

I.

Hlepi sárce moje gospoji otvorit
 Britke rane, koje hoće ga umorit.
 Da no ja za bolje, manjega zla cića,
 Tu zled, ká ga kolje, nedam da očitja,
 Za da mi vila taj nevazme pak oni
 Medeni poziraj, kí mi smárt odgoni;
 Kí mi osladjuje ljuvena nalipa
 Gorkost, ká me truje, ká mi sárce cipa.
 Vide znah moj poraz ta vil' da bi znala,
 Veseli svoj obraz nebi mi kazala.
 Ni bi me činila nje riči dilmika,
 I tako ta bila rana bi brez lika.
 Zato ja na dlanu nehtijah nositi
 Preljutu tu ranu, ni milost prositi,
 Neg tãrpit tužicu, čineći da mi su
 Radosti na licu, na sárцу ké nisu.
 Nu moje nemilo sárce se izražá,
 I trudno to dilo neće da podnaša;
 Veleći, da živi oganj ga skončaje;
 Jer izvan laživi moj ga smih izdaje.
 I evo izpušta iz sebe on vrući
 Od ognja gorušta uzdah, kí me vrući
 Tako, da dobivat veće ga nemogu,
 Ni smihom pokrivat bolizan nu mnogu.
 Da ti vidj, da mi je sila i nevolja,
 I griha da nije, gdi nije i volja,
 Ter mi rič i pogled, vilo, neuzmiči,
 Prem ako bol i zled moja t' se obličí.

II.

Gledajuć, gospoje, tvoj obraz gizdavi,

U ki narav svoje sve dike postavi,

Mogah se o tomu svāršno veseliti,

A ino u momu sārцу neželiti:

Nu ljubav opaka, ajme, ká ulazi

Potiho, da paka većina se razjazi,

Kakono ká mire neima ni stida,

Hti, da se prostire má želja naprida.

Kú želju tajeći ja tebi, sunašce,

Živim ognjem žeći priča mi sārdašce

Tako, da obraz moj smārtno ja bliditi,

I tebi mnokrat to sgoda se viditi.

Ter dokle neznaše angjelska tvá radost,

Kom bolju boljaše nesrićna má mladost,

Pitomo i milo svārtaše ka meni.

To lišce prebilo, ta pogled medeni,

Koliko da praviš: »Da bi mi kako moć,

Lika, da ozdraviš, dala t' bih i pomoć.«

A sad, kad uzroke poznaješ od tuge

I boli žestoke nesrićnoga sluge,

Neó da ga pogledaš koliko kárvnika,

A kamo da mu daš pomoći ni lika.

Što je to, neg napit zdravjem, a pak dati

Čemer i jad popit, neka me potradi?

Što je to, nego li k nebu me gori dvić

Visoko, za doli niže me pako varć?

U čem ti jesam kriv rumennoj ružici,

Da tako kažeš gnjiv virnomu služici?

Ali jer odkriti rane ti boleće.

Vólih, neg dopriti do smārti gledeće?

Ajme, jur kad vidjah razluć'ne tvé volje,

Zašto pri neprijah smārt, da me zakolje?

Daj bih bil umārl sit sladkoga pozora,

Kad mi je li umrit sudjeno od sgora.

III.

Ako si mislila tako mi nedati.

Tvoja lišca bila, gospoje, gledati.
Zač mi ni onada, vilo, jih pokazati.

Kadno mi evil zada ljuvena poraza?

Ako si tako je mislila, da do vik.

Beside ja tvoje nebudem dionik.

Zašto me ti posu biserom od sgora,

Ki ti se tad presu iz medna govora?

Kad no me uprosi taj govor ugodni

I reče: »Tu što si goste nezahodni?»

Onada ja rekoh: »Gospoje, išću stvar,

Ku ako dotekoh po ki put ikadar,

Biti ću vesel već, veće ću biti blag.

Veće ću dobro steć, neg caru tko je drag.

A uz to tvoja rič reče: »Ako možem

U tom, što išćeš, nič, daj da ti pomozem.»

Blago tomu, ako jest koji, ki dvori

Vilu, ka jednako misli i govori.

A meni, vaj, vilo, ki dvorim u tvoj dvor,

Zajedno ka dilo neskladaš i govor;

Jer eto, kad višću učinih ja tebe,

Da dobro, ko išću, sve iniaš u sebe,

Dobro mi to nedaš: gorje mi još tvoriš;

Nec da me pogledaš, nec da mi govoriš.

S toga mi jest umor, s toga mi jest sila,

Da dušu dam na dvor, gospoje nemila.

IV.

Bud moju da želja poznaje i misal.

Gospoja, koj velju, da sam se zapisal:

Ovu mi istina virovat li neće,

Tom željom da ginu, i da me nij' veće.

Da bi mi, o Bože, caklom se stvoriti

Pred njom, neka može sarot mi prozriti;

Vidiv ga, može bit, rekla bi gospoja:

»Nij' kamo lik mu krit, a vid ga dostoja.»

V.

Gospoje, nemilo vidim da me rani

Tvoje lišce bilo, tvoj pozor izbrani;

Da 'vo li gdi mogu, k njima se utiču,

Za da se pomogu, za da se izliču.

Običan jest poraz, sladka je bol i zled,

Kú čini tvoj obraz, kú čini tvoj pogled.

I ako ć' učinit dužna me očima,

Ako li na saj svit draže se što ima:

Oči t' ću dat, i rič ako je ká draža.

Pozorom mene lič', prem da me poraža.

VI.

Vilo, ká imaš moć u pozoru tvomu

Prominit meni noć na danku bilomu,

I opet činiti, danak mi taj bili,

Vilo, potamniti, da mi smàrt omili,

Nu mi rec', odkuda tvoj pogled medeni

Ima to; da čuda ta tvori u meni?

Jer kada, gospoje, pogledaš na mene,

Nasmijav te tvoje jagode rumene:

Zimna me ogriješ, znojna me ohladiš,

Naga me odiješ, gorka me osladiš,

I nasitiš lačna, i žedna napojiš,

I utišiš plačnu, i trudna pokojiš.

Kada li sinj oblak sãrže tvoga lipi

Vazme mi lišca zrak, neka me nekripi:

Onada sve slane biju me i krupe,

I tuge obstrane, i jadi obstupe;

Onada u ruci pravdi se ja vidim,

Ká hoće, na mucu da grihe povidim;

Onada svi mači siku me i kose,

I vojska pak tlači, i zviru raznose.

Odpusti oblak taj, otmi me tužici,

Pokaži svitli raj virnomu služici.

Jedan samo pogled moći će naknadit

Vas moj trud i svu zled, i jade osladit.

VII.

Tolika obide radost mi sârdašce
 Za čas, ki te vide mé oči, sunašce,
 Da svake žalosti, u kih godir bude,
 Radi te radosti mé sârce zabude.
 Nu da bi kim rokom bilo, da dostojim
 Gledati te okom na volju ja mojim,
 Rekal bih, gospoje: Ništore nescinjû,
 Veselje da moje na raju prominjû.
 Da nu gnjiv, i još mal, na lišcu tvojemu
 Toli je, vilo, zal sârdašcu mojemu:
 Da, da bi čas malo târpio veče dug,
 Nebi me ostalo razmi prah tere lug.
 Niti bi, da sam živ, činiti tko mogal,
 Toli bi sve taj gnjiv pomoči premogal.
 Ti dakle, vilo, si moj čemer i moj med,
 Ki mi dobro nosi, i ki mi nosi zled.
 Taj mi med nečini čemerom gorčati,
 Moj zlati jedini pârstenče novcati,
 Ali tu gorčinu mlri, da podnosim
 Kako prem nesginu, ter ino neprosim,
 Paka neka pridu od svita mladosti
 I stave na sridu sve nju radosti,
 Pri toj radosti njih moj će plač dreseli
 Ostati kako smih, kim se raj veseli.

VIII.

Mnogokrat s sobom sam misleći vârh tebe!
 Bude me stid i sram samoga od sebe,
 Što tvoju lipotu, tvoj ures, gospoje,
 Tvoj um, tvû dobrotu mîa pišan nepoje:
 Nu je moj pameti trudno da se stavi
 Dike tvoje pèti; ké su vârh naravi.
 Jer da bi u pârvî početak začela
 Od tancih obârvih, od košic, od čela,

Znam, nebi po vas vik mogla da povidi

Oda sto jednu dik, tu samo ke vidi.

A kako izreci mogla bi do vika

Oni dar najveći, čuda ona nika

Od crnih očiu, kinni kad poziraš,

Slastju nikom nju dušu mi podiraš?

Al od lišca bila, kojemu (svak vidi)

Ruža je proctila rumena na sridi?

Al od ust, kano med iz sebe proliu,

I perle u pored nizane pokriu?

Zato mi zazriti, ako te nehvalih,

Nehtij, venče viti, i sam ho to žalih.

Tomu je uzrok toj, što nimam kriposti

Slaviti razum tvoj s angjelskom liposti;

Jer slavno lišce tvé i dike ostale

Nadhode na svit' sve i slave i hvale:

Nu oada koliku imati budu moé,

Hvala óu razliku peti ti dan i noć.

IX.

Odkad se zamotá má mladost, gospoje,

U svilna tonata od ljubavi tvoje,

Prem ako sgubih vlás, prem ako vas sam tvoj,

Prem ako jedan vlas na meni nije moj:

Nut čuda velika, u aži gdi stoju,

Li neću do vika, da je se slobodju.

Odkada tvoj pozor svitlji od sunašca

Proletí kroz prozor od moga sardašca,

Premda britku ranu u sàrcu ja čutim,

Ljubljenim trovanu čemerom preljutim:

Nut čuda velika, gdi me jad raztiče,

Li neću do vika ranu da mi liče.

Odkad se uniti ljubén plam u meni,

Kí konca imiti, mnju, neće po sve dni,

I vrilo odkada mojih suz počá vrit,

Kó neznam ja kada hoće li izavrit:

Plamen taj goreći vrućinom zalihom.
 Suze moje teći nepušta pospihom,
 Ter, da me utepe sa svima, nemogu,
 Da svak čas li krope lica mi nebogu.
 Iste te suzice, jer tako padaju.
 Na parsi niz lice, oganj mi smanjkaju,
 Neka me u harli, vilo, neizaeže,
 I tako umarli dan mi se proteže.
 Jedna bo nestića brani me od druge,
 I tuga zašćića, gospoje, od tuge.
 Nut čuda velika, meni se negrusti,
 Makar me do vika plač i plam nepusti;
 Sladje ja proliu suzice za žalost,
 Neg druži smih smiu grohotom za radost;
 I od moje oganj ljubavi draži je,
 Kada se gori nanj, neg drugi kad griće.
 I tarpit nij' muka strilu, da ni ranu,
 Gospoje, iz luka tvojega poslanu.
 I ovu niku čud uza tvoja ima:
 Manji mi daje trud što veće zažima.
 Nu ako u tzi izranjen sluga sad
 I gori i suzi veselo tebe rad:
 Nije li dostojno u kril' ga prijati,
 Da mu se povoljno tarpinje to plati,
 Za neka, u skutu tvojemu kad bude,
 Plač, plam, ranu ljutu i uzu zabude?

X.

Tko čista izmotà iz zlata preden zlat,
 Ter ovoj omotà gospoji bili vrat,
 I glavu pokrili? Tko li joj dà čelo
 Već nego dan bili vedro i veselo?
 I carne obarvi uzvite načinom
 Miseca u parvi dan, ki je za minom?
 I carno iz bila oko meda sladje,
 Kim dušu iz tila vadi poziraje? —

Nje kosa nadhita vridnostju i cinom
 Sva blaga od svita, i sunce svitlinom.
 Nje čela za diku i za dragost mnogu.
 Oči se človiiku nasitit nemogu,
 Obārvmi očitja razum i dobru čud,
 Kako svitlost svića kroz bistar caklen sud.
 Pozorom u lugu zvir bi pitomila,
 Zlu volju i tugu svaku prelomila.
 Da tko li ružieu sabra i žilj bili,
 Ter prosu po lišću gizdavoj toj vili?
 Tko perle od valje upored izniza
 I sgor od koralje usta joj promiza?
 Tko garlo iz bila mramora i ruke
 I pārsi izdila s dvi drage jabuke?
 Tko li joj u smihu, tko li u hodjenju,
 Tko milost u tihu podā govorenju?
 Riču bi onada majku utolila,
 Kad ju glas zapada smārti sinka mila;
 Lišcem veselila tamni bi pakal taj;
 Smihom otvorila nebo i svitli raj.
 Od bisera venčac na garlo da stavi
 Aliti pārstenčac na ruku gizdavi,
 Nebi joj pridali urehē ni gizdē,
 Da od nje prijali, jak od sunca zvizde!
 Čudna je stvar nika viditi, kad hodi,
 Kolik dvor od dikah za sobom uzvodi:
 Čudo je još veće gledati, gdi Ljubav
 Krili uztrepeće na njeje pārsi stav,
 Koliko da išće, da svitu pokaže,
 Da joj je ložišće ondeka najdraže.
 Onde lūk proteže, onde oganj niti,
 Kojimno svit žeže, i nebu još priti.
 Za moći tvojih ruk; za lipost tvojih kril;
 Ljubavi, i za lūk i za tvoj zlatan stril;
 Dopusti, da samo nje dik se nagledam,
 Mój želji inamo da pojde ja nedam!

Jer lipost toliku da ljubi, da garli,
 Nij' dano človiču, koi je umarli.
 Da 'vo se nesvida neg me li zanosi-
 Ta želja naprāda, i veći dar prosi.

XI.

Kad najpri ja tvoje vidili zlate kose
 I oči, gospoje, ké sārca zanose,
 I dike još ine tvojega obraza,
 Gdi narav načine sve lipe ukazā:
 Nemogoh nereći i sudit u sebi,
 Da je dar najveći lipota u tebi.
 Nu kada pročinih tvoj razum pak i čud,
 Tu misal prominih, gospoje, i taj sud.
 I evo nevim reć, oda dva ta dobra:
 Ali si lipa već, al umna i dobra?

XII.

Jur nijedna na svit' vila
 Lipotom se već neslāvi,
 Jer je hvale sve skupila
 Vila, ká mi sārce travi.
 • Ni će biti, nit je bila.
 Njoj takmena, ká se pravi.
 Lipotom se već neslāvi
 Jur nijedna na svit' vila.

Vārhu njeje vedra čela
 Vridna ti se kruna vidi
 Od kosice, kú je splela,
 Kojom zlatu nezavidi,
 Svakomu je radost vela,
 Kad ju dobro razavidi.
 Vridna ti se kruna vidi
 Vārhu njeje vedra čela.

Obàrve su tanke i càrne
 Nàd càrnima nad očima;
 Càrne oči kada svàrne,
 Človik tugu preu da ima,
 Tuga mu se sva odvàrne
 Za veselje, koje prima.
 Nad càrnima nad očima
 Obàrve su tanke i càrne.

Kako polje premaliti
 Lišca joj se ružom diče,
 Ruža nigdar pri na sviti
 Toli lipa neizniče.
 Mladost će se pomamiti,
 Kojano se za njom stiče.
 Lišca joj se ružom diče
 Kako polje premaliti

Pri rumenih njeje usti
 Ostao bi koralj zada;
 Zubići su drobni gusti,
 Kako biser, ki se sklada,
 Sladku ričcu kad izusti,
 Bi reć mana s neba pada.
 Ostao bi koralj zada
 Pri rumenih njeje usti:

Blažen, tko joj bude gàrlit
 Gàrlo i vrat bil i gladak;
 Srića gā će prein zagàrlit,
 Živisi će život sladak;
 Žarko sunće neće hàrlit,
 Da mu pojde na zapadak.
 Gàrlo i vrat bil i gladak,
 Blažen, tko joj bude gàrlit.

Lipo ti joj uztrepeću
 Pàrsi bilje sniga i mlika,
 Tere oči na nje meću,
 Ki žalosti išću lika,
 Jer nemogu slatkost veću
 Umisliti do vik vika.
 Pàrsi bilje sniga i mlika
 Lipo ti joj uztrepeću.

Pàrsti joj su tanci, bili,
 Obli, duzi, ravni, prosti,
 Gdi bi zelen venčac vili
 Ali krunu od vridnosti,
 Koga nebi prehinili,
 Od lefantje da su kosti?
 Pàrsti joj su ravni, prosti,
 Obli, duzi, tanci, bili.

Od svih gospoj, ké su godi,
 Gospodšćina njoj se prosi;
 Meu njimi jer kad hodi,
 Toi lipo kip uznosi,
 Bi reč tančac da izvodi,
 Tim se ona neponosi.
 Gospodšćina njoj se prosi
 Od svih gospoj, ké su godi.

Grihota bi da se stara
 Ova lipost uzorita,
 Bože, ki si svim od sgara,
 Čin', da bude stanovita,
 Nedaj, vrime da ju shara
 Do skončanja šega svita.
 Ova lipost uzorita
 Grihota bi da se stara.

XIII.

Misal se zabude misleći u sebi,
 Kako se neutrude ne misli o tebi,
 I kako neostavim nesrećan život ov,
 Za da se izbavim žestokih uzdahov;
 I jezik moj i glas odkuda ima moć
 Klikovat svaki čas tve ime dan i noć;
 I lišce prebilo i kose pripivat,
 Zlatu, moja vilo, ké budu odsivat;
 I očiu tvojih presladki on, pozor,
 Očiu, od kojih vazda je moj govor;
 I kako još svuda noge te slidivši
 Nestanu od truda, stupljaje sgubivši;
 I odkud pisanja i knjige nahodim,
 I ova skladanja, cio tebe ka svodim,
 U kih ako grišam, jer lišce gizdavo
 Tvoje neuzvišam, koliko je pravo:
 Nij' moja krivina, gospoje, to zna Bog,
 Neg tvoja višina, ku doseć nisam mog'.

XIV.

Kágod je vridna stvar: (čula si, gospoje),
 Ima se imat var, da zaman nepodje:
 A ti, kruno svih vil, od Boga imaš dar
 Vridniji, neg je bil na svitu ikadar.
 A to je tvoj ures, ki dikom procvita,
 I vridnji vele jest, neg blago od svita.
 Ter nišće nesciniš, da zaman dni traješ,
 Nu misli, što činiš, da se pak nekaješ.
 Al neznaš, tve kosi, ké sjaju zlatom sad,
 S kih sárce zanosi svakomu ljuben jad,
 U skori da t' će prit opadši na manje,
 Jak zelen ali cvit, kámo sárp požanje?
 U toj li si viri, da vedro tve čelo
 Na jednoj sve miri stati će veselo?
 Ni da će brez kárvi starost se prikresti,
 Ká ti će obárvi nad oči nadvesti?

Svedj li će t', mniš, biti usti rumenjahnj,
 Ali se biliti zubići biljahnj?
 Kad vidiš, tvé garlo i dike ostale
 Sve bārzo i hārlo da su se skončale,
 I bude problidit lišce ti rumeno :
 Neće te razjedit veselje sgubljeno?
 Sgubivši mlade dni istom ćeš reći: »Ah,
 Vaj ineni nesrićni, zač ovo pri neznah?«
 A zato, má kruno, pokle si izcvala
 Izvārsna na puno nada sva ostāla,
 Nepusti, na žalost da budeš na tu doć,
 Uživaj tvú mladost, dokolu imaš moć;
 Jer leti dan za dnem, a za dnem godišće,
 Kakono magla prem, kú vitar potišće.
 Ter nitkor mlade dni povārnut nemore,
 Jak kad se skoreni zelen bor srid gore.

XV.

Od kola.

Neharnu služim gospoju,
 Zamani danke tratju;
 Za virnu službu jer moju
 Neće mi dati plaću.

Ni će uzu oblagšati,
 Kojom me željna svezā,
 Koja me hoće skončati,
 Toliko me zateza.

Svaki čas u me strilicu
 Hita, i nepočiva,
 A šaranu li tulicu
 Nigdar neizpražnjiva.

A zaman se je zaštitat,
 Jer ova zlata strila
 More i gvozdje prolitat,
 I sva oružja cila.

Meni ti pàrsi propade
 Kroz sva želiza oružna,
 Kada me rana dopade
 Usrid sàrdašca tužna.

Svak ti se zaman zahodi
 Daleko i sakriva,
 Jer ova svudi nahodi
 Strilica i prispiva.

Ja ti se hotjah prik svīta
 Nebožac da odbignu,
 Ajme, strilo jadovita,
 Bårzo ti me' dostignu!

Svak ti se zaman još moli,
 Pridaje i umilja,
 Jer se tad većma oholi
 I s većim jadom strilja.

Duga se molih ja lita
 Ponižen i umiljen
 Ajme, strilo jadovita,
 Većma ostah ucviljen.

Još je zamiani vapiti,
 Skucati, uzdihati;
 Britke je rane tarpiti,
 I muče izdihati.

Nu se dir, vilo, spomeni,
 Rob ti se dah i sužanj,
 A nij' krivine u meni,
 A nisam glavom dužan.

Nu se zagledaj, gospoje,
 U moju viru pravu,
 Kakono i ja u tvoje
 Lišce i rusu glavu.

Vidit ćeš, vira da moja
 Nadhodi sve vjernosti,
 Kakono, vilo, i tvoja
 Lipota sve liposti.

Kako se tebi pristoji,
 Kako se prosi za te,
 Da tvoja glava nestoji
 Brez vridne krune zlate:

Tako se i meni pristoji,
 Koi bih umarl za te,
 Da moja vira nestoji
 Brez koje godi plate.

A dosti sam, má radosti,
 Pretárpil jada i muke,
 Vrime je, smártnoj žalosti
 Uzmi me jur iz ruke.

XVI.

Htij prijat ovi dar za zlamez ljubavi,
 Premda je mala stvar, moj žilju gizdavi!
 Veći t' se dar prosi: da ljubav i vira,
 Mé sárce kú t' nosi, ona sve namira.
 To je sok, má vilo, rumenoga cvita,
 Kojimno prebilo tvé lišce procvita.
 Njim kada rumeni umiješ tvoj obraz,
 Vilo, se spomeni, da nošu tvoj poraz,
 Koji ću po vas vik tárpiti skrovito,
 Od tebe samo lik ufajuć i mito.

XVII.

Odkada obećah tebi se za slugu,
 Dvorbu se zavećah nedvorit ja drugu;
 Mila mi s' i draga ti sama, gospoje,
 Kako vid i snaga i sárce još moje.
 I evo viditi nijedna nij' meni
 Uljudna razmi ti, moj cvite rumeni.

A bog daj, da ini nitkore od ljudi'
 Razmi ja jedini, lipu te nesudi.
 Daleče sa svima ta slava otidi,
 Čić ké se strah ima, čić ké se zavidi.
 Meni se blag vidi i slavan zadosti,
 U krilu tko sidi potajne liposti.
 Slavan ću živiti pustoga srid luga,
 A da si samo ti, vilo, mi za druga.
 Ti sama zaisto, u koje služim dvor',
 Meni si na msto svih ljudih razgovor,
 Sunce svitlé zraké sridu mårkle noći,
 Pokoj tuge svake, lik svake nemoći.
 I da me dopade najlipša gospoja,
 Prem s neba da pade, neću da je moja.
 To ti se ja kunu po tvoju lipotu,
 Ká mi je za krunu, i dika životu.
 Znam, vilo, da ovim, što ti se zaklinju,
 Sam sebe ja lovim, i sebi zlo činju;
 Jer znajuć tako ti, da t' sam rob i sluga,
 I da mnom vladati nemore jur druga:
 Jača i sminija biti ćeš nad slugom,
 I većom neg prija moriti me tugom.
 Muči me i mori, li ja ću, neka viš,
 Život moj da tvori, što god mu zapoviš.
 Tvoj ću vazda biti, moj žilju gizdavi,
 I vezan siditi kon tvoje ljubavi.
 Ni ću ja iz dvora, viruj mi, tvojega,
 Vilo, do umora uteći mojega.
 A tí, Bog, kí sidi na sudu od sgara,
 Spomen' se da vidi krivine i kara.

XVIII.

U vrime, kó čisto poznati nije moć,
 Je li dnevnu msto još dala mårkla noć,
 Nego što svitliti bude jur danica,
 I rosom cakliti zelena travica,

Budući trudne sam oči mi zatvoril,
 Jere plač i nesan biše ih izmoril:
 Jà mi se činiti u sni, jak u javi,
 U neznanoj biti nikojzi dāržavi,
 I stat na poljani široka prostora,
 Koju svu obstrani okoliš od gora'.
 Tu meu razlike mnoge stvari ine,
 Ké bihu velike vridnosti i cine,
 Ugledah na gori nezmirni višinom,
 Od zlata gdi gorí jabuka svitlinom.
 Svitlija biše ner sunce, kad iztiče,
 Visoka, mnijah, der do neba da tiče.
 Nju tako s daleče gledaje, gdi sviti,
 Sårce mi uteče, da bi m' ju imiti.
 Jer mnijah izbavit tuge se i muke,
 Mogući dobavit take se jabuke.
 Još veće sårce pak jà mi se razgarat,
 Jere oni svital zrak počà mi otvarat,
 Koliko da pravi: »Želja si ti moja,
 Vazmi me, i stavi za nidra za svoja.«
 Zato ja jah teći najbårže, što mogah,
 Toj gori hiteći najti se pri nogah,
 Da na nju pak gori ukradom uzajdu,
 Kad se dan obori, a zvizde izajdu.
 Nu kad me nje blizu sritè noć i tmina,
 Uza nju da lizu, nebi mi načina;
 Osičena bo jer sva biše u okol,
 I ja neimah per', da letim jak sokol.
 Nego se vårteći dugo tu zamani,
 »Goro,« le htih reći, »s Bogome ostani,«
 Paka rih: »Ali oć ovu ću ja sriću,
 Kú veće neću moć nigdar da susriću?
 Manje zlo, da svaku pogibel i škodu
 Primem, neg ovaku ostavim prigodu,
 S ké meni i mojim blago si bit hoće,
 Ako kad posvojim prevridno to voće;

Bude li ká ina ruka ga utárgat,
 Smártna će gorčina život moj iztárgat,
 Jer ću sebe sama zlobiti po sve dni,
 I želit od srama, na svitu da me nij'.
 Smislivši to, radi takova ja stida
 Pun straha i nadi tiskah se naprida,
 Da bolje obajdu kamenu onu ljut,
 Jeda si iznajdu ki klanac ali put.
 I eto, vārh stine gole brez prodola
 Žila se masline prostārla niz dola,
 A po njoj kitica svudi tud pronikla,
 Ino sve litica stina se obsikla.
 Učini mi se tad sve to ravno, veće
 Nego li more, kad vitar ga nekreće.
 I k žili toj tako prionuh ondazi,
 Jak medvid, kada tko medom ga omazi.
 I snagu tu stekoh u ruke i u kip,
 Da bireó uztekoh gorika jedan hip.
 I na sva jur jidra spravil se bih na to,
 Da vāržem za nidra tó voće bogato:
 Kada glas iz gore čuh, da mi navisti,
 »Kamo se,« govore', »tučeš brez koristi?
 Oni dār čestiti družim je odsudjen,
 A listo jesi ti nebore zatrudjen.«
 I eto vidih, vaj, gdi jedan preljuti
 I jidoviti zmaj krili ga kreljuti.
 I vālja po tlehu, i ustami obziva
 Tu zlatu urehu, ká suncu odsiva.
 Tu počah hlepiti, smárt po me da pride,
 Nemoguć tarpiti bol, ká me razide.
 I da bi meu to san me neostavil,
 Bio bi život moj s dušom se razstavil.
 Evo još i sada cić gorkih uzdaħa'
 Sārce se razpada moje i od straha,
 I Boga sve moli, pri da ga umori,
 Nego se izkoli, što mu san govori.

XIX.

Draga dragomu.

Zasve jer od vele vridnosti se broje
 Mnozi, koi žele sárce mi dat svoje:
 Sárce se li moje prignuti nerači,
 Neg njih, i takoje prošnja njih tlači.
 Da jere od svita sve dike, sva blaga,
 Vridnostju nadhita tvá lipost predraga,
 Evo me premaga ljubav, ká pod sobom
 Vas ov svit podlaga, da venu za tobom.

K tomu je velik broj izvárskih kriposti'
 Pridružil se k tvojoj angjelskoj liposti,
 Toga mi cić prosti, kraljem tko se zove,
 Tvoje dar milosti volim neg njegove.
 Pače volim tvoja raba kupovita
 Biti, neg gospoja svim kraljem od svita.
 Onda mi dan svita, po raju onda grem,
 Kad tebe od mita sokole gdi nazrem.
 Kad li te s prozora nevidju dan koji,
 Sárce do umora bolno mi uzstoji;
 Pamet se jer boji, sunce ali zora
 Da mi te posvoji spustiv se od sgora,
 Ali koja, druga rumena i bila,
 Izašad iz luga zelenoga, vila.
 Ako je ká bila, ali će biti ta,
 Da bi ju raznila po gori zvir ljuta
 Tako, da nje tuga sve druge načine
 Nadajde od tugah, i svake gorčine,
 Neka bi sve ine daj tada pozabil,
 Sokole, lovine, ter mi se dovabil.
 Sve ine ostavi, moj cvite izbrani,
 A polag ljubavi moje se nastani,
 Ká ti se nebrani, pače ću reć veće:
 Ká se tebi hrani, ká ti se nameće.

Budi lipa veće od sunca, koje sja,
 Li te ljubiti neće nijedna kako ja,
 Ka neću pokoja nigdare doteći,
 Dokle, da sam tvoja, nebudeš mi reći.

XX.

Nesrića ako je mene moja zala
 Od liposti tvoje, vilo, zadržala,
 Li misal nij' stala ni časa ni hipa,
 K tebi je litala, gospoje prelipa.
 Jer srića il' k sebi prima me, il tira,
 Prava je pram tebi má ljubav i vira:
 Ona neumira u sárцу mojemu,
 Neg se li razšira svaki čas po njemu.
 Ni ću da premisti zima ju ni lito,
 Od gdi se namisti jednoč stanovito:
 Ti s' plaća i mito, za koje ja hitim,
 Život na očito zginutje da hitim.
 Ako l' ja zabudu tu ljubav ikada,
 I ove nebudu vire, ké sam sada:
 Vidit ćeš onada, da večer čini dan,
 I da iz zapada sunašće grede van;
 Vidit ćeš, da rika uz goru uztiče,
 I trava razlika po ledu da niče,
 I pasuć da tiče po moru košuta,
 I dárvo da siče želiza prekruta.
 Má diko, má slavo, kadgod i vidiš toj,
 Tad reci, da pravo nedvorim sluga tvoj.
 Da molju te, nemoj, čim se to nesteče,
 Sumnjiti, život moj da te se odreče.
 Kako ću odreći tvoje se ljubavi,
 Pri kój sam ja veći, neg tko se kralj pravi?
 Koja me postavi hvalom i podvižè,
 Gdi varhu naravi nitkor nedosiže?
 Kako ću lipotu ja tvoju ostavit,
 U ké sam tonotu zavezan i zavít?

Jer nosiš venčac vit i krunu vārĥ glave
 Svih gospoj, ké na svit' lipe se gdi prave.
 Gārkinja Jelena svudi se pripiva,
 Da lipost svih ženah ostalih dobiva:
 Da, da bi sad živa, ti bi učinila
 Ta usta laživa, ká ju su hvalila.
 O vilo, da bi si liposti tvé znalá,
 Uljudna koli si i koli pristala,
 Nebi se bojála, sumnjála se nebi,
 Ljubav da je mala moja protiv tebi,
 Ni da će bit žena, ni dikla, ni vila,
 Još da bi takmena sunašcu prem bila,
 Ká bi me zanila stran puta, gospoje,
 Ktm si upravila stupljaje ti moje.
 Jer (ovo dobro znaj) ljubavi tvé strila
 Nij' mi se otogaj sārdašca dodila,
 Nego uvārtila močno se u njemu,
 Ter mi je teč sila ká lišcu tvojemu.
 Zato mi za mal hip, molim te, pokaži
 Tvoj, vilo, obraz lip, kt sārce mé smaži,
 Neka se utaži tim sladkim pogledom;
 Sladji je i draži neg cukar sa medom.
 A što se obita tvoj ures čestiti,
 Sobom darovita mene učiniti:
 Bude l' mi to biti, da sedu tebe kraj,
 Nitkor mi na sviti nekaži drugi raj.
 Jer ako prebilo tvé gārlo zagārli
 Tvoj sluga, má vilo, bit će neumārli!
 Zavidniče vārli, na tvoju malú har
 Srića mi dat hārli vridniji svita dar.

XXI.

Odkad on izbrani zadl se u meni,
 Ki mi sārce rani, zlatan stril ljubeni:
 Od tada u sebi život moj i duša
 Sve, ké su na nebi, sladkosti okuša.

Samo ova nika stvar je, ká me muči,
 Jezik moj tolika veselja što muči.
 I što se po svitu nje slavom nedičim,
 Za nehteć skrovitu da ljubav obličim.
 Jer budi da vidim, da prave jest vire
 Ta vila, kú slidim veselo brez mire :
 Pamet se li boji, da to izuvidiv
 Dobro mi posvoji kigodir zavidljiv.
 Nu za sve to želju nemogoh utažit,
 I čim se veselju, očitit, nesmažit.
 Ter ime do vika, kim ću se gizdati,
 Evo će ovdika mé pisni izdati.
 Koje se neboje neg samo Edipa,
 Kí, tanko štono je, na tanje još cipa.
 Nu jošće na pisni da dojdeš ove kad,
 Edipe, ní u sni što nebih vidit rad,
 Ter budeš truditi tvú pamet i misal,
 Hteć skrovna suditi, ká sam tu izpisal:
 Misli, neostani misleći do vika,
 Nić znat, tko me raní, ni tko mi dá lika.

XXII.

Tko bude štil moje bludne ove pisni,
 Ljuben vrid ako je tarpio kad bisni,
 Znam da će mojemu po sebi on umit
 Veselju tašćenu i tuzi razumit.
 Ako l' u ljuben dvor još nogu nij' stavil,
 Zato sam prem na dvor te pisni odpravil,
 Neka bludna dila tašćinu pri vidi,
 Nego mu pak sila bude da se stidi,
 Kako se ja stidim evo sad i kajem
 Jur kasno, kad vidim i dobro poznajem,
 Svitovna da je slás kako san, kí laže,
 I bigá oni čas, u kí se prikaže.

PARIŽ JELENI.

(Iz Ovidia *Heroida* 16.)

- Z**dravje tebi ovo šalju sin Prijama,
Ká zdravje i pokoj moreš mi dat sama.
Hoću li t' reći sad, ali je jur znano,
I veće neg bih rad, mé-sárce užgano?
5 Bolje bi zaisto, da tajim, dokli se
Najde dan i misto brez straha, umi se.
Da tko je, tko će plam ognjeni pokriti,
Koji se svojom sam svitlostju očiti?
Nu ako rič moja li hoć' da besidi,
10 Što dilom jur tvoja lipota sve vidi:
Gorim, kakono klas pred zrâkom sunašca;
Ovo ti rič i glas iz moga sârdašca.
Prosti mi, má hvalo, da to rih brez stida,
Ter šti i ostalo, ča t' knjiga povida.
15 I šteći nečini, da stoji navârsit
Tvoj obraz jedini, ki je svim izvârsit.
Jer ja sam radostan samo za to listo,
Što moja u tvoj stan knjiga najdè misto.
Kako bo k tebi doć more mé pisanje,
20 Da ću prit i sam moć, dala mi s' ufanje,
Kó, molim, angjelska tvá hipost izpuni,
Za da se nebeska uredba napuni.
Jer ovo znaj, neka neznanjem nesgrisiš,
Ako me ovdeka milosti ulisiš.

- 25 Meni te obitâ božica, kú slavi
 Cipar i počita, jer na njem dvor stavi.
 Ká reče, pobludit da me će u tvoj skut,
 Ako se potrudit budu ja na ov put.
 Ona mi vitar tih podâ, ona čini,
- 30 Mirno da se brodiš po morskoj pučini;
 A nije čudo to, da oblast provodi
 Nad morem, u morskoj pini kâ se rodi.
 O, kako utaži njom se morska sila,
 Oganj, kí me praži, da bi ugasila!
- 35 Oganj, kí pred tobom nij' se sad ukresal,
 Da kí sam sám sobom s daleče donesal;
 Jer blagom ovamo nedođoh da tãržim,
 Bog mi čuvaj tamo blago, kó uzdržim.
 Ni grade za vidit, jer u tom, dobro znam,
- 40 Gârčka će zavidit dâržava vazda nam,
 Niti sam pozašal jidreći nevišće,
 Niti me vitar zal prik volje potišće.
 Tebe samo išću, tebe samo žuđim,
 Tebe se cić mišću po svitu i trudim.
- 45 Misal te má prijâ pri neg oko vidi,
 Tvú lipost najpria glas mi dopovidi,
 Od tebe, pravo dim, lakomo ki zvoni;
 Jer ja već nahodim, nego mi glas doni.
 Nij' čudo, da zajde Teseo van sebe,
- 50 Kada se nag najde kon nage kon tebe.
 Kad gola pred svimi po običaj vaše
 Zemlje sa golimi muži se igraše.
 Tu te sgrabiv stišće, i odni daleče,
 Scineći za nišće, da za njim tko teče.
- 55 Zato svaku, sudim, pravo mu jest dati
 Hvalu: neg se čuđim, zašto te pak vrati.
 Jer tãrpiv sve muke, imaše pri sginut,
 Nego dat iz ruke takov plin izkinut.
 Pustil bih pri s mojom rastavit se glavom
- 60 Nego li s gospojom toliko gizdavom.

- Ruke li bi moje, buduće u životu,
 Pustiti, gospoje, mogle tvú lipotu?
 Ako bi tolika li jakost jur bila
 I sila tá nika, ká bi te odnila:
- 65 Prem tako zaludu nebih se zaputil,
 Da nebih u trudu kúgod slást očutil.
 Al bih utárgnul cvit, kí želim várh svega,
 Ali sve što imit more se brez njega.
 Nu se daj' u moj skut, ter ćeš tad poznati,
- 70 Po kí se ima put vridna stvar tiščati.
 Nebi prí, gospoje, uzal se razmaknul
 Od ljubavi tvoje, nego bih izdahnul.
 Tebe ció, má krupo, pogárdih najveća
 S blagom ká mi Júnó kraljestva obeća.
- 75 Pogárdih kriposti i znanje, kim htiše
 Božica mudrosti stavit me najviše,
 Onada, kad š njimi i Venus dojde, hteć
 Da sudim meu njimi, ká je njih lipa već.
 Nje mi se li htiše: uticah ja oči
- 80 Li na nju, najliše kad mi rič potoči.
 „Parízu,“ reče, „moj, zatajat istine
 Za mito, čuj, nemoj od nijedne cine;
 Jere znaj, vladanja zališnja ta nika
 Puna su nespanja i straha velika;
- 85 Jošće znaš, da Troja gospodstva zadosti
 I blaga brez broja ima od vridnosti;
 A razum se podat pristoji ludjakom,
 Ne tebi, kí bogat kripostju si svakom.
 Našto Palas odsgor došla je na tvoj sud,
- 90 Kad veli, da razbor tribi t' je, jer si lud?
 Da ja, ká te scinim razumna, kako si,
 Drugi ti dar činim, kí ti se prem prosi.
 A to će bit vila, kój drúge nij' na svit',
 Rumena i bila, kakóno árvan cvit.
- 95 Ja t' óu milost dati, prehipe kói Lede,
 Još lipša neg mati, srid dvóra da t' sede.“

- Kí čas té beside Venus mi izreče,
 Sva sumnja otide od mene daleče.
 Ni mi več silna moč vladanja, ni zlato
 100 Na pamet more doč, ni stanje bogato.
 Ter vārhu ostalih lišce pregizdavo
 I dar nje pohvalih, kakono jest pravo.
 Samo za obgārlit tvé gārlo predrago,
 Nebtih se pohārlit na razum ni blago.
 105 I sad sam stanovit, i vazda té volje
 Unaprid hoću bit, da sam obral boljē.
 Istom ti, cić koje pravo je truditi,
 Nečin' trude moje zamani sve biti.
 Što ufam, izvārši, neka se gizdavi
 110 Obečaj neskārši majke od ljubavi.
 Nemnij, sebar niki ovde da se skitam,
 U družbu tebe kí nedostojno pitam;
 Gospoje, moj je trag izvārsne pun slave,
 Plemenit tere blag brez svake zabave.
 115 Jove je u moj rod s Elektrom, kako viš,
 Ostāli vas narod nemarim da brojiš.
 Od njiu jest koi do mene izašal,
 Kojim se pristoji, da bih se ponašal.
 Vlast vārḥ sve Azie otac moj prostire,
 120 Od koje blažie nij' zemlje ni šire.
 Vidit ćeš, ké bi trud sbrojiti, moguće
 Grade, ter oda svud pozlaćene kuće.
 Cārkve ćeš još vidit iznutra ter izvan
 Tak lipe, da ćeš rit: Pravo su božji stan.
 125 Troja pak gdi sidi na polju oholo
 S turnji tere s zidi, ké stvori Apolo.
 Što ti ću pobrajat puka množtva, vela,
 Ká jedva mogu sjāt gradovi ter sela?
 Palače velike suzeti neće moć
 130 Trojanske vladike, protiva ké t' će doč.
 »Gārci smo odveće ubozi,« rit ćeš tad,
 »Ovdi kuća veće neg u nas ima grad.«

- Tvoj grad ja nekudim, jere svako misto
 Prebogato sudim, u kom si ti listo.
- 135 Tobom je bogato, nu smim reć brez griha,
 Ostalim nij' zato da dobrom neliha.
 To misto nij' za te; tebi se pristoje
 Dàržave bogate, obilno ké stoje.
 Na viru, jer pravo jest, da se razkoši
- 140 Tvé lišce gizdavo u svakoj razkoši.
 Urehe da nove svaki čas probire,
 I svake darove prijima brez mire,
 I svakom još inom, zlatom ter biserom,
 Dići se prominom, kakono pav perom;
- 145 Pokli muži hode gizdavo, gospoje,
 Kako vidiš ovde dvorane sve moje,
 Koliko mniš veće vridne su i čiste
 Žene, ké odiće nose, i neviste?
 Má kruno, toga cić nehtij se odváróí,
- 150 Trojanski kraljević da t' budem u srići.
 I Ganimed biše Trojanin, kí gori
 Pribiva sad više u nebeskom dvori.
 Jer ga Jove, orlom stvorivši se, odni,
 Pred bozi za stolom da mu vince vodni.
- 155 Trojanin od kàrvi naše biše Titon,
 Muž one, ká pàrvi činí dan i suton.
 Trojanin jošće bi Ankiž, kí božicu
 Veneru poljubi, i imà š njom dicu.
 I ja, kí nisam prem meu njima potišćen,
- 160 Od tebe, za kóm mrem, nimam bit odtišćen,
 Najliše, kada nij' ni lipši ni bårži
 Od mene muž oni, kí to te uzdarži.
 Ja t' neću svekra dat, kí sunce odtirá,
 Jer nemore gledat, gdi sine požira.
- 165 Nit je did u mene, kí ruke proklete
 Oca svoje žene u kàrvi izmete;
 I kí ció zla dila ime moru stvori,
 Jer u njem Mirtila utopiv umori.

- Moj pradiđ nesigá ustmi zaman voće
 170 Ni vodu, ká biga prem, kad ju pit hoće.
 Nu što mi prudi to, kad ólovik te struke
 Prelipí obraz tvoj ima sad u ruke?
 Ter ga na svú oblast, gospoje, uživa:
 Toj kući Jove tast silom se naziva.
 175 Po svu noću dragu (ajme, to me kolje)
 Tišći te on nagu na sve svoje volje:
 A ja jedva tada mogu te viditi,
 Za tárpézom kada budemo siditi.
 Ajme, mnoga vidim u to vrime totu,
 180 Ká čine, da sidim u smártnom ja potu,
 I ká mi daju uzrok, u mukah da stojim:
 Sgodal se taj obrok protivnikom mojim!
 Kolikogodi krat, on hlap, u mé oči
 Vidim, na bili vrát da t' ruku potoči,
 185 Tolikrat se kaju, jer tako po vas vik
 Nebih rad u raju da budu stanovnik.
 Pucam ter zavidim, smártea mi omili,
 Suknjom, kada vidim, svojom da te krili.
 A kad lišce tvoje celiva, tad hítim,
 190 Da prí oči moje peharom zašćitim.
 Kad li malo krutje obhitiv te stisne;
 Koliko s varh kuće na vrat da me tisne;
 Jer mi se jid niki i čemer prem spusti,
 Ki čini, kus gorki da raste srid usti'.
 195 Tim sárce uzdiha za žalost, kú prima,
 A tebi od smiha lišce se nadima.
 Koliko da tiješ mojim zlom (vidih toj),
 Hitro se nasmiješ, kad čuješ uzdah moj.
 Mnokrat sam toteka poželil u vinu
 200 Da budu pian, neka tuge mi prominu:
 Da nu mi prem vino sve tuge pojavl,
 U oganj jakino kad oganj tko stavi.
 Mnokrat za nenazrit, što mi daje tugu,
 Budu se obazrit na stranu ja drugu:

- 205 Da zaman jest i to; jer opet ti na te
 Potegneš pozor moj, ki vazda gleda te.
 Jad me, video mnoga, ka vidim, obteče:
 Da veći, kad tvoga lišca sam daleče.
 Silim se, najbolje kakogodir mogu,
- 210 Skriti bis, ki kolje sárce mi nebogu:
 Da ljubav ođitja po sebi se sama,
 Razbora ka cica neima ni srama.
 Znaš jur, znaš poraz moj, nepitam té riči,
 Ki, bog daj, da satnoj tebi se obličić!
- 215 Kolikrat, suzice kada mi se svárnu,
 Od muža ja lice tvojega odvárnu,
 Za da on, kad sočne ugleda mé oči,
 Pitati nepočne, što moj plač uzroči.
 Kolikrat ja stanu povidati dila
- 220 I ljubav, užganu vitezov ter vila,
 Izmišljajuć mnoga, a sve to za uzrok,
 Da tebi od moga užganja podam srok,
 I da već načinom govoru slobodnim,
 Učinju se vinom prevaren nevodnim.
- 225 Znaj dobro, ja on bih, moj venče biseran,
 Ljubovnik, koga dih, i sluga preveran.
 Znam jednoč, kada sprid suknja t' se rozpusti,
 Na tvoje jer moj vid na pársi propusti:
 Pársi, dić, ké dika vidit je, jer bilji
- 230 Sniga su i mlika, i prebilih žilji;
 Biloću pri kih tad debut bi izgubil,
 Prelipu majku kad tvoju je poljubil.
 Začudih, gospoje, tvrdo se ja toli,
 Da pehar iz moje ruke padě doli.
- 235 Mnokrat, kad se agoda, da ti kéerci tvojoj,
 Hermioni, podá on sladki celov tvojoj,
 Má usta ponesoh na nje usta mala,
 Ter celov odnesoh, ki biše njoj dala.
 A mnokrat malo manj, ođito odkrivah
- 240 U písmih moj, óganj, ljubeno ké spivah.

- Što li reć od srama i straha nesmijah,
 To hitro rukama i okom spovidjah.
 Dopokon, gospoje, tu zminost ja stekoh,
 Da molbom dvi tvoje dvorkinje zatekoh,
 245 Etri priklono se moleć i Klimeni,
 Da mi lik izprose u tebe ljubeni.
 Koje mi to riše samo, da se boje,
 Ter molbe nehtiše doslišati moje.
 Bog daj, da te stave, u tebi da bude
 250 Harvanjé kárvavé plata, tko dobude,
 Hipomenu plata kakono nigda bi
 Bárza Atalanta, kad ju tekuć dobi.
 I ona, koje rad Akelov vas nebog
 Ogårdjen teče sad u móre jednorog.
 255 Znaj, nebi život moj uzbígal pred bojem,
 Jer bi ti pak pokoj bila mi za znojem.
 Da pokli sad krati meni se put svaki,
 Po kom bi prijati mogal se dar taki:
 Ino mi nebogu ništor neostaje,
 260 Nag tebi što mogu molit se najsladje.
 O slavo, o diko neizmárna, o tvoje
 Bratje preveliko poštenje, gospoje,
 O, ká Jovetu kóí nebudoć, za vojna
 Imat ga u srići bila bi dostójna!
 265 Al ću, znaj, s tobom poć ja u moje strane,
 Ali ću kosti oć ovdeka skončane.
 Jere nij' otogaj taknul me ljuven stril,
 Da poraz se je taj duboko uvartil.
 To mi reće moja, spominjam se čisto,
 270 Sestra, vazda koja prorokuje isto,
 Da me će nébeska ustriliti strila,
 Stvar, oto vidim, ká sad se je zgodila.
 A zato tvá slávna lipost nerazluči
 Ljubav, ká oddavna višnji sud odluči.
 275 Tako bog, ki várh svih lipotom te kruni,
 Sva tvoja na pospíh teljenja napuni!

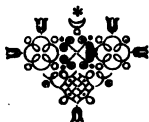
- Sve da bi hotil, što dojde mi u misal,
 Izpisat, u dān sto nebi ti izpisal.
 Da tuge neka ti sve moje iztušim,
 280 Marklom mi nekrati noću da te sdružim.
 Al te je od toga strah i sram, može bit,
 Što ćeš muža svoga postilju pakvārnit,
 Jer nebi za ništo pravu prelomila.
 Viru, u kōj čisto s njim si s' udomila!
 285 Gospoje, mudra si i razumna dosta,
 Da u tom sudu si, viruj mi, priprosta;
 Koja mniš, brez bluda da more živiti
 Lipost, kŭ razbluda samo je viditi.
 Al obraz od toga manje lip umisi,
 290 Al sārca tvārdoga tribuje da nisi.
 Od vika pravedno ovo jest rečenje:
 Nestoje zajedno lipost i poštenje...
 Drazu su ti bludi Veneri; i Jove,
 Tvoj otac, jest čudi, gospoje, takove.
 295 I zato on zlatim daždjem se i volom
 Satvori rogatim, labutom i orlom.
 I tebi velika cić bluda takova
 Jest slava i dika, što si kŭ njegova.
 I, ako sime moć kŭ ima, Joveta
 300 I Lede kŭi neć' moć čista bit ni sveta!
 Da molim, onada bud' sveta i čista;
 Dojdemo jur kada u trojanska miesta.
 Samo grišna budi ovdeka sa mnome,
 A po tom nežudi nikogar mimo me.
 305 Sagrišimo sada, što nam ved sramota
 Neće bit nikada po sve dni života;
 Jer će sve naknadit prava vira ona,
 Meu nami kŭ će bit vazda do okona.
 Sam ti muž kaže put, ne rični neg dŭi,
 310 Da me primeš u skut, moj žilju probŭi.
 Bolje li nestoće on vrime nikada
 Iz doma daleče, da pojde neg sada?

- O, muža priprosta i dobra odveće,
 Volji svoga gosta protivit kí neće!
- 315 Kad pojde, rič ovu dopekon izusti:
 »Nepomnjom, ženo, čuj, gosta nezapusti.«
 A ti rič nescini njegovu ni gosta,
 U nijednoj cini pri tebi kí ostà.
- Taj li, mniš, človik lud, brez svake mudrosti,
 320 Da činí pravi sud od tvoje liposti?
 Varaš se, jer da bi to blago poznaval,
 Tudjinu ga nebi u stražu podaval.
 Ako riči moje, i ljubav i virnost
 Prignut te, gospoje, nemogu na milost:
- 325 Prigoda te sili lipša, neg kú bismo
 Mi sami prosili, ako ludi nismo;
 Ludji, dim, od tvoga muža, kíno tebe
 Kon mene mladoga ostavi brez sebe.
 Ne ludi, nego van bit čemo pameti,
- 330 Prigoda ta zaman ako nam proleti.
 Oto viš, svojima malo manj rukama
 U tvoju me primà postilju brez srama:
 I ti neprotivi prijat me cić toga,
 Ter muža uživi pripročinu tvoga.
- 335 Po svu noć u želji, koliko jest duga,
 Ležim na postelji udovskoj brez druga;
 Svu noć, meni j' mniti, s željicom velikom,
 Na odru još i ti ležiš udovičkom.
 Za da se veselju ja i ti, ti moju
- 340 Spuni, a ja želju izpunit ću tvoju.
 Neg sunce poldnjeno svitlja će noć biti.
 Ona, ká zajedno bude nas složiti.
 Tada ću prisegnut ročom ti se svakom,
 I sebe zategnut prave vire trakom,
- 345 I tada ja ću moć (imam to uzdanje)
 Činit te sa mnom doć u moje dáržanje.
 Ni se dvoj ni straši, da će ljudi reći,
 Da sa mnom pošla si povoljno bludeći.

- Jer neka stid i sram otajde od tebe,
 350 Vās taj grih ja ću sam vazeti vārh sebe.
 Kako Tezej odni tvū mladost prelīpu
 Tvój bratji, a oni kćere Leucipu :
 Tako ću ugrabit i ja lipos tvoju,
 Četvārti tere bit š njimi ću u broju.
 355 Viditi oto mož' najbolje ti sama,
 Kolika navih množ i ljudih jest s nama,
 Ki nas će, čas jedan neomočiv sidra,
 Prebrodit u moj stan, na vesla ter jidra.
 Kad dojdeš kraljica u moj grad velika,
 360 Puk će mnit, bōžica nova da si nika:
 Ter stupom postupit gdi budeš, na viru,
 Vazdi ćeš nastupit na tamjan i miru,
 Kom te će kaditi mužī, žene, dica,
 Koliko da si ti prēm prava bōžica.
 365 Dare bratja moja, sestre moje, mati,
 Otac i sva Troja mnoge ti će dati.
 Najmanji evo dil blaga, slave, časti,
 Jedva t' sam povidil, ká će te dopasti.
 Vele veće tvoja lipost darovita
 370 Biti će, neg moja knjiga joj obita.
 Ni se boj, kad biti jure budeš s nami,
 Da Gārci sārditi dojdū sa vojskami,
 I da se sva ova zemlja, ká sad muči,
 Cić dila takova dopokon uzbuči.
 375 Od mnozih, kē dosad mnozi su umčali,
 Pravi mi, kú su kad s oružjem iskali?
 Kada li, gdi li se za kú boj uđini?
 Taki strah meni se taščine pun čini.
 Kćer, došad od sgora Traci, Erekteu
 380 Umčāše prik mora, i Jazon Medeu.
 Tezej, ká o te se ostravi najpria,
 Kćer kralju odnese Minosu poslia:
 Zato nebi čuti, da tko njih ni boja
 Ni vojske oćuti, ni razmirja koja.

- 385 Vazda u početak od takova dila
 Strah veći nego pak potriba jest bila.
 Človika tere sram dopokon bude bit,
 Ki podá tako sam strahu se predobit.
 Da budi, da će vas taj narod i puci.
- 390 Svikati se na nas s oružjem u ruci:
 Jeda mniš, Troja moć da nima ni snagu,
 Protivit kom će moć garkomu rusagu?
 Ka konjih, ka čini junakov brez broja,
 Ki su jaci, sinini i višći do boja.
- 395 Jeda l' mniš, tvoj hrabar ako se bude prit,
 Veće smin i hrabar od mene da će bit?
 Istino reć mogu, da dite jošće bih,
 Gusu kada mnogu potukoh i pobih,
 Imanje za tim pak oteh i plinove.
- 400 I zato mene svak Aleksandrom zove.
 Kó ime junake zlamenuje one,
 Protivščine svake kojino odgone.
 Mnozi, kom slovihu, slavu preveliku,
 Dotekli kú bihu u dilu razliku
- 405 Od igar junačkih, sa mnem izgubiše,
 I Lionej u kih i Deifob biše.
 I još bolje neka t' povidim, znaj, da ne
 Samo s strahom čekat na blizu jest mene,
 Da i na daleče; jer vazda má ruka,
- 410 Gdi joj misal reče, udire iz luka.
 Ti tvomu nećeš moć takove nauke
 Ni snagu, da ni moć, mužu dat u ruke.
 Da hoću, da mu daš svu snagu, gospoje,
 Svu hrabrost, nauk vás i znanje sve moje,
- 415 Brata mu neć' dati, ki će sam na jedno
 Veće neg valjati sya vojska zajedno.
 A to je Hektor, glas kogano uznaša
 Tako, da samo vas imenom prestraša.
 Neznaš, moju neznaš silu preveliku,
- 420 Žena mužu neznaš biti ćeš koliku.

- Eto dakle, ali neće bit cié toga
 Boja ni pečali, ni razmirja koga.
 Ali ako biti prem bude rat koja,
 Troja će dobiti, i ostat gospoja.
 425 Uzbignut ja neću vazet rat vārḥ sebe,
 I jošće stvar veću, gospoje, za tebe.
 I tebi, cića ké vās svit ako se bit
 Bude, vične dike kruna se hoće svit.
 Zato hod' ufanja k meni sārцем punim,
 430 Da ti obećanja sva virno izpunim.

DIO II.

R O B I N J A.

Drama u jedinom aktu.

ALFRED

HANIBAL LUCIJ

FRANCISKU PALADINIĆU

POZDRAVLJENJE.

Robinju ovu moju pokazavši ja tebi ovih pokladnih minutih dan kako radi razgovora, velestvorni Paladiniću, očito si i ti pokazao, da ti je ugodna bila, kako i svaka moja, kažeš, da ti su. K tomu me si potaknuo, da dopustim, nadvor da izadje, veleći, da mi sramotu neće učiniti; dopokon se si zahvalio, da i dalje popeljavši ju, biti joj hoćeš zaplećje i straža. Ja dake, jere sudih, da stvar u sebi (istom da bi načinom nelihala) nemore nego s koristi biti ljudem (takove bo te pisni u pridnje vrime iznaštene biše, i obćahu se puku prikazivati samo na konac, da razlike drugih kriposti i pomanjkanja slišajući i gledajući, svaki sam sebe i život svoj umiti bude bolje prociniti i srediti), za tim, jere dobro poznajem, da me si osobojno tvojim prijaznivim, zalihim i od mene nedostojnim počitanjem mnogo tvårdo obezao, tvojemu hotinju neučiniti zadovoljno za nišće nemogu. I zasve da se ja nadiju, da ona iz ovoga oplovita mista u tudje

strane prebrodivši se, poznana hoće biti onako, kako-
no pozna Teofrasta atenienska starica, ništor ne ma-
nje to spuštam na tebe, i eto ti ju prikazuju (dar u
istinu ozirom dostojanstva imena tvoga mnogo mao, i,
može biti, nepristao), da ti, znam, učiniti hoćeš dosti
ga sredna i velika, ako to (štogodi i kakovogodi jest,
štono tvojim zaščitanjem puštam, da se na svitlo iz-
kloni) bude prerazumnim tvojim sudom istanovice po-
hvaljeno. To ako mi izadje, trud mi se hoće osladiti,
ako li ne, ni zato se kajati neću, da sam se tebi usi-
loval ugoditi, komu se klanjam i priporučujem. Budi
zdrav.

OS O B E.

DERENČIN.

ROBINJA, kći banova.

MATIJAŠ, Derenčinov sluga.

GUSAR.

MARA.

PERA.

ANICA.

KNEZ dubrovački.

VLASTELIN.

Činjanje biva u Dubrovniku.

I Z K L A D.

Sa jedinim bratom banova kći mala
U staņu bogatom za očcem ostala
Jedva za udaju prispila prem biše,
Kad se sgodà, da ju Turci zarobiše.
Ova jer kralju bi ugarskomu mila
Ne manje, neg da bi prava mu kći bila,
Brez broja pineza i blaga on dati
Virom se obezà, tko ju povrati.
Nu blago to niko, ni pinez, ni zlato
Nevaljâ toliko, ni vridno bi na to:
Samo čudna sila ljuvena poraza
Od takova dila služi put ukazà,
Služi Derenčinu, netjaku banovu,
Ki mnogu gorčinu pretârpi za ovu,
I moćno se muči, i moćno oznoji,
Za da ju izruči, za da ju posvoji.
A ne kako mladi yi, ki ste pohitam
Od ljubavi radi stàti se sa mitom,
Mnijući, da reći dosta je samo toj
Uz prozor zàrčeći: »Sunâšce, ja sam tvoj.«
Nije, to nij' tako; vridnu stvar doteći
Nije moć inako neg li se potèći.
Zato molim milo; stanite svi muče,
Dokli se to dilo ka svârsi dovuče.
Bit vam će s nauka vidiv ga u trudu,
Vidit pak da muka nebi mu zaludu.

I vi dikle mlade, vi uši napnite,
 I što vam dīm sade, u sārce zapnite.
 Bolje vam doteći služicu jest virna
 Nego krug najveći zlata neizmorna.
 Reče se ne mani: »Gusa me dostiže,
 Vojno me obrani, brajen me odbiže.«
 Da 'vo gre Derenčin s slugami od sgara,
 Sliste po ki način š njimi se sgovara.

SKAZANJE PARVO.

DERENČIN I MATIJAŠ.

DERENČIN:

Mili družu, i već nego družu mili,
 Sve strane, mogu reć, sa mnom ste shodili
 Iščući gospoju po svitu dan i noć,
 Vas svit bili za koju predubal, da bi moć.
 Evo srića nika i pomnja još vaša
 Sada prevelika na nju nas nanaša,
 Tako, da približa višnjemu po sudu
 Plaća, i naliža vašemu jur trudu.
 Vi znate, da mito od kraljeve krune
 Čeka me čestito i miré prepuné;
 A vam se rić ovo moja obezuje
 (Makar da njegovo stanje mi daruje),
 Sve ono, što mi dá, veći dil ja ću vam
 Podati tako, da rećete: »Blago nam.«
 Istom da rukama srića nas obhiti,
 Ká bi reć da s nama sdružiti se hiti.
 Jer oto ti zali kleti gusarine
 Vide li ostali s nami su od cine.
 I pinezi samo (toli su mogući)
 Deri jih ovamo mogli su dovući,

U Dubrovnik, koi viru štaje našu,
 I mirno pokoji s Turci na medjašu.
 Sam nam Bog zaisto ruku je dal na to,
 Koi nas u misto dovede bogato,
 Gdi nam bi na paruč kakono na domu.
 I pomoć i naruč u dlu svakomu,
 Zato se ja scinja srićan i blag dosti,
 I neznam što činju od vele radosti,
 Ne zato, jer dare imat ću od kraljata
 Pisize, timare i blago, kó valja.
 Sebi samo vilu išću ja i prosim,
 Koje zlata strilu u sárцу mom nosim.
 A cinim od male cine i vridnosti
 Stvari sve štale pri njeje liposti,
 Koju jer na blizu ovdi ka juri vidim,
 Na nebo ja lizu, tēr se nenavidim.
 S strane mi pak druge sárca se prijima
 Tuga, za cić tuge, gospoja kú ima.
 Ter kako na mucu viseći se mučim,
 Od zalih tih vuci dokli ju izručim.
 A zato hodite, to dobro počelo
 Pospihom vodite, da dojde na čelo.
 Dajte jim odbrojiv te jaspre, kē smaže,
 Neka jih posvojiv jure se utaže.
 Stavite za tim red, na pazar da gredu,
 I moje na ogled sunašce da vedu,
 Jak da ju prodali nisu ni činili,
 Ni jaspre prijali, ni me pri vidili.
 A s drugu stran prema njim hoću ja ići,
 I s vami me u njima totu se listo naći.
 Jeda ju štogodt moja rič izkusi,
 Pri nego slobodi svoje slást okusi.
 Jer ju će činiti moj obráz, koi me
 Čini protiviti zla volja i brime.
 Tu ju ću najbolje od svega uprašat,
 Radi bo nevolje neće se ponašat.

Tu ako vodu lin nebudu ja vodit,

Da mi dodje na mlin, more se prigodit.

Matijašu slugo, eto ti sad neću

Spominjati drugo, to ti bud na pleću.

Tobom što se može, brate, neostani,

A ti odsgor, Bože, k misli mi pristani.

MATIJAŠ.

Ava, naš čestiti mili gospodine,

U tom te služiti ja hoću brez hine.

Ako l' je ká druga stvar, makar da glava

Podje, koju sluga od tebe pozna,

Kí, neka znaš, voli veće neživiti,

Tvojojzi nego li milosti skriviti.

Budi al nebudi nam plać, kú veliš,

Tebi se li sbudi sve ono, što želiš,

Kad ono, što si rad, bude ti izaći,

Korist i blago tad nam će se obnaći.

SKAZANJE DRUGO.

ROBINJA, GUSAR I DERENČIN.

ROBINJA.

Vaj meni, nij' li grih, gledajte cio Boga,

Da se tač izmorih mladjahna neboga.

Upala u ruke gusarom prehudim

Ovako sve muke podnoseć da trudim?

Mogu li pokore na svitu ké ine

Najti se, i gore tuge i gorčine

Neg ove, ké tope brižnu me i dave,

Pogruziv od stope tja deri do glave?

Meni gorke noći, meni su gorci dni,

Od nikud pomoći bolispi mojoj nij'.

Ajme, mila mati, na što me odgoji?
Što me nepotrati, kada me zadoji?

GUSAR.

Bre, uzu tãrpiti jure se nauči,
A nemoj vapiti, jak da te tko muči.
Na tvoju malu har tribuje ovamo
Da ideš na pazar, i da te prodamo.
Nismo se brodili po Savah i Dravah,
I tóke obili klance po dubravah,
Za da nam nebude u tebi pak plaća,
Koja nam sve trude dopokon oslaća.

DERENČIN.

Što tako tu diklu mučite, junaci,
Kako cvit izniklu, ali ste divjaci?

GUSAR.

Da je ova dikla kako cvit rumeni,
Tãgovče, iznikla, to nišće nij' meni;
Ja išću da prodam nje lice rumeno
Za jaspri, ké podam za vince cãrljeno.

DERENČIN.

Pokle za prodaju dikla je ta vaša,
Stanite, neka ju moja rič upraša,
U kojoj je strani svita se rodila,
Gdi li se uzhrani robinja ta mila.

GUSAR.

Oči otvoriti, i ta stvar gledati,
I š njom govoriti nitkor ti nekrati.
Dobro gledaj, za te je li, ter ju kupi,
Dokle, ká gleda te, srića neodstupi.
Cilu, nemužatu ja ti ju obitam,
Da dobro za platu razumij što pitam:
Manje se nedade, tãgovče bogati,
Oda tri hiljade sve zlatih dukati'.

DERENČIN.

Neka mi sa njome malo pobesidit,
Od cine po tome s vami ću pak vidit.

GUSAR.

Besidi, kako hoću, manje se neće dat,
Vazeti ali oć, u tebi to će stat.

DERENČIN.

Molim te, povij mi, odkuda si koli,
Jer jadi tvojimi sárce me zaboli.
Viru ti obitam od tãrgovca prava,
Za zlo te nepitam, rebinjo gizdava.
S tobom sam jednake beside i vire,
I čovik brez svake hinbe i prohire.

ROBINJA.

Trudno je boleću ranu razvijati,
Da li t' se tim neću, tãrgovče, ujati
Ja, da ti nepovim, tko sam i odkuda,
Bude li mi, nevim, s prudom al brez pruda.
Hrabort oca moga i vira jest bila
Kralja ugarskoga k sebi primiliša.
I on mu od tada budući najdraži,
Beloga Belgrada htì da je na straži.
Tu poslom junačkim po taj put poslova,
Da ga i hãrvatskim banovstvom darova.
I veća porodi slava mu se totu
Neg Janku vojvodi i Vuku despotu.
Po turskoj neviri dopokon poginu,
Jere u potiri busiu zaminu.
Sriće moje oko tad hoti počati
U mene ne toko veselo zãrcati.
Nu joj se domišljat meni nebi moći,
Ni ova pomišljat tuga da će doći.
Da, sada poznaju, njegove cić smãrti
Ova se varh naju nesrića razpãrti.
Cić smãrti njegove prolivam suzice
Nesrićna sad ove i bolim tužice.
Vaj, smãrti sãrdita, kako brez uzroka
Svakoga čestita dozgoniš pri roka!

A tkono brez česti žive, ter to išče,
 Na tvoje doveniti nečeš ga stanišče.
 Njega si uvela u tvoja tonota,
 Nehajući, vela da je to grihota :
 A neč se ozriti na mene za sobom,
 Ká želim umriti, ká teku za tobom.
 Biše u veselju i mene skončati,
 A ne me dreselju i tugam podati,
 A ne me na ovoj dohranit života,
 Da mi si ti pokoj, a život tegota.
 Gorka si, svak veli, da nu me kako med
 Tva gorkost veseli, istom mi dojadi vred.

DERENČIN.

Nehotij smärt želit toliko još mlada,
 Da ufaj veselit, ako si ikada.
 I počni od totu misalcu jur drugu :
 Mislit o životu veselu i dugu.
 Jer čovik, neka viš, te vārsti nebudu,
 Da sa mnom izgubiš beside za ludu.
 Pokli se običnom tome ričju tvojom
 Pravom gospodičnom kažeš i gospojom,
 Znaj, da ja opojih i pamet i dušu,
 Jer slast ričih tvojih, da mi, da okušu.
 Zato, tako te čast nigdar neostavi,
 Tvoje mi riči slast opeta pojavi.
 I tako t' velikom tuga se zaplati
 Radostju i dikom, hotij mi kazati,
 Po ki se put srića tvoja preobrazi,
 Kako li nesrića ova te porazi.
 Jer tako takova gusa me nestala,
 I ugodna ova družba neostala,
 Tako mi dobiti, od targa, ki vodim
 Tako mi hoditi zdravo, kuda hodim :
 Sárce moje truti poča jad najgori,
 Odkad mi da čuti tugu, ká te mori.

Tere milovati meni te je sila,
I sve virovati, što si govorila.

ROBINJA.

Znaj, da bih ja mnila Bogu sagrišiti,
Moja ti sva dila nehteć izdrišiti,
Videći te, s voljom od sārca da misliš,
Kako se nevoljom mojom produmishš.
A znati neišću, tko si, ni od koga,
Ni prosim da višću činiš me od toga.
Da, pravo za reći, po tom što besidiš,
Targovca nič veći meni se ti vidiš.
Tko hoć si, dobra čest svaka te sadruži
Za ono, što bolest moja ti dotuži.
S dobitkom svi tārzi tvoji izajdite,
Tvé želje u bārzi pune se najдите.
Ako te ká čeka, Bog daj, da ne kāsno
Ljuba te dočeka pošteno i častno.
Srića ti se plećma ovako nesvārni,
Neg svojim to većma krilom te ogārni.
Bog će odvratiti plaćom ti ne mialom,
A ja ti platiti nemogu neg hvalom.
Već ako u plaću i ove primeš sad
Beside, ké tratju prošnja tvoga rad;
Jer ti ću pečali moje doskazati,
Ali t' mi dat ali pomoć mi nedati,
Bud da se nadiu u sārцу mojemu,
Da ti pri dodiu neg sgodim u temu.
Rih ti, da otac moj busiom poginū,
I pārva bi mi to šiba, ká me šinu,
Kú jošće zaliho mlada neoćutih,
Kóliho da tiho šine me po skutih.
Jere oca radi meni kralj tu šćetu
I bratu naknadi malu još ditetu.
Najpārvo mi brata obilno obdari,
I čini bogata spenzom i timari,

I hti, da ga družé ođevi đvorane,
 Lipo da mu služe, konje da mu hrane.
 Jošće ga štovati većma se obita,
 Da će banovati, kad dodje na lita.
 A mieni sto selah zapisà, i reče:
 »Rasti mi vesela; kàd vrime doteče,
 Na ti moju viru, njom ti se obiću,
 Ja da ti namira česmenitu sriću.«
 Za tim udovicu majku mi požali
 S suzami na licu, ter joj se zahvali
 Kažući me rukom, veleći: »Utišaj,
 Ter ovom jabukom diči se i nišaj,
 I varhu nje stražu imaj pomnja tvoja,
 Jer ju imam dražu neg da bi kći moja.
 Ja ću te činiti bit majku veselu
 I tuge zabiti, ké t' biše doselu.«
 Od tad je gojila majka me Jelena
 Kakono bosila kiticu zelenu.
 Zimi stěc u gradu u zlaćene liže,
 A litom na hladu, gdi slavić biljiže.
 Pri tihom Dunaju, tamo gdino Sava
 Rike se shadjaju zajedno i Drava.
 Tu biše gizdavi perivoj tere gaj,
 Vidiv ga ti, pravi rekal bi da je raj.
 Najveće ugodno biše mi tu stanje,
 Prostrano, slabodno i mirno šetanje;
 Tu ti me na čride dvorkinje dvorahu,
 I moje beside pomnjivo zorahu;
 Tu moje sve dilo razbirati biše
 Rumeno i bilo cvitje, kó miriše;
 I perle, koje su od broja, nizati,
 I nakitiv resu zlatu podstrizati;
 I sterat svilicu po bilomu platnu,
 Umišujuć žicu srebarnu i zlatnu.
 Nesričo, ká svega dobra me izbavi,
 Na što mi od njega spomenu ostavi?

Evo se već belju smišljajuć parvanju
 Slast, nego nevolju tarpeći sadanju.
 I ova toliko zled mi je gorčia,
 Razkoša koliko sladja mi bi pria.
 Neznah, ča je briga, neznah, ča su trudi;
 Toliko me niga majčina razbludi.
 A sad se svak čudi, da nisam saspila,
 Toliko utrudi družba me nemila.
 U veselom zdravju veselo svud hodjah,
 Na mehku uzglavju pokojno pokojah:
 Sada za uzglavje kamen je studeni,
 Mislite, kó zdravje može bit u meni?
 Sladkom i obilnom hranjah se ja pićom,
 I sa zlatom svilnom rešah se odićom:
 A sada premine dan mi se kadgod i,
 Po zakon živine, o travi ter vodi.
 Sad naga i bosa sila m' je da hodju
 Jutrom kad je rosa, i obdan po znoju.
 Jer vridne mé svite, má mladost ké nosi,
 Sve mi su raznite od zlih martolosi',
 Pustinjom kí hode, ter zimnu i gladnu
 Vezanu me vode u ruhu pretamnu.
 Ter kad mi godá se brođiti se rikom
 I doli poda se pozriti ponikom:
 Umiru od srama, od jada umiram,
 Ni mogu tu sama, da na se poziram,
 Videći gdi vlase zlate sam iztargla,
 I gardo niza se pustivši razvargla,
 Videći u strahu lica problidila,
 Kakono u prahu jabuka prezrila.
 Ja bih jih gárdila rukom mojom sada,
 I sebi zadila gorku smárt od jada:
 Da 'vo je uzicom stegnuta nazadu,
 Ter mi pred tužicom uteći nedadu.
 I živem po sili prek moga hotinja,
 Gdi mi smárt omili cić gorka živinja.

O, neka zabudem muku i trud tóki,
 Čin' Bože, da budem on kamen žestoki,
 O kíno sárdito more se razbija,
 A on stanovito stáči se nesvija:
 O me se razbiju gorčina sa tugom,
 I svak čas prispiju jedna mi za drugom.
 Da 'vo stanoviti moći mi bit nebi,
 Jak tanci toj kiti, ká stane o sebi.
 Evo mi zahodi na stranu besida,
 Jere ju zavodi bol, ká joj zasida.
 Da neka opeta tamo se povrati,
 Od gdi ju ta kleta bolizan uvrati.
 Sginuvši Vlasko ban (to bi ime momu
 Ocu), ne vele dán izadje po tomu,
 Da svoje počaše krajine prostirat
 A stiskati naše Turci, i nas tirat,
 I sela robiti, davši jim svak pleće,
 Jer se ozubiti naima tko veće.
 Ter tada biše čut svuda po rusagu
 Vlaskovo ime slut, uminje i snagu.
 Veljahu: Sva hvalo, Vlasko, nam sginuti ti,
 I nam je do malo za tobom sginuti;
 Jer kada ti padè, nam se stanovito
 U rukah prepadè mač i kopje vito.
 Veljaše svak tako, svak staše uhiljen:
 Da ne svim jednako strah biše razdiljen;
 Jer oni, ki bihu od kraja daleče,
 Pogibil nemnihu da do njih doteče.
 Kakono tko nima pomnju, ni se svidi,
 Dokli pred očima svoje zlo nevidi.
 I ja ti se šteti ovoj nenadijah,
 Koja mi doleti, ajme, kad nemniah.
 Običaj biše moj izhodit u šetnju,
 Za neka minu znoj i vrućima lietnju,
 Kud no se prelipi perivoj prostire,
 I vodicom kripi bistrom, ká izvire.

Tu svakom gizdavom dvorkinje gizdave
 Išćahu zabavom, kako me zabave.
 Plešuć po travici, pisance spivajuć,
 Poreda s slavici glasom izvijajuć.
 Jedan dan tu site različitih igara',
 Sunce trakov kite nadvisiv od sgara,
 Voću pod granami padosmo sve skupa
 Nemneć, da za nami nesrića postupa,
 Ká me kako ljuti taj želet za mnom stav
 Mišljaše tisluti dolika stármoglav.
 Čemu je govorit inako, ni muniti.
 Ono, što ima bit, neg da će li biti?
 Pod sincom oriha, voda gdi se toči,
 Sanka mi noć tiha napade na oči,
 I nebih duboka još sanku zaspala,
 Da me je žestoka bojazan zapala.
 Jer mi se učini, očito da vidju,
 Vuci po planini kon mene da viju.
 Ter kako košuta, od staze do staze:
 Verih se stran puta, da me nezapazi.
 A oni skupiše hitro se po slidu,
 Ter me obstupiše i zadu i spridu.
 Ja zada ni sprida nemoguć postupit,
 Sva žuta i blida iz glasa jah upit.
 Čuvši me stekoše k meni se sve moje
 Dvorke i rekoše: Što je to gospoje?
 Što si prominila lišca? što uzdišeš?
 Kí si san vidila? jedva dušom dišeš!
 Tu sanku odustah sva puna bojazni,
 Misleći tere stah, koje su to skazni.
 Ja tako misleći kakono vazeta,
 Izteče vārveći ta gusa prokleta,
 Ter nas obistrani, i ká ću da viče,
 Ali ju izrani, ali ju posiće.
 Od sablje pogibě nesrićna Margita,
 Jer tu do potrebe biše glasovita.

Smišljati nemogu, kako mi nje glava
 Tu padè pred nogu brez trupa kàrvava.
 Prem tada iz glasa htiše se da vapim,
 Za ujid od pasa' netàrpit, kú tàrpim.
 Da bi mi na povrat, glasom bi vapila,
 I glava tere vrat sama jim klonila.
 A tad me dobi stràh od smàrti te zale,
 U posluh tere stah i ja i ostale.
 Tu nas izvezaše, za tim u planinu
 Bijuč odagnaše kakono živinu.
 Pria bih našla broj noćju na vedrini
 Svim zvizdam, neg mojoj poslidnjoj gorčini.
 Puste sam sve strane protekla i luge,
 Vepri gdi se hrane, i zviri te druge.
 Obajdoh sve gore, brodih se prek stò rik,
 Nigdi mi nitkore nedodje pomoćnik.
 A gdi su, mimo dvor koji mi hodjahu,
 I noćju pod prozor pisance pojahu?
 Pisance, u kojih veljahu, da sam ja
 Kruna i dika njih, i sunce kó jim sja.
 Neka t' njim tašćinu svaku govoriti,
 Za bolje vašćinu moći nam stvoriti.
 Ajme, ča mi prudi, nesričo prehuda,
 Jer mi nenaudi njih hitrost zločūda,
 Pokolu, prezala nesričo, u oblast
 Gorim si podala mene i moju čast?
 Ter dàrhću kako prut, i gledam sva mista,
 Gdi smàrti najdu put, dokolu sam čista.
 Bože me prikora takova izbavi,
 Mimo to najgora smàrtca me zadavi.

DERENČIN.

Zasve jere mnogo nesrića te tlači,
 Zasve jer ubogo ruho te oblači:
 Li gàrlo i lice i vrat imaš bilji
 Od bile rúžice i od bilih žilji',

I zrak, kím se hita pozor tvoga oka,
 Sunašce nadhita, kad sine s istoka.
 -A rič meda sladja, iz ust ká t' izvire,
 Dikami od raja čudno zaudire.
 Ter dim, da je krutji driva i kamika,
 I sárceu još ljutji od lava gladnika,
 Koga nesiluje tvoja rič predraga,
 I da te miluje, i da te pomaga.
 Ti dake ustármii misal i odluku,
 Koja ti pút stármii na smárt tvojih ruku.
 Jer moje evo t' mi sve misli govore:
 Otmi ju, ter otmi tugam, ké ju more.
 I što je stvar bolja (neka ti dam znati),
 Skoro óe i volja k misli mi pristati.
 Pak dila za voljom ufam da izadju
 Tako, da s nevoljom tuge ti otadju.
 Da nu mi za sgodjaj, ako ti jest vidit;
 Samo se dostojaj još ovo povidit:
 Oni, ki hinbeno, diš, da te dvoriše,
 I sladke vuhleno pisni govoriše,
 U kojih predragom krunom te zóvihu,
 Plemeniti tragom bihu al nebilu?
 Ako l' jim biše rod i kuća davnjena,
 Bihu li jur izrod svojega plemena?
 Nemoj mi tajati, ká jim bi zabava,
 Ká jim dostojati milosti nedava?
 Da pravo sve povij, tako te u hárli
 U svojem krilu vidj majka i zagárli;
 Tako Bog u vično dobro me nastani,
 Mila gospodično, pitam te ne mani.

ROBINJA.

Tvoje obitanje mé sárce jer óuje,
 Sgiblo se ufanje u njem pronitjuje,
 Jeda tko iz víća nebeskoga sgara
 Pozril je, gdi svića k noktu mi prigara,

Ter mi te primače, ter mi te čini doč,
 Pri nego čast, pače pri budu život oć.
 Zato ću, što pitaš, na dobro sve prijat,
 I, kó mi obitaš, dobru se nadiat.
 Nu ovo, što t' velju, u sárce sahrani,
 Dragi priatelju od Boga poslani:
 Ako me izkupiš, ter paka po tome
 Budima dostupiš na zdravju sa mnome,
 Liše što prijati blaga ćeš i pinéz,
 Grade ćeš vladati, gradom ćeš biti knez
 Tako, da tãgovat već nećeš ni trudit,
 Nego gospodovat (viruj mi) ter sudit.
 A nudir procini, u kój sam dragosti,
 U kój sam ja cini kraljevi milosti,
 Pokolu obrãna za kćer sam ja njemu,
 I kći mu prozvana rusagu po svemu.
 Pomisli još, traga tko nij' gospodita,
 Bili smil za draga da mi se namita.
 Znaj, da su najbliže kralja, kí me išću,
 Gospoja srid hiže da jím se namišću.
 Čuo si pojući Derenčina bana,
 Da vitez izući naših je bil strana'.
 Od njega jest mladi dvigal se Derenčin
 Velike, znaj, nadi njegova sina sin.
 S ovim kad otidu družu u potiru,
 Makne se napridu, gdi ga nenaziru.
 Kada li potira jure se ustavi,
 Ovi se još tira i sablju kãrvavi.
 Ja neznam, kú ovi činio nije stvar,
 Za neka ulovi ljubavi moje dar.
 Ja neznam, još žena bili si već koja
 Mogla bit kamena pram njemu, kako ja,
 Koja uz tu tóku službu i takovu
 Jedva se dah oku viditi njegovu.
 Da Bože, hvala ti, kí tvojom milosti
 Dà mi se čuvati njegove hitrosti.

Za njega za živa družba me sad ova
 Druži, jer laživa bi služba njegova.
 Od inih kazati što ti ću pečali,
 Po njemu poznati mogu se ostali.

DERENČIN.

Gledajući velu nesriću, ká splesa
 Tvú slavu veselu, a neznah cić česa,
 Čudjah se ja, kako Bog se nerazsardi,
 Nišćeta gdi tako ruži te i gardi,
 Jer nemnih, od griha' u tebi da je množ
 Toliko zaliha, sarditi da ga mož:
 Sad se čudim, goré da nisi dopala
 Muke i pokore, dekllice pristala,
 Jer oto govor tvoj stavl mi pred oči,
 Da vas tvoj nepokoj tvá zloba uzroči.
 Jer se si lipotom tvojom oholila,
 I tome grihotom Boga uvrídila.
 Pravim je osudom, nemoj mi zamirit,
 Oholiu trudom hotil ti namirit.
 To nije stvar nova, takova cić dila
 Da se je takova plaća dogodila.
 Radi oholije svaka čast i dika
 Sobom zalelije, i pade dolika
 Za taku oholast, čula si to bārže,
 Angjele u propast dolika Bog vāržē;
 I hoti pak po tom Adama i ženu
 Iz raja sramotom gole da izrenu;
 I živinom kralja Nabuk'donozora
 Čini da se valja nimajuć razbora.
 I tvoja tim gadi lipost se predraga,
 I toga, znaj, radi Bogu si nedraga.
 Bólju se tvom boljú, rad ju sam izličit;
 Zato t' pravo volju reći neg lisičit.
 Zato poutišaj, tere s dobre volje
 Malo me poslišaj, biti će t' za bolje.

Ako nepogardiš riči, ké ti pravlju,
 Hoću da potvardiš, s neba da me šalju.
 Kako se ima prav na onih tužiti,
 Himbeno kí ljubav išću zaslužiti:
 Tako se još pravo na toga tuguje,
 Tko virnu nepravo službu procinjuje.
 Bud dake svi ini milost nedostoje,
 Jer služe po hini, i hinbi nastoje:
 Li nemoj po tomu, što sama govoriš
 To mi ti, onomu da krivo netvoriš,
 Koi, diš, hoteći da ti se primili,
 Nesustà trudeći ričmi se i dili,
 Koji je u svemu svāršno se htíl pojat,
 Tvá milost po čemu more se dostojat;
 Komu čast i hvalu ti sama nemališ,
 Neg ga nad ostalu gospodu svu hvališ,
 Veleći, da blizu kralja se namišta,
 Da toga na rizu nebí mu pak ništa.
 Jer se nenamisti u sárцу tvojemu,
 Ní mu lí s koristi svāršnu bit u svemu.
 Ja mnju, ne za drugo hvališ ga i dičiš,
 Nego lí za rugo, pokli ga lí mučiš;
 Pokli si i totu u tuzi vešela,
 Jer ga si životu gorku neotela;
 Pokli diš, da je bíl podjamnik i hinac,
 Jer nije slobodil tihe te zločinac.
 Bi reć, da u kralja desnica u tega.
 Nij' jača i dalja nego lí u njega;
 Bi reć, da razložno jest reći, da hini
 Čovik, neuzmožno kí dilo nečini.
 Nu kako hoć budi, ovo mi odríši:
 Zašto ga osudi prí neg ti sagriši?
 Pria bo pomoći njega si nehtila,
 Neg ti je pomoći potreba ta bila.
 Veća je to, zloba od zlobah, svih družih,
 Ká ljutim podoba zvirim se u lazih:

Već ako na Ugrih pravda zapovida,
 Da nazad ide grih, pokora naprida.
 Viruj mi, po ničem drugom neizhadja,
 Da tako Bog bičem svojim te pohadjá,
 Nego jer ohola i neharna dekla
 Bila si, dokola srića ti jest tekla.
 Toga cić blaženo stanje, kó s' imila,
 Za to si pakleno stanje prominila.
 Jere znaj, tko ćudi takovoj poda se,
 On božju probudi osvetu sam na se
 I u komugodi ta se grih ukući.
 U njemu razplodi grihov se tisuci.
 Taj grih vaš naučl činiti, da tuži,
 Da plače, da muči, tko vam virno služi;
 Da vam se svedj moli, a da mu nevalja
 Prositi lik boli, koja ga razbalja.
 More bo izbrani vaš pozor raniti,
 I za tim lik rani dati i braniti.
 A vi li ranite pozorom, pak do vik
 Taj pozor branite, u kom je rani lik.
 Od mojih ja dana' velik sam jür dio,
 Deklice izbrana, time zlom bolio,
 Radi plemenite gospoje mladjahte
 Tako uzorite, tako oholjahte,
 Koja se ponaša hipotom i slavi
 Više od medjaša čovičke naravi;
 Koja ni s prozora sárdašce proleti
 Strilom, iz pozora koja joj izleti,
 Pak se sva oklopt mramorom i ledom,
 Nehteći da topi mú tugu pogledom.
 Od tada, znaj, ćutim u sárci mom ranu
 Ljuvenim preljutim čemerom trovanu.
 Od tad mi noć i dan uzdasi su česti,
 Ké sárce meće van za cića bolesti.
 Istinom tvá muka trudna je tárpiti,
 Gospođe, i žuka čaša je ta piti:

Da nu ja takovu miste dara muku
 Vazel bih za ovu, kojoj sam u ruku'.
 Tvoja je očita muka i potreba,
 A mene skrovita po sàrcu bol šiba.
 Zato svak more toj boli da razumi,
 Da boli svak ovoj razumit neumi.
 Mladost moja tužna boli se i plače,
 Jere ju za sužna vazeti nerače:
 A tebi vazeta slobod je i blago,
 Sve je trud i šteta, što god je nedrago.
 Da ja neznam, mārže što more bit drugo,
 Neg virna kad varže služba se na rugo.
 Tvá slava, ká s tókom dikom se podviže,
 Tvojime uzrokom pala je na niže:
 Da ja neskrivivši, nego li bivši prav,
 Pače zasluživši, upadoh u nezdrav.
 Ti Boga moliti svedj moreš i moliš,
 Da bolju boliti neda ti, kom boliš:
 Ovu bol i žalost u vike ja bolit,
 Nego li da sam prost, nemogu nevolit.
 Ti želiš i prosiš osvetu nad time,
 Ki čini, da nosiš preteško to brime,
 I prem ako šćetu tim nenaknadjuješ,
 Li želeć osvetu sàrce nasladjuješ:
 Ja u mój pameti moliti se Bogu,
 Za da me osveti, nikakor nemogu;
 Pače kom' se molju, molba mu svedj pravi,
 Da na broj nevolju moju joj nestavi.
 Pria bih, da zubi pasji me raznoše,
 Neg ona da sgubi jedan vlas iz kose.
 Tóko sam sebi drag, tóko sam vesel ja,
 Koliko ōujem trag od njeje veselja.
 I tebe sad mojim sàrcem ja nežalit
 Nemogu, i tvojim zlom se nepečalit,
 Samo jer obična dikla si i lipa,
 I u svem prilična njoj lišca i kipa;

Ter mi se u tuzi zavija sárdašce,

Kako tu da uzi mé žarko sunašce.

Zatim pomišljaje, bolizan i tuga

Koli žestoka je, kú tárpi tvoj sluga,

Koji preko reda slavi te i viši,

A ti ga pogleda tvojega uliši:

Njegovu bol i jad po sebi poznavam,

Ter se i njega rad, gospoje, skončavam.

Jer kako ričima, pravo je, tko laže,

A prava za njima dila pak nekaže,

Da mu brez koristi sva služba izadje,

Neka se svak svisti, tko u tom pozadje:

Tako i neprava stvar je i zlobiva,

Koja ni od lava u sárцу nebiva,

Da virno služeći svi se dni iztrate,

A da trud to žešći miste je od plate,

Jak meni, kí službu virno vazda dvorih,

A brojén u družbu slugah sam najgorih.

Budi grih ali bud dostojstvo i vira

U meni, li me trud jednako sve tira,

Pače ča već dvórim i veće dostoju,

Tim veće mramorim nehamu gospoju.

Zato moja mnoga čini me umiti

Bolizan drugoga boli razumiti.

Onoga navlasto razumiti boli,

Koi je nizašto osudjen da boli;

Kí sa mnóm u tancu budući jednómé,

Znam, poje pisancu jednaku s mojómé.

Ter šćedit nemožem života ni blaga,

Za neka pomóžem oba vas jednaga.

Za ljubav gospojé pomoći ću tebe,

Njega ću tokoje pomoći rad sebe.

Jeda Bog i na me bude se smiliti,

Ter vazda neda me toj tuzi cviliti.

Sve će to tvojómé srićóm bit najlipše,

Istom da tobómé, gospoje, nelipše.

A tvoja kako će nepristati volja
 Na stvar, ká se hoće, na stvar, ká je bolja?
 Da neka rič moju u malo jur skratim,
 Hoć da te slobodju i doma dopratim.
 Tu mi se obećaj, taj samo hoću dar,
 Derenčin da će taj tvoj biti domodar.
 Da mu ćeš dat ljubav i viru sposobom,
 Neka već tako prav nevehne za tobom.
 Gospoje, ako se to mi ćeš obitat,
 Pineze, ké prose, ovim ću poshitat.
 Ako li diš: »Neću na to da pristanu.«
 Stisnuvši ću pleću otajti na stranu.

ROBINJA.

Zašto, što obitaš doma me dopratit,
 Dušu ako pitaš, dušu t' ću nekratit.
 A kako da neću na tu stvar pristati,
 Od ké milost veću neumim pitati?
 Meni bo jest mniti: Koja bi ne rada
 Derenčinu biti ljubovca i lada,
 Ta bi se odvargla své časti, své slave,
 I kralju navargla i caru zabave.
 Znaj se ponosila nisam ja od njega,
 Neg ga li nosila srid sárca mojega.
 Ako li do sada nij' mu se skazalo
 Od mene nikada ljubavi ni malo,
 Radi oholije (viruj mi) to nebi,
 Kako se li mnije, targovče, sad tebi:
 Neg da se s visoka má slava nepade,
 A s moga uzroka kraljeve cić svade.
 Da njemu, za u skut ljubavi moje doć,
 Inuda biše put, kojim se htiše proć;
 Jer da bi svitlomu kralju se objavil,
 Svitli kralj u tomu nebi mu zabavil.
 A ja s stanovitom voljom bih pristala,
 To ho sam zavitom u Boga pitala.

I jošće tebe rad od moje od strane
 To dilo ja ni sad neću da ostane.
 Bud mi je jur po tom ovi svit omàrzal,
 Ki mi je s životom svu snagu iztàrzal.

DERENČIN.

Ti dake dostojna Derenčina brojiš,
 Da t' bude za vojna, i da ga posvojiš?
 I daje tvoja mi vira se u zaklad,
 Da vazda meu vami pravi će biti sklad?

ROBINJA.

Velim ti ja tako, stavi me, on gdi je,
 Gospodin ter ako uzrači da mi je:
 Ja ću po načinu pravoga zakona
 Virna Derenčinu biti do okona.

DERENČIN.

Već mi je to drago, gospoje čestita,
 Neg da mi sve blago daruješ od svita.
 Zato ja evo grem ruke ti oprostiti,
 Neka se tóko prem počneš nežalostiti.
 A tko je, tko bilo zna dilit od sinja,
 Da ovu nemilo uzu neproklinja,
 Ká tako zateže ruku, kój se prosi,
 Zlat venčac da veže, zlat parsten da nosi?
 Oganj ju užeži, i tko ju samotà,
 Pasja ga saveži uza i sramota!
 Ova li je za te toli ružna svita,
 Miste svite zlate, vilo plemenita?

(Dade joj novu svitu.)

I ova ne dosti svita t' se priklada,
 Da molim oprosti, gospoje, za sada,
 Dokle od bogata ovoga se grada
 Za tebe ja zlata dobavim kavada,
 I zlata skendera, i na zlatoj žici
 Nizana bisera s drazimi kamici.
 Ovo je grad slavan Dubrovnik i bogat,
 Vazda bil pripravan s vami prijaznovat.

U njemu poštenu, gospoje, tvój je did
 Ostavil spomenu, ká će bit i naprid.
 Ter moreš nadiat s toga se ti čela,
 I tebe da prijat sárca će vesela,
 I činit, da sprave korablje, neka te
 Do vaše dáržave, ka Senju, poprate.
 Meu to u ovu u hižu sa mnom poj
 Kakovu takovu, tere se izpokoj.
 I jure pokripi od truda davnjena
 Tvoj život prelipi, gospoje česmena.
 Oto ti dvorkinjah za sada dovolje
 Mladih Dubrovkinjah, dokle Bog dá bolje.
 A vam martolosi kárvi se nenapit,
 Ja neznam, kako si mogu se užtárpiti!
 Već što vam dah viru ja moju, i k tomu
 Neću, da zamiru mistu se ovomu.
 Drugdi se jeda li budemo gdi vidit,
 S kím ste tårgovali, hoću vam povidit.

SKAZANJE TRETO.

MARA, PERA, ANICA, VLASTELIN, DERENČIN I KNEZ.

MARA.

Dobro pošla Pera, Pera, sestro naša,
 Nuti, od učera ko se jur ponaša.

PERA.

Hvala, jer ovacih dopadoh dvorovah,
 Gdino mi jest svacih u Boga darovah.

MARA.

Da što li, kako li? kaži nam na pravu.

PERA.

Nije mi stat koli, jer imam opravu.

Dosta okol ove posla me još čeka
 Virenice nove, ká 'vo je ovdeka.
 A ké sam jur dosle okol nje spravljala,
 Jedva bih ja posle sve vam izpravljala.
 To peruć, to mijuć, to pletuć, to zatim
 Ruhom ju odijuć čistim ter bogatim.
 Kada ju, Anica, vidiš, i ti Mara,
 Rit ćete, danica pala je od sgara,
 I sudit, taj čovik, toj vili kí je drag,
 Po sve dni, po vas vik da će bit vazda blag.
 Da znate još, koli nje lipi nje mladi
 Hrabar se rakoli ljubavi nje radi,
 Svaka bi vas rekla: Na svitu nij' žena
 Bolju sriću stekla, ni veće blažena.
 A da vam tko pravi, po koi on se put
 Očiti i stavi dopokon u nje skut,
 Vi biste, čovik ov, nemogle nereći,
 Da je razumnikov oda svih najveći.

MARA.

O, tako svih dara' poštenih doteci!
 Milost gospodara tako t' neuteci!
 Hotij nam brez laži ta način kazati,
 Kím joj se udražl, kím joj se dà znati.

PERA.

Bud da me poslaše, pospihom da idu
 Zvati na pir naše vladike da pridu,
 Li vam ću za ljubav, koju mi nosite,
 Još malo pokàrzmav rit, što me prosite.
 Sinoćke sutonom jur bivši tárpeza
 Napravna zakonom onacih viteza',
 I bivši pokoja za tada jur sita
 Onazi gospoja lipa plemenita,
 Pred njom podviv ruke bihomo tu stale
 Dvorkinje brez buke ja i sve ostale,
 Pripravne sve tvorit, štogod nam zaveli,
 I nju razgovorit da se obeseli.

I stéci tako stvar malo, pak po tome
 Izšeta gospodar, i staviš pred njome
 Klobučac pomače hteć se pokloniti,
 Ovačo ter začè besidom zvoniti:
 »Kruno zlate žice, vilo varh svih vilah,
 Jesi li tužice na stranu stavila?
 Jes' li pokojila vrimena koi dil?
 Jes' li pogojila lišca i obraz bil?
 Jer, cvite gizdavi, kon tebe nij' sada
 Ni vukov ni lavi' premārlih od glada,
 Nego viran sluga, ki o tom sve radi,
 Bolizan i tuga da ti se osladi;
 I da te ne s hinom neg virno posluži,
 I da s Derenčinom tvojim te sadruži,
 Komu obećala ti se si bit lada,
 I viru podala miste mi zaklada;
 Kú, budi da znaju, nećeš da pogardiš,
 Li te molim, da ju opet mi potvardiš.
 Pak za tim vilo vidj, ako ćeš stvar koju,
 Tere mi zapovidj, sve će bit na tvoju.
 Mnoge jošće ine preda nju prosipa
 Beside, ké čine, sārce da se cipa.
 I rič bi má htila sve da vam povida,
 Kako su ta dila izašla naprida;
 Kako cić beside', ké joj govoraše,
 Rumenio od stida lišce joj goraše,
 A simo ni tamo oči nesteriše,
 Ušima neg samo riči mu beriše;
 Kako pak nadili tihim ga pogledom,
 I riči š njim dih mišane sa medom:
 Da ja, ká bih rada vam jih netajati,
 Evo nimam, kada sad jih pobrajati.

ANICA.

Tako ti to stanje rači Bog utvārdit,
 Na naše pitanje nemoj se razsārdit.

To nam umoli se, pravi nam, kí mu dà
 Odgovor? što li se za time dogoda?
 Tim nećeš uckniti od posla, kím hodiš,
 A nam (meni j' mniti) pravo je da sgođiš.

PERA.

Anica, ja vidim niedna vas negleda,
 Čim s vami besidim, da se dan izkreda:
 Da ja, ká se boju vašćine i psosti,
 S Bogom vas ohodju, jošće je dán dosti.

MARA.

Što spišiš toliko, Pera? ká t' je priša?
 Sunce jedva priko poldne se nadviša,
 Moreš nam doreći, što to si počela,
 I još grad obteći od čela do čela,
 I doma prispiti prem da bi s daleka,
 I posal dospiti, ako te kí čeka.
 Vira oca moga, nećeš nas ostavit
 Pri neg nam od toga sve budeš dopravít.

PERA.

Sve na vašu volju, druge moje mile,
 Budi, za nevolju li kad je do sile:
 Rih vam, da prebila nje lišća, pred njim stav,
 Biše zarudila nice se zagledav,
 Tako, da dobar hip nemore uzvišit
 Od srama pozor lip, ni ríči odrišit.
 Pak ga se li hiti svithijim pozorom,
 Nego kad posvítí sunašće za zorom.
 I ko bistre oči pram njemu podviže,
 Riči mu potoči, jak perlè da niže.
 »Moj, reče, ti da bi zvati se htíl sluga,
 Prosti mi, bila bi meni stvar od ruga;
 Jer tebe čestita sva slava dostoja,
 A ja kupovita raba sam li tvoja.
 Ako li ikadar slobodna se najti
 Ja budu, taki dar tobom će izajti.

Život mi s' dal i čast, i slobod ako daš,
 Li hoću da t' je vlast, da mi zapovidaš.
 Jer pravda i razlog svaki će dobru toj,
 Gospodin, pače Bog pod Bogom da si moj;
 Koino sam ganu dobrotom se tvojom
 Nastojat, da stanu s majkom se ja mojom
 I s mužem, ki meni ljubav tóku nosi,
 Koga na svit ženi bolji se neprósi,
 Koga bih iskala, koga najvolila,
 Ako bih pristala k udaji kad bila;
 Jer se u žalosti u ovoj (dam ti znat)
 Zarekoh sladkosti od svita nepoznat,
 Nego u čistoći moj vik preminuti:
 Da k tvój se nij' moći volji neprignuti.
 Za oči, ni za vid, viruj mi, nehaju,
 Ako će zapovid tvoja, da jih vadju.
 Zato od takova dila se već nedvoj,
 Ja ću bit njegova, i on će biti moj,
 Istom da iz volje budu mu neizpala,
 Zaradi nevolje ké 'vo sam dopala.
 Jer taka i veća obeza ljubavi
 Várže se za pleća, kad srića ostavi.«
 To rekši pregizdav poklon mu prikazà,
 Prijazan i ljubav dajuć iz obraza.
 On se odpokloni i kipom i glavom,
 Pak opet zazvoni ričju joj gizdavom:
 »Nu, reče, reci mi, da bi se š njim stala,
 Gdi roci kojimi, deklice pristala,
 Bi li ga poznala? Jer sudim, da čini
 Niščeta tvá zala, vas da se promini.
 I čudo, znaj, nebi, staralo da bi ga,
 Vilo, svedj o tebi mišljenje i briga.
 I moja bi o me majka se varala,
 Ta briga tako me jure je starala.
 Ki bärže priličan bio sam ka njemu,
 Ajme, neobičan sada sam u svemu.«

Uz to pozirati poča ga iz nova,
 Tere promirati obličja njegova.
 I eto niz lišce rumeno i bilo
 Jaše joj suzice daždjiti u krilo.
 Vrata jim odpriči, i uzdu napusti,
 A veće ni riči nehtī da izusti.
 O, da bih dotekla pameti tolike,
 Po kój bih izrekla riči svekolike,
 Kími ju on tolit poča, i kojima
 Mogal bi umolit siver, da nedima.
 Toliko ju toli, i moli, i umi,
 Da mu se umoli, i boli razumi.
 I jutrom vesela s odra se podviže,
 Sa cvita jak pčela, gdino med uzliže.

ANICA.

Pera, da ližije imaš li tu dosta,
 Ka bilig odmije, na odru kí osta?

PERA.

Rugaš se? dovolje, po boga, smim reći,
 Da brava zakolje, nebi ostal veći.

MARA.

Bārže bo Turci ti brez zubih svi bihu,
 Cíc toga tāržiti sitan kruh nehtihu.

PERA.

A Mara zloćuda, i ti češ rít tvoju,
 Da ja sam preluda na viru na moju,
 Ka s vami ovdike više stah večati
 Brižna, a vladike kada ću sazvati?
 Vidite li, kó se kupe k nam gospoda,
 I dare jur nose, obćina ké poda.

VLASTELIN.

Bio je do sega doba der od vika
 Običaj ovega grada Dubrovnika,
 I sad je, kadgodī poglaviti koī
 Čovik ga prohodi, al u njem postoji.

Njegovu došastju vazda se radovat,
 I hvalom i častju svakom ga darovat.
 Na kú stvar odlučén budući ja danas,
 Smućen sam i mučen u mojoj misli vas;
 Jer mi se, znam, hoće svaršeno vas hvaliti,
 A neznam, kako će moći se to sbiti,
 Mojega jezika budući moć mala,
 A vaša velika i kripost i hvala.
 Da volju, a ne rič, hotijte vi mirit;
 I, ako malo nič reku, nezamirit;
 Vas svit Derenčina, tvogega još dida,
 I hrabra i smina u pisnih povida;
 Tih biše u svitu, smin i bärz na dilo,
 To mu je po svitu slavan glas ponilo.
 On mnokrat odvratí svojih od pogube,
 I Turke polati, jāk sokol golube.
 U svojoj Turkom smärt nošase desnici,
 U zubih kako härt zecu pred loynici.
 Dopokon kada se najde pri skončini
 Vitez, stotima se vitežki zamini.
 Zato ga do danas tekal je i teći
 Vazda će pošten glas visoko leteći.
 Ne manje sada ti, govore, da si smin,
 Da pravo mladjahti zoveš se Derenčin.
 Da se sić i bosti tebi je brez muke,
 Da dila hrabrosti idu ti od ruke.
 Gospoja pak ova lipa i gizdava
 Da je kći Vlašкова, lasno se poznava.
 Lišće joj nekrije, jer bi reć da živa
 (Meni se tač mnije) oca prikaziva.
 Nje oca ja vidih mlada golobrada,
 Pri vašem kralju bih poklisar onada.
 Biše bärz i skočan, spametan i snažan,
 I svakomu počan, od kralja udražan.
 Vidil sam, gdi slomil ujedno savezav
 Pet kopjih, tako mi daj, Bože, da sam zdrav.

I ove pak opet gledale su oči,

On konjih priko pet mašiv se gdi skoči.

Uz konja bärzega upored gdi tiče,

I vola gdi svega napoli presiće.

Gdi se š njim boreći, ni vitez ni junak

Nemore neleći, toliko biše jak.

A dida joj banom znamo, Majer-Blaža,

On biše Kärštjanom zaščita i straža.

On Turke s načinom izagna iz Pulje,

Bivši jur Latinom smoklo do košulje.

Bio je tu s nami, vitar ga ustavi,

Kada se s vojskami prik mora preplavi.

I našega sbora živi su još nīci,

Koji mu sgovora bili su dilnici.

Uzrasta, ki vele, bio je visoka,

Besidē veselē, razuma duboka,

Lipa svitla oka, opašaja mala,

Razpleća široka, a hoda pristala.

Da što ću zalazit tamo nerazložno,

Odkle pak izgazit nebi mi uzmožno?

Dila vaših 'didi', i otác, i vaju,

Mojoj se besidi izreći nedaju.

Nemogu ja mnoge hvale vaše péti,

Koi sam uboge riči i pameti.

Govor ću uztegnut i štisnut u manje,

Tere se potegnut na misto pārvanje.

Naša su začula gospoda, kako je

Jadom tebe trula nesrića, gospoje,

Kako si uzicē turačkē dopala,

I dugo suzice u njoj prolivala;

Kako se po tragu zaletī pak ovi

Sokol, da te dragu lovinu ulovi;

Kako te iznašad hitro je izkupil,

I s tobom izašad ovdika dostupil,

I tako zaslužil i tókó dostojal,

Da te je sadružil, i za svoju pojāl.

Diči se tim pirom grad ovi, da znate,
 Koliko da mirom mirle mu pozlate.
 I toga za zlamen, koja godir snaga
 Njegovih jest ramen, sva vam se podlaga.
 Vam je zaveliti, a njemu poslovat,
 Zato veseliti htijte i pirovat.
 I dare sad ove, budi nebogate,
 Prim'te od njegove volje obilate.
 Čim dodje do vaju s vlasteli svojimi
 Poglavica, naju koi je nad svimi.

DERENČIN.

Zalihom jer hvalom slaviš nas i štuješ,
 Obezom ne malom mene obezuješ.
 I ova danica moja i gospoja,
 (Neka znaš) dužnica naziva se tvoja.
 I listo Bog da dá Budima dostupit,
 Hoćemo daj tada duga se odkupit.
 Meu to hvala ti predrago, premilo,
 Dokli vrime dati moć bude na dilo.
 A tvojoj gospodi da zahvalim, vide,
 Pamet nenahodi dostojne beside.
 Samo jim reci, znam, gospodo, prik mire:
 Milošća prima nam vaša se prostire.

KNEZ.

Voljah, da bi vaša miłost pohodila
 Mista ova naša drugoga cić dila,
 Nego cić opake nesriće, ka čini
 Da svitle dan zrake lice vam promini.
 Nu budi kako hoć, veseli mi smo sad,
 Da vam se sгодà doć, gospodo, u naš grad.
 Gdi 'vo smo svi radi, da vam se minuta
 Sva tuga osladi i žalost preljuta.
 A najliše tebi, gospoje neućna,
 Nositi na sebi brimena tak mućna.
 Samo se tim bolju, sārce, se tim stidi,
 Da naša moć volju nemore da slidi.

DERENČIN.

Već neg se podoba, već neg smo pitali,
 Skupa i osoba vi nas ste čitali.
 Zato bud velika tebi, kneže, hvala,
 I vam, dubrovnika gospodo ostala.

—§(SVARHA)§—

NIEKI NEZNANI

U POHVALU PIESNIKA.

Mlada robinjica čim gorko plakaše,
 Vidih da vam lica suze oplakaše.
 A sada, odkolu ona se veseli,
 Vidim ja, odtolu svi da ste veseli.
 Nut kako more svih hitro da zavruci,
 I na plač i na smih, pisnivač izući.
 Zato čast i scinu i slavu i hvalu
 S Hvara vlastelinu dajte Hanibalu,
 Ki mudro satvori tu pisan i složi,
 Svak tako govori, tko pravo razloži.

NIKOLA GAZAROVIC

ARKIPOP I KANONIK, VLASTELIN HVARSKI

U POHVALU PIESNIKA.

Naredne pisni rad dostojnu pohvalu
 Vazda daj naš ov grad mudrom Hanibalu;
 Njega da neumiru kriposti i dike,
 Dokolu izviru vode, teklu rike;
 Nebesah dokolu jest medjaš i mire,
 Njega glas dotolu vik da se prostire.
 On nigdar neumire, ki dobro živeći,
 Grihu se opire, kriposti slideći.

DIO III.

PIESNI OD POHVALE

I D R U G E.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

Gradu Dubrovniku.

Li pokli jur pravu neizmirnu tvoju,
Dubrovniče, slavu stavih se da poju,
Visokim rad bih ja glasom zazvoniti,
I tvoje hvale tja do neba poniti,
Dubrovniče, časti našega jezika,
Ká cvateš i cvasti vazda ćeš do vika:
Da 'vo je mlohav duh od gārla mojega,
Li nemoj zato sluh odklonit od njega;
Gārlo ako liha, i glas neprostira,
Volja je zaliha, ká ga nadomira.
Ti on temeljiti, Dubrovniče, si dub,
Koi, jer obhiti u gori kamen zub,
I pusti pak žile tja doli, gdi živa
Izvīruć iz gnjile vōda jih zaliva,
Kripko, stanovito na siveru sidi,
I sušom čriz lito ni vene ni blidi,
Neg raste oholo u višin', i meće
Grane svud około to jače to veće
Tako, da oštálo ako je prem čemu
Tu dubje, li malo vidi se pri njemu,
Jer piću tu doli u žilah nećuti,
Ni mu tvárdo toli temelj se ukruti.
Pravda je temelj tvoj, razum je tvá pića,
Tvé stanje u pokoj počiva njih cía.
Slobodan i vičan njima si, dobro znaj,
I od svih različan, koji su tebe kraj.
Blago tvoje mnozi i slobod kí vide,
Podložni, ubozi tebe nenavide.

Nemoćno jer oko tãrpiti nima moć
 Prosvitljenje tóko, ter želi da bi noć.
 I mnozi mogući vladavci svi rabe
 Oholijom vrući, da tebe porabe:
 Da ti se ogledaš pomnjivo odsvude,
 Prigodu ter nedaš, po koj ti naude.
 Vidi se, moj Bože, u gradu ovemu,
 Što razum, što može dobrota u svemu.
 Zlu volju nanj kriju pod plašćem kako mač,
 A da mu zadiju, nemogu najti zač.
 Pravdom stanje tvãrdi, posobu i ljubav,
 Nanj da se razsãrdi nitkore nima prav:
 Sili se ozubi, čuva se zle volje,
 A milošću ljubi, ké ništor nij' bolje.
 Š njom ti se ozira na onih, kíh godi.
 Razliko potira nesrića ká godi.
 Dobrote svoje dil ljubi ih i mili,
 I blaga dobar dil mnogokrat udili.
 Čãrkve tač naredno sagradil je Bogu,
 Da zvati pravedno božji se stan mogu.
 Tu nije, tko sãrdit u besidah kletih
 Smio bi pogãrdit ni Boga ni svetih:
 Štuj svetih i Boga, i božju stãrmi rič,
 Ali se ovoga, človiče, grada lič;
 Gdino i sud daju plemeniti i čast,
 I na sag sidaju i svu imaju vlast.
 Ostaloga puka kako se pristoji
 Svaka vãrst i ruka u posluh sva stoji:
 Niti se tko boji, ni sumnji od koga,
 Da samo posvoji vlasi mu tankoga.
 Samo toga cića, samo, dim, po tomu
 Muka i dobića sladka je svakomu.
 To su stanovite obzide brez bãrže,
 Čim tvãrdé, čim šćité gradi se i dãrže,
 Tim jarma nikadar na njemu još nebi,
 Tim vazda gospodãr bjo je sam sebi.

Sam sebi je stavił zakone, po kojih
 Lipo t' je upravił sam sebe i svojih.
 Njim se je htıl dati, a veće nikomu
 Vodit i vladati u dihu svakomu.
 Sudca je, kí sida na sud, i zakona
 Jednaka besida, paće ista ona.
 A zakon je dosta prav i pun razloga,
 Ne manje za gosta nego li za svoga.
 Tim ga svak počita, tim su Dubrovčani,
 Po sve strane svita ljubljani, štovani;
 I tamo, gdi vira ob desnu stran njega
 Naša se prostira preko svita svega,
 Do tamo, gdi vele poznije dojde dan,
 Drugi svit što vele, ovoga svita van.
 I tamo sa liva njega, gdino vira
 Malo manj saspiva naša i umira;
 Do tamo, štono sad zovu more veće,
 Kó mimo Carigrad svedj vodu van meće:
 Carigrad, kí priti, da rimska ká biše,
 Silu će naditi i vele pojt više.
 Njegov je vas okol istočnoga svita,
 Za drugu jure pol zapada pohita.
 Bože, ti pokрати njemu silu i moć,
 Ali ga obrati; i k tebi čini doć.
 Inako Kàrstjane, ja neznam svi bi li,
 Od jedne stav strane, njemu odolili.
 A kako će moći, jedan ih nedajuć
 Drugomu pomoći, neg li ga izdajuć?
 Toga cić svak pravi, a pravo, na viru,
 Da mudro boravi Dubrovnik u miru.
 Njega ti svaka vàrst ljudih, i ká ima,
 I koja nima kàrst, ljubi i prijima.
 Ne samo do ždrila, doklino vira rih
 Malo manj saspila naša je za naš grih,
 Da dalje još tamo, gdino se nehvali
 Razmi zakon samo poganski prezali;

Do tamo, gdi more Aleksandar nasú,
 I čudno premore Tiro grad i razsú.
 Aleksandar, kí bi od Sárbljih kralj, i kí
 Za tim vas svit dobi, i zva se veliki.
 Tu krimiz iz vode vadi se čarljeni,
 Kimno se gospodé odića čarljeni.
 I tamo, gdi Nila riké zjaju usta,
 Kój išćući vrila čovička moć sustà,
 Gdi malim vrimenom isti kralj sazida
 Građ, kí se imenom njegovim povida;
 I tamo, gdi grada plemenita dosti
 Samo leže sada raztárkane kosti,
 S kimno se Rim bori od svita o stanje,
 Tere ga razori, i dà mu skončanje.
 Budi da zaplakà i on toga pria
 I zatim još paka kasno se nasmija.
 Mój pisni sbrojiti nikakor nij' moći
 Sve kraje, čestiti Dubrovnik gdi obći.
 Kroz gore, kroz luge po svitu svedj miče
 Tàrgovce brez druge zabave ni priče:
 Po stranah, ké gleda sunce na daleče,
 I koje prik reda, i s redom ké peče,
 Svi tàrge primaju, mirno ké donosi,
 I ké oni daju, on mirno odnosi.
 Pače još tko hodi po svitu, nastoji
 Svak, da kakogodi ime mu posvoji,
 I da se povidí njegov, prem da nije,
 Za neka svak vidi dobro ga svudie.
 Dostojan je svudi ovi grad da slove,
 Da ga Bog i ljudi vazda blagoslove.
 I moja blagoslov pisan, kako može,
 Daje mu sada ov, potvårdi ti, Bože!
 Srićan i u svemu tebi bil ugodan!
 I narod u njemu od ljudi bud plodan
 Mudrih, razboritih, obilnih dobrotom,
 Hrabrih, uzoritih i zdravih životom.

Kuće mu netresi trus, da ni oganj žež',
 Ni blago odnesi gusarin ni lupež.
 Goste da bi štoval, i ljub'vom opojil,
 A svoje nigoval i mirno pokojil.
 Mirno i breztrudno po svitu putoval,
 Koristno i prudno sve posle posloval.
 Zdravo se oddili, zdravo se zavárni
 Odtle, gdi su bili ljudi, i gdi čarni,
 Bože, ti uzdarži, napriduj, veseli,
 Što vlada, što tárži, što misli, što želi.
 Jošće mu daj sriću, u pisnih, moj Bože,
 Da slavu još veću k slavi mu prilože.
 A ne kako ova, kój bi već pristálo
 Nereći ni slova, nego li reć malo.
 Lakomo zaisto njega je hvalila,
 Lagala da ništo nije ni vuhlila.
 Jedà li budeš pak, i meni otvorit
 Glas, koi bude ják pèti i govorit:
 Evo se obitju virom brez nevolje,
 Da teg nepohitju drugi s bolje volje.

Frani Božićeviću.

Nigdar jelin tako nepriniče k rici,
 Kí tiran daleko ujde prid lovnici,
 Kako moja misal k pisni tvojoj, koju
 U slavu s' upisal i pohvalu moju.
 Nje sladke beside štogodi već mišam,
 Veća mi pripride želja, da ih slišam.
 Ter opet i opet teku k njoj i hitim,
 Da moj sluh i pamet svåršeno nasitim.
 Znaj dobro, od davna nestah se s knjižicom,
 Ká bi tač otavna parnažkom vodicom.

Jošće od zaliha, što ću rít (znaj), nije,
 Ambroziom diha, i nektar prolije.
 Kako prem sa Gnida da grede unove
 Iz dvora Kupida i majke njegove,
 Gdi veli, da je raj i miris od cvitja,
 Perivoj tere gaj vičnjega prolitja.
 U svemu da se dá vira njoj se prosi,
 Pokli, ké poviđa, dike sobom nosi.
 Razmi ovo samo virovat nij' mi moć,
 Mukal glas onamo moj da je mogal doć.
 Brašno sam premalo, da mnoštvo nasitju,
 I tamno zârcalo, da daleč posvitju.
 Na prem sve da uprav to tako razbiram,
 Nemogu kako pav da pera neširam,
 Ter ništo grem ohol, koliko ne sova
 Neg sivi on sokol da bi bil od lova.
 Od tebe, moj Frane, pohvaljen samo bit
 Volim, neg od strane drugoga darovit;
 Jer si svim ostalim naprida pisnikom,
 Zato ti zahvalim zahvalom velikom.
 I velim, na posluh tvoj da ću vazda bit,
 U sârcu ovom duh dokolu bude bit.

Nikoli Matuliću.

Oni čas, kí tvoja knjiga mi (znaj) pravi,
 Da želiš, da moja pisan te proslavi,
 Kako da bih oni, koga me povidl
 Nje govor, kí zvoni tanko, i besidi
 Visoko do zvizdah jak labut prid smârti,
 Huih péti, da izdâ moj me glas pridârti.
 Zato nedostojim, da tebe uzvišu
 Skladanjem ja mojim u pisnih, ké pišu;

Takove koje su, da lasno bit može,
 Da ti već odnesu hvale neg prilože.
 Po pravom još sudu nisam ja u pisan
 Dostojan da budu u tvoju upisan;
 Grih bo je, medene tyé riči da gubiš,
 Visoko hteć mene dvići, koga ljubiš.
 Tebi se prosi, poj, piši ter govori
 Jovetov oni boj, u Flegri kí stvori;
 Jer, mnju, zukom sladjim začinjaš, i perom
 Pišeš mnoga gladjim neg Virgil s Homerom.
 I kako po svitu Mantui i Zmirni
 Slava će bit Splitu i glas neizmirmi.

Milici Jeronima Koriolanovića.

I.

Evo se sve trudi má pamet, gospoje,
 I nauk svoj budi i znanje sve svoje,
 U pisan da složi kriposti i dike,
 Ké narav umnoži u tebi razlike,
 S poklonom pak da ti tu pisan prikaže,
 I bude svak znati, da nepsí ni laže.
 Za trud samo prosi, da t' se nerazžali
 Na taj dar, kí t' nosi na konac ne zali,
 Koi je vridnji (znaj), neg stanje bogato
 I dragi kamen taj, i čisto to zlato.
 Zlato i drag kami mogu razamčati,
 Da ga već nij' s nami, gusari ter tati,
 I oganj i more, i nesrića druga,
 I zato nemore tērpiti do duga:
 Da hvala, kú više pisnivač izpiše,
 Po vičnje godišće žive, neizdiše.

Slava se poštene Penelope čita,
 I lipost Jelene po sve strane svita,
 I hrabrost Akila, i razum Ulisa,
 Jer slavna njih dila Homero izpisā.
 Tako ja nestojim misalju, neg litam
 Svak čas, i nastojim, da tebe počitam,
 Da se svim očiti onim, ki nevide,
 Koli si svāršna ti, neka t' pozavide;
 I da ime tvoje ponesu k nebu der,
 I novi, gošpoje, da budem tvoj Homer.
 Nu sam misli oko zasnil ja moje
 U kriposti tóko zagledav se tvoje:
 Srida je prolitja, široko jest polje,
 Zeleni i cvitja u njem je dovolje.
 A čudna nut čuda! nevim se prijati,
 Ni počat odkuda krunu ti svijati.
 Nu od strane svake ta tárzan gizdava
 Taj miris i take sladkosti podava,
 Da će bit iztočne svitlosti sva puna,
 Odkle se hoć počne svijati ta kruna.
 Pārva te, znam, hvala čeka od plemena,
 Komu od počala nima se spomena,
 Komu slavno ime neće se zábiti
 Ni onda, kad vrime počne jur nebiti.
 Pria će, dim, konac dojtí od vrimena
 Vašega, neg zvonač nezvonit imena.
 Od tuda bo mnozi izadjoše ljudi.
 Vridni, napol bozi, i nebeske čudi.
 To vas svit poznavā, a on grad najliše,
 Ki svitu bi glava i sad je najviše.
 Gdi tvoj stric, premudri Lauš, malo pria,
 Nego ga smārt udri, čarljen klobuk prija.
 Zeleni po tomu klobuk smo vidili,
 Gdi glavu drugomu stricu ti pokrili;
 I gdi pred njegov sag, kako gospodina,
 Za dar grad i rusag pada na kolina.

A Koriolana tvoga se jest dida
 Slava neskončana mašila naprida
 Toliko, da veće nitkor, od Trogira
 Tekuć za njom, neće moć da ju nazira.
 Vridan bi zaisto za pero i za mač,
 Nevim ti ja čisto vridniji reći zač.
 Jer pisma od toga jednako nam kažu,
 Ka piša on mnoga, i ka nam nelažu.
 Po kojih Mučenig Petar se uznaša,
 Bnetački kino stig po moru pronaša,
 I Bnetke uzviši, i slavom ogradi,
 I na njih najviši prestol se posadi.
 Da što ću tvojega od otca da reku,
 Dobrota kojega slove na daleku?
 Slavan samo zato bit more, jer tebe
 Prečisto nam zlato podal je iz sebe;
 Koja, iz visoke jak gore vodica
 Ka vre, pak široke poljane protica,
 Pri koj se zeleni travica ta mlada
 I javor zeleni, s koga list nespada,
 Ponavljaš rodu čas visoko leteću,
 To vridnju svaki čas, to dražu, to veću.
 Jer pomnju svāršeću i način taj dāržiš,
 Kim kako na pleću pošten stan uzdāržiš.
 I eto brajen mlad i sestre te male
 Sirote nisu sad za majkom ostale,
 Pokli jim ostā ti, ne to sestra listo
 Da mila još mati na majčino misto;
 Ka činiš, da riju težaci, da sade,
 Da oru, da siju, da zlu travu vade;
 Potok da se kopa i voda navadja
 Čić suše, potopa, kako se gdi sgadja.
 I da se pak kupi, ča po sve godišće
 Obilno je župi nemanjkajuć nišće;
 Čim štovani pojđu mili tere drazi,
 Kadano dni dojdū čestiti i blazi,

I reku svi brašna siti i veseli:
 »Ovi stan do kasna višnji Bog veseli.«
 Ka činiš tókoje u kući noć i dan,
 Da zaman nestoje ni vuna da ni lan;
 Čim sestre u njih stan odpravljáš bogate,
 Diverke pak izvan darivaš i svate;
 Čim plaću odnose dvorkinje te mile,
 Od tebe kadno se dodvoriv oddile,
 I pojdu za srićom, kú jim Bog odsudi,
 Uresne odićom i dobrimi ćudi,
 I pune kriposna svakoga nauka,
 Ki mogu dat krosna, i jagla, i ruka.
 Taj nauk dobroti tvojoj i vridnosti
 Božica dat hoti Palas od mudrosti.
 Kú stvar da bi mogla Arahne viditi,
 Tebi bi nemogla nepozaviditi.
 I ja mnju, da inu pri toj bi zabila
 Žalost i vašćinu, koju je imila,
 Kadno se zarica, da joj nij' takmena
 Tkanjem ta božica mudra i poštena.
 A ona paukom čini ju da hodi,
 I pridnjim naukom tanko da uvodi.
 Da ti si gospoja već neg sve ostale,
 Umića jer tvoja, usta te nehvale.
 Nu slava li glasi sama i povida,
 Gospoje, svim da si gospojam naprida,
 I pravi, da zlato i srebro s svilicom,
 Kad se stavi na to tvá ruka s iglicom,
 Mogu nam očito staviti pred oči,
 Štograd jim skrovito tvá misal potoči:
 Al nebo, gdi ođavud pobjeno zvizdami
 Ják obal caklen sud varti se nad nami,
 Tim sunce otide, i opet bude doć,
 Da nam je na čride sada dan sada noć;
 Aliti pak niže, gdi vitar oblaóce
 Sgoni i podviže krijući sunašce;

Koi sgon i stiska mnogokrat uzroči,
 Da garmi, da triská, i da nas daž moči;
 Al zemlju gdi paše valovito móre,
 A mimo medjaše li pojti nemore;
 Aliti na sridi gdi ona pod nama
 Stanovita sidi tišćeć sebe sama;
 Ali gdi dubravu zelen list odiva,
 I gora gdi glavu gori uzvišiva,
 I gdi ju ogárne snig, pak s bukom tókom
 Niza nju posárne vodica potokom.
 A pod njom visoko rika se nadima
 Tekué u široko more, kó ju prima;
 Ali gdi se diče cyitjem i travicom
 Polja, kad iztiče sunce za zoricom;
 Gdi po njih košute igraju skačući,
 I gdi zviri ljute slide jih tekući:
 Sve to a brez muke, i sve što bi htíla,
 Hitrost tvoje ruke jaglom bi stvorila.
 Tako da s lisicom pravi bi zec predal,
 Vezena iglicom hárta da bi gledal,
 Došla bi leteći na zlatan klas ptica,
 Da je zriło mneči žito il pšenica;
 Još bi se mamila divojka gizardava
 Ružicom, i mníla, da je ruža prava.
 Nemore na svitu nitkor da procini,
 Ko li darovitu Palas te učini,
 Koja ti darová, još ovo da umiš
 Štiti, i do slova šteći da razumiš;
 I da si knjižnia od žen, ké su dosli,
 I ké biše pria, i ké će bit posli;
 Dopokon vârh svega zarokom zapriti,
 Da se nitkor tvoga poštenja nehiti,
 Za da si onako poštena i čista,
 Gospoje, prem kako božica ta ista.
 I Diana k tomu podpisa bilig svoj,
 I reče svakomu: »Tako ću da je toj.«

Zato nitkor nepsi, ni vuhli, ni lovi
 Tvoju čast, jer ga psi razdriše njegovu.
 Al će kod orlovi' gladnih vezan stati,
 Jatru, ká se novi, kí mu će kusati.
 Malo da hiteći negriših dar oni
 Najlipši, najveći, kí t' Venus pokloni:
 Venus od ljubavi majka i božica,
 Kojuno svak slavi, h kój se svak utica.
 Jer joj sin brezočni striljajuć podklada
 Vas narod iztočni s onim od zapada.
 Koi kad te vidi, i èu slast od raja,
 U sladkoj besidi, ká ti se poradja,
 Vazè luk i napè, i odkriè tulicu,
 Izabraè pak zapè zlaèenu strilicu,
 I reèe: »Strilica ova će tvoriti
 Da budeš Milica mú majku dvoriti.«
 To rekši stril pusti, a ti se pomisti,
 I strilu propusti, i reèe: »Neèisti,
 Neèisti i zali ditièu, što t' se mni?
 Otidi k peèali, otidi, da te nij!«
 On se pozasrami, a sám li pohita,
 Opetá strilami hteći da se hita.
 Majka mu s daleèe hàrvanju tu vidi,
 Ter hàrlo doteèe, i sinu besidi.
 Reèe: »Má sestrice, Palas, mi govori,
 Da ova vilica u nje dvoru dvori.
 Zato zadivati nehtij nje èistoèu,
 Ni se š njom hàrvati, jere i ja hoèu,
 Slobodna i prosta za sada da projde,
 I èestita dosta od mene da pojde;
 Sve moje milosti polag nje da side,
 Moj smih i radosti vazda da ju slide:
 Mana da se càrpa, kad usta otvori,
 Biser da prosipa, kada riè govori;
 Kada li bude pèt, tkogodi tu bude,
 Da stane kako svet, i da se zabude;

Svak da se opoji nje gárlom medenim
 Jak slavja, kí stoji za lugom zelenim.
 Gospoje, po vas ov vik nebih izkazal
 Od božic, od bogov, tko t' je ča prikazal;
 Jer njih 'sbor bogati sve dike od raja
 Tebi dà, ké dati družim se nehaja.
 Blažen, tko te slíša, blažen tko te vidi,
 Srića ti ga niša, tko s tobom besidi:
 A pie i blaguje na nebeskom stolu,
 Tkogodir te čuje, da poješ u kolu.
 I ja ću po svaki put reći da sam blag,
 Ako ti ovaki moj sgovor bude drag,
 Koi ne za ino sada ti ja šalju,
 Neg da te istino i pravo pohvalju.
 Hvalih te, i odsad hvalit ću dan i noć,
 Ne koliko sam rad, da kóka bude moć.
 Višnji Bog meu to život nam produži,
 A tebi već zato, što mu već zaslužl.

II.

Ja mnih, da mi lica, gárlu i pársi taj
 Hladit će vodica, dišući kako raj;
 Zato njom sam sebe polivam, jeda si
 Kú imam od tebe želju mi ugasi:
 Da 'vo se tim veće má želja razgori,
 I što mnih, da me će ličit, to me mori.
 Jer cvitka rumena kad prijah sok ovi,
 Tvoja se spomena u meni ponovi,
 Kakono da pravi: „Ja sam dar gospodje,
 S komno se odpravi tvé sárce i podje;
 Koja je cvit, koi za čudo nam izda
 Narav, ká ga goji kripostju od zvizda;
 U kojoj pitoma i čista dobrota
 Stanuje jak doma, i gnjizdo samotà;
 Gdino se sve plodé kriposti i dike,
 Koje joj čast rodé, kom će cvast u vike;

Koje ti od čiste ponukan ljubavi,
 Za da se naviste, u pisan postavi;
 Koja jih visoko, što može, uznosi,
 Istinom ne tóko koliko se prosi.
 Li ona, kój tvoje hotinje jest dosti,
 Za bilig od svoje posla me harnosti,
 I može bit lasno, pri tvoga umora
 Da budeš nje časno nadiljen sgovora.«
 A ja pun željice nevelim drugo njoj,
 Neg: »Bistra vodice, kad li će biti toj?«

NADGROBNICA

Petru Golubiniću, Hvarskomu Vlastelinu.

Da bi cić zalihe dobrote tko kada
 Mogal bit od tihe, kími smárt nevlada:
 Mogaše taj biti pravo do istine,
 Golubiniću ti Petre gospodine;
 Dobrota u komu jest bila, kakova
 U gradu ovomu neće bit unova;
 Ní tko bi za misto nepravdi i sili
 Protivil ne listo ričmi da i dili.
 To muží svidoče, to žene, to dica,
 Ter oči svim soče za tobom i lica.
 Da 'vo još nitkore nepride, ni će prit
 Na ov svit, tko more, ni će moć neumrit.
 A, smárti prokleta, na malu har tvoju
 Li će duh opeta vazeti pút svoju,
 I plaću dobrota Petrova i vira
 Najti će života, gdi se neumira.
 Imenom do tada živit će meu nani,
 I kad Hvara grada nebude ni kami.

Jeronimu Martinčiču.

II.

Tvé pisni, s kih će moć sada i u vrime,
 Naprida kó će doć, slavno bit tvé ime,
 Svake Jeronime dostojni pohvale,
 Bojah se, da nime sasvim su ostale
 Za cića te zale od pravad potribe*):
 Dni te Bog ostale ukloni te šibe!
 Jer nije pogibe človiku jur gore:
 Mošnjju mu otribe, a život izmore.
 Da sad mi govore tvé pisni i kažu,
 Opeta na sbore da s' došal k parnažu,
 Da t' krunu prikažu javora divice,
 Ké tu čine stražu Pegaske vodice.
 Ké znam, da suzice za radost proliše
 Niz rumeno lice, kí čas te vidiše.
 »Ovo li je« riše »on, koga mi mnimo,
 Da izginul biše, a sad ga vidimo?
 Našu mu vratimo milost glasovitu,
 I većma činimo, da slove po svitu;
 I krunu savitu od javora drugu
 Dajmo mu, i svitu do tleha der dugu;
 I pojmo po lugu zelenom igrajuć
 Š njim skupa u krugu pisance spivajuć,
 Koje on skladajuć moćno se utruđi
 Slast niku podajuć, kojoj se svak čudi.
 Dobro došal budi, Jere, nigo naša,
 Koja nas uljudi, ká nam čast donaša,
 Jak pčela, gdi paša u polju jest mnoga,
 Koja med iznaša iz cvitja svakoga.«

*) Po svoj prilici za svoje plemenitaške slobode, za koje su se plēmići poslie bune 1510 dugo vremena proti narodu pravdali. *A.M.*

Tako od razloga má pamet nahodí,
 Misleći várh toga sve da se to sgodi.
 Zato ja, štogodi veselja jest, čutih,
 I, k tebi da hodi, tu pisan uputih.
 Najpárvo koja htih, da t' zdravje daruje,
 I od svih stvari tih da ti se raduje,
 I još pak odtudje moćno ti zahvali,
 Što pisni mé štuje tvá pisan i hvali.
 Kojih glas premali ni leti ni puži,
 Kako plav, meu vali koja se pogruzi,
 I zato do muzi' nemore dojt goru,
 S kími, rih, meu luzi da si bil na sboru.
 Da jak sunce zoru ljubav te má primá,
 I u tom razboru pravi t' sud vazima.
 Da pokli diš, ima tóku slast i volju
 Knjižica ona má, k Jeleni kú šalju :
 Neka te pohvalju, odgovor iz rike
 Izpalji, gdi palju pisni se razlike.
 To j' s volje velike naš jezik, Jere moj,
 Koi će t' u vike zavezan bit za toj,
 I ja i tolíkoj Bartučević prosi,
 Koi, znaš, kum je tvoji, i ime tvé nosi.
 Njega ti iznosi slavan glas do zvizda'
 Umom, kím ponosi tóko se i gizda.
 On ti ga neizda il poje il piše,
 Jak sokol od gnjizda neg lita to više.
 A onda najliše, kad uzdaje odvit
 Tim, kí se skupiše al na sud al na svit.
 Za tim pak i ja rit tebi ću moć ovoj :
 Hárlo ti s' priko svit, vrati se, Sabin moj !

II.

Malo ti jak u san s tobome potratih
 Vrimena niki dan, kad se tu uvratih :
 Nu okusih sladju radost u to vrime,
 Neg da tko po raju za on čas vodi me.

Toli me, Jere moj, ugodno zaudri
 Veseli oni tvoj sgovor i premudri.
 Evo i sad vide ovdí na daleče
 Još slačam beside, koje mi tu reče,
 Moje uzdvižući pisni i skladanja,
 Koliko izući pismivac da sam ja;
 Moleći me zatim, da nedržim stražu
 Nad njimi, ni kratim, da se van pokažu;
 Zato bud da mukom ujjimat se hvalim
 Veće nego zukom péti nepristalim:
 Evo mnóm neosta izpuniti želju
 Tebi momu dosta dragu prijatelju.
 Pisancu ter ovu, kú složih od tada,
 Kakovu takovu šalju ti ja sada;
 U kojoj sa svu moć slaviti nekratih
 Božićnu ovu noć, ká nam je pri vratih.
 Ti, ako od valje ciniš ju ké godi,
 Izvedi ju dalje, i pusti da hodi.
 Znam dobro tvoju ćud, i viran kako si,
 Li nedaj, da ti sud prijazan zanosi.

P I S A N

o d b o ž i ć n e n o ć i.

U ovu noć rodi božja sina žena,
 Ké se muž nedodi nad svimi blažena.
 Tolik je dar, Bože, taj, kí nam htí dati,
 Da naša nemože pamet ga saznati,
 A kamo da človik rijeđu ga izreći,
 Da bi bil govornik od svita najveći.
 Ivan ti na pársi glavu uzslonivši
 Ništo se nemársi, svaka tu vidivši:

Nišore ne manje toli tanko piše
 Od riči pàrvanje, ká u počel biše,
 Da pameti oko moje nedosiže,
 Gdi se on visoko jak oral podvižè.
 Nu i ja, kí niže doli stojim sada,
 Ako mi na bliže vidit se daš kada,
 Moći óu da vidju, gdi otac rič radja,
 I gdi iz obiu sveti duh izhadja.
 I kako tri buduć, li samo tí jesi
 Jedan Bog svemoguć, kí vladaš nebesi,
 I kako po dilu toga duha sveta
 Ta rič bi u tilu umàrlom začeta.
 Zato mi Bože daj, da ovdi dobudem,
 Čim tebe daleč daj po smàrti nebudem.
 Čin', da nezabudu presvetu ovu noć,
 Dokolu živ budu, slaviti sa svú moć'.
 Ká da bi nedala, Bože, tebe tada,
 Nebi múk izstala má duša nikada.
 Ovo je dake noć, svak joj se pokloni,
 Koja nam svim pomoć i pravi dan doni;
 Koja nam svu tugu vaze i nevolju,
 Od ké zvizde drugu nevidiše bõlju;
 Koja za Adama Bogu dug izpunì,
 Neka se raj nama opeta napuni;
 Koja oduzi nas, a djavla obuzì,
 Da skući kako pas svezan u veruzi.
 Ovo je ona noć, ká činì svitli dvor
 Angielski doli doć na zemlju s neba sgor.
 I svitlom toni množju nebeskih dvorani'
 Jasla, zibku božju, lipo obistrani.
 U kih ležaše nag ditićem onada
 Sin božji, kí je blag, i kí svim oblada.
 I njega, koga svit nemore da janie,
 Mal tada suzè svit okoliš od slame;
 I koi zrak vrući stvorì, da obhodi
 Svedj zemlju i vrući, i činì da plodi,

Od zime, kú prija tresiše se, dokol
 Dihom ga nesgria tovarac tere vol.
 O, čuda velika, čovikom porodi
 Bog se za čovika, koi mu nesgodì.
 I hoti toplinu, zimu, glad i žadju,
 I svaku vašćinu tarpiti za naju.
 O, da bi mi moći počitat tebe sad,
 Noći, slavna noći, koliko jesam rad!
 Pri tvojoj svitlini činil bih da blidi
 Sunce, kó dan čini, neka ti zavidi.
 Činil bih, onakom da sivaš i sada
 Svitlostju i zrakom, kakono onada,
 Kad Bogu daše dar tri kralji iztočni,
 Na tvoju malu har, Irude brezočni,
 Irude preljuti, Irude nečisti,
 Pse djavlom naduti, pače djavle isti;
 Koi kárv toliku brezgrišnih ditića'
 Proh, kím u mliku samo biše pića,
 Mneć tako, da ti se utajat neće moć
 Kralj, koi rodi se noćasnju ovu noć.
 Zato goriš doh srid ognja žestoka,
 Gdi se Bog nemoli, gdi mukam nij' roka.
 Gdi svake milošće tepla ostinu,
 Gdi ufanje jošće sasvima poginu.
 Sudca smiljivati gdi nišće neprudi,
 Ni se pozivati na sud, kím te sudi.
 Molim te, Bože moj, za slavu noć ovu,
 Podložiti nemoj sudu me takovu.
 Čini, da siluje moja pamet sebe,
 Da u te viruje, da ufa u tebe.
 U tebe da ljubav svršeno postavi, .
 Kí si Bog i narav od svake naravi.
 Kako ću neljubit tebe, kí me shrani,
 Kí se jat i ubit za mene nebrani?
 Ufanje kako li u te ću neimati,
 Kí se otcu moli za puk, kí te strati?

Kako l' éu istini nevirovat tebi,
 Kí mi diš: Nečini drugu, ča ~~neč~~ sebi?
 Kí najpri sam tvorit dila od pokore
 Poča, pak govorit družim, da jih tvore.
 Kí čudesi govor potvårdi istini,
 Ká človik, kí je stvor, nemore da čini.
 Viruju brezbarže, i moja velika
 Ljubav se neodtárže od tebe do vika.
 I ufam, tá vira da me će i ljubav
 Uklonit od vira, u kom je ljuti lav,
 A dvignuv uzgora, uzvest k tebi Bogu,
 Koga pri umora viditi nemogu.
 O, kamo sam se dil? nije mi to dosta,
 Pokolu dobrih dil život moj izosta.
 Ljubav, i brez dili' ufanje i vira
 Jest platno, na gnjili koje se opira:
 Na kú kad se stavlja vodica ta čista,
 Tada se prem kalja, tada je nečista.
 Vaj meni nebogu izako ležeće
 Doli u bårlogu te gnjile smårdeće!
 Gdi strašno na mene pun jada i gnjiva
 Ljuti zmaj ognjene čeljusti razziva,
 Odkud se ja dvići po nijednoj moći
 Nemogu ni srići brez tvoje pomoći.
 Bože, kí izpårti te gnjile lupeža
 Tako, da na smårti u njoj neobleža,
 I koi vårže sok, kojim vid povrati
 Longinu, kí ti bok sulicom proplati,
 Izmi me iz blata, gdi 'vo stojim leže,
 Koje me u vrata paklena uteže.
 I opeta ako padu se, moj Bože,
 A ti znaš, inako da biti nemože.
 Leto mi daj skuta tvoga milostiva,
 Pokli sam srid puta toli popuzljiva,
 Gdi človik, kí je prav, nemore da na dne
 Sedam krat stårmoglav doli se neпадne,

Kamo ja, dobroti koi sam odnikal,
 A svačoj grihoti jure se zavikal.
 Evo mi moja svist govori prehuda,
 Da sam zal i nečist veće od Iruda;
 Jere se on poja, da čado ulovi,
 Koga se uzhoja, da će bit kralj novi.
 A da je, neznaše, sin Boga jedini
 Taj, koga lovljaše, ter se tim prehini:
 A ja, koi mene znam da si odkupil,
 I smarti paklene tvom smartju zastupil,
 Mnokrat tebe Boga tirah i progonih,
 Jer videć uboga pomoć mu neklonih;
 Videći nepravim još putem tko ide,
 Za da ga ustavim, nestratih beside.
 A pomoć koga mož, ter mu pomoć kratiš,
 Neišći drugi nož, kojim ga potradiš.
 Bože, ki kad karaš grišnika, tim si blag,
 Tim mu svist otvaraš, tim kažeš, da t' je drag.
 Ovdi me posvisti, molim, tvoja ruka,
 Gdi more s koristi bit mį trud i muka;
 Ovdi čin', da oko pameti otvorim,
 Ovdika žestoko čin' da se pokorim.
 Čin', da má pokora kárvju tvojih pàrsi'
 Pri moga umora grihe mi razmàrsi.
 Pokorom povàrni meni mojom mito,
 Bože milosàrdni, tvom kárvju dobito.
 I ako grih napre sàrcu mi na vrata,
 Čini, da ih zapre tvá milost bogata,
 Neka me omraza cić puti, ká griši,
 Tvojega obraza, Bože, neuliši!

Istomu Martinčiću.

III.

Knjižica od tvoje pameti sabrana,
 U ruke ká moje ovih dán bi dana,
 Čini me, svu žalost od sárca da tiram,
 Premednu nje sladkost šteći kad razbiram.
 Viruj mi, po ništor slast od nje govora
 Nekrije, da je stvor tvojega razbora.
 A to ti jest u njoj prem meni najdraže,
 Što tebe, Jere moj, virno mi prikaže,
 Jer mi se uzamni, kad š njom uzbesidih,
 Ti da si pri meni, i da te prem vidih.
 Tim poznah, pravedno »knjiga« da se reče
 »Drazih bit zajedno čini sa daléče.«
 Svâršeno jest zato, sada pamet moja
 Stavila se na to, da sebi pokoja
 Neda, dokle knjigu ovuzi do tebe
 Nepošlje, da brigu odváržeš od sebe,
 Ká pišeš da daje sárцу ti skončanje,
 A uzrok sve da je moje nâpisanje:
 Bi reć, da cio mnoge oholasti moje
 Vârgal sam pod noge prijazni sve tvoje.
 Na kú stvar ja t' velju, da se moćno hiniš,
 Dragi prijatelju, u tomu, što sciniš,
 Lipost ni imanje da bi me ponilo
 Od tebe, ni znanje još da bi kó bilo:
 Nu ako nikadar pisnih ti nešalju,
 Neprimi za nehar, i sam bo to žalju;
 Jer, kom te zadosti Febo je uzvišil,
 Spivanja milosti mene je ulišil.
 A sestre njegove od gore, ká ima
 Dva vârha, lugove zapriše sa svima
 Tako, da mi nebi uzmožno dopasti
 K vodi, kú konj izbì kopitom perasti.

Ter se ja nenadam imena u viku.

S ovoga, što skladam, ni slavu steć niku.

Zatim, dila mnoga ostála na stran oć,

A samo vārh toga mislit mi nije moć.

A ti znaš (u knjige štio si), tko će pět,

Tribuje, da brige nisu mu na pamet.

Da evo čini me velika tvá ljubav,

Uz teško da brime žilim se kako mrav;

Jer za tvoju mnogu dobrotu u svemu

Protivit nemogu prošnju tvojemu.

Htiše se (sumnja nij'), da on trud, kí prija

Pišući ti meni, ja primem najpria,

Ne samo cić liti, da svakih cić dika',

Za koje poštiti pravo je človika.

Tvá bo ćud kripostna dostojna sve časti

Svakoga, tko ju zna, sili, da te časti.

A mene nada svih, u koga ljubavi

Dar, kada tamo bih, obilan postavi,

Kí da ja zabudem kakono neharan,

Pravo bi da budem pedipsan i karan.

Da kako inom svom kripostju si veći,

Tako umiljenstvom htil me si preteći.

Na tom ti zahvaljam, i ako t' nij' dosti

Izvit, kí sgar pravljam, molim te oprosti.

K tomu ti još primam u obezu velu,

Što si rad, da imam svu sriću veselu.

Ne manje želim ja, da ti Bog sva dobra

Spuni ter želinja, tvé sårce ká obra.

Zatim mi bi ćuti drago, da s' raztārgal

Uzu, i stril ljuti iz sårca izvārgal

Dietića, kí narod od ljudih vas sjahā,

Ter mirno u slobod počivaš bez straha.

Ako je to isto, što pisan tvá pravi,

Tvom sårceu da misto nedaješ ljubavi,

Scinim ja, od sada velika njeje moć

Toga cić nazada dobar dil da će poć.

Past joj će nizoko krila i razpan luk,
 Neće moć jur tóko obladat ženski puk.
 Pokli joj ustinu zlatan stril najvruci,
 Kím gvozdje i stinu mogaše da svrući.
 Kriposti jer nike u tebi su vele,
 Ció kím o kolike tvú ljubav požele.
 Najliše kad mrakom tim gárlom medenim
 Uzpoješ, sve trakom obuziš ljuvenim,
 Ter s jutra k prozorom na pospih uzteku,
 Neka te pozorom veselim zateku.
 A nisu takove, da nebi mnogokrat
 Cića njih sam Jove stvoril se u daž zlat.
 Zato dim, bezbárže da ljubav oni čas,
 Kí se ti odvârže, sgubi moć i oblas.
 To trudno virujem, nu isto ako je,
 Da svakom darujem hvalom te, pravo je.
 Jer tí neć bit oni (mogu reć slobodno),
 Od boja kí odnè krunu nedostojno.
 Da on, kí imajuć protivštine mnoge,
 Hrabreno se bijuó stavi jih pod noge:
 Na polju kí oštat nemore brez muke,
 U ljubavi jer stat ide ti od ruke.
 A tóko veću trud slavu tvoj izvodi,
 Kóko je put na blud širi, kí te vodi,
 Bog ti té odluke potvrđi tako, da
 Ljubavi u ruke nedođeš nikada.
 I ja t' se ovdi stéć slobodan nahodim,
 Ljuvenim tere već za stigom nehodim.
 A nemnij, da bi to ció nike hrabrosti,
 Kom bih se njegovoj odhárval jakosti,
 Al ine ció stvari, suprotiv s kom bih stal:
 Da jere nemari za mene, kí sam mal.
 Zdravjem se još tebi hvalim ja zadosti,
 Kó imam u sebi po božjoj milosti.
 Što želiš pak zatim razumit, dni moje
 I vrime uć tratim, život moj ovo je:

Vargal sam sve na stran razkoše; nestojim
 U linost, nego stan podvignut nastojim,
 Razrušen kí je bil malo ne sasvima
 Od mnoštva, koje dil razbora neima*),
 Ter po sva godišća o drugom neradim,
 Neg sgibla vinišća ponavljam i sadim.
 Sila m' je cić toga vartit se, obitac,
 A jedva jednoga more me doticat.
 Sad me Vis, sad Stari, sad ima Novi Hvar,
 Cić takih ter stvarih počivam nikadar.
 Ino ti poručit neimam šta na toj,
 Mučim za nemučit, taj ti je život, moj.
 I ufam, neće trud za ludu biti ovi,
 Višnji Bog ako sud nepošlje kí novi.

Vrime je sad niko, niki su dni sada,
 Da nevim, je li tko, koga strah nevlada.
 Čul si, ča nahode po zvizdah, kí znaju,
 Kí potop od vode u skori pravlja ju.
 A znaš, po kriposti zvizdah ter nebesah
 Ovde na svit dosti sgadja se čudesah.
 Jošće znaš, taj niki njih način ima moć,
 Kom razum čovički do neba može doć.
 Tim vide do sto lit, dan, čas i hip, u kój
 Sunce će potamniti i misec tolikoj:
 Misec kad pokrati sunčenu svitlost nam,
 A zemlja kad vrati isti mu taj zajam.
 Njim je stvar očita, kí je uzrok zime,
 Premalitja, lita, jeseni za time.
 Mnoge stvari ine čudne tim naukom
 Poznati nas čine i ticati rukom.

*) Valjada razumieva prosti puk, koi je razjaren god. 1510. u Dal-
 macii mnoge plemiće potukô i razorio im kuće, što su se branili
 plaćati obćinski porez, i nositi druga briemena jednako s ostalim
 národom.

A. Mat.

Ter nije brezredno, da nas strah obide,
 Kada nam kó zledno zlamenje povide.
 Jao, ako njih sudi negriše u tomu,
 Imanje što prudi? trudimo se čemu?
 K tomu je stvar druga, cíó koje strah veći
 I veća još tuga ima nas obteći;
 Jer po toj mudrosti hoću još da znaju
 Od nikih kriposti zvizdah, ké poznaju:
 Brez broja jest inih, od kojih nije moć
 Vidinjem ljudi svih najmanju vidit moć,
 Koje će protivit onim, da nestvore
 Ta čuda može bit, koja se govore.

Da drugo ovo zlo, od koga hoću reć,
 Blizu je dolizlo, bliže se neće već;
 Jer trudno može sám čitovat uteći,
 Susidu jure hram tko vidi goreći.
 Zatvoren tamo tja nečuješ u kutu,
 Mornarom kako ja koi sam na putu,
 Kako je prikrila Rodiotski otok
 Čudna moć i sila, kú podà vas istok.
 Zato ću da t' povi má pisan niki dil
 Od toga, što novi glas nam je povidil.
 Pet krat je tisuć sto ljudi car sakupil,
 Nevoljno to misto s kími je podstupil.
 Tolik broj brez mire virovat tko more?
 Da li su od vire ljudi, kí govore.
 Od onih, di, liše, ké timar blagovat
 I kih odlučíše vojnikom poslovat.
 Ostali nezvani kupom se svi palju,
 Razlika pogani' mista kihno šalju;
 Ter pravé, raja dil svaki će dobiti,
 Zemlje samo badil u obrov da hiti.
 Poganstvu zaisto svemu i istoku
 Preslavno to misto sèlo jest u oku.

Jer targe, ké brodi k Carigradu vode,

Čestokrat nahodi gusarin iz Rode,

Ter nitkor nemore od poganske ruke

Ono tisno móre broditi brez muke,

Komu ime ona divica satvorì

S zlatoga ká ovna pustiv se oborì.

K tomu brez prestanja u kopno zahode,

Robja ter imanja razlika izvode.

Tim ti se oholit budu Rodioti,

A Turci odolit nemogu sramoti.

Zato se nečudi, takova ció posla

Da je množ od ljudi' brez broja tu došla.

Četar sta i veći broj galij ter navì

Jest, u kñh brodeći vojska se preplavi.

Čudna je stvar listo slušati načine

I sprave zaisto, koje se tu čine.

Najpri su s vojskami podaleče stali,

Gdino jih puškami nebi dohitali.

Odonde ter počan, zemlju, kú kopaju,

Preda se meću van, a za trud nehaju,

Tako, da zemlje prah nije tu ostao,

Kí jim nij' po rukah tisućkrat propao.

U kój stvari takov način su dáržali,

Da goru na obrov zemlje su dognali.

Goru dim, s ké odsgar mogu sa višine

Viditi svaku stvar, u građu kú čine.

Virovat sad onoj moreš, ča đinjahu

Žiganti, kada boj s bozi bit htiahu,

Kí goru sàrditi vàrh gore kladìhu,

Po kojih uziti na nebo hotihu.

Tom ti se ođ grada gorom zastupaju,

Kí svakčas od tuda mortari lupaju,

Tako da ni nova kuća jest ni stara,

Kój nisu pokrova raztukli od sgara.

Mnoge su još vele tu puške, ké zjaju

Prostrano, ké, vele, da svitom stresaju.

Ter stinu najveću sa desna i liva
 Iz sebe van meću, ká zid razoriva.
 Manjih je tolika množ, da nij' ostalo
 Kuće ni zvonika, kí mila ni malo.
 Zatime jest paka trideset hiljada'
 Ostalih pušaka', kíh svaku dopada
 Nje puškar, opravno vazda kí ju nosi,
 I hita upravno, kamo se kad prósi;
 Tako da nekloni glavu izza miri',
 Tko neće, čas oni da zube ociri.
 Janjičarih sila, i spahij još diu,
 Kojih gvozdja cila do podplat odiu,
 Kíno se naprida večekrat makoše
 Tako, da varh zida stige utakoše.
 Nemoj mnit, kí riju, opraviv listo toj,
 Što ti sgor besidju, da stoje u pokoj.
 Mnozi su, kí nasut obrov bi hotili,
 Neka bi ravan put ka gradu imili;
 Kojim je dilati nevolja to dilo,
 Kopji bo ter bati gone jih nemilo.
 Mnozi su pak od njih, tja doli duboke
 Ki dubu na pospih jame ter potoke,
 Pod mire da došad oganj tu zaduše,
 Kakono Biograd jedá jih razruše.
 Zatvoren jer oganj (tako se govori),
 Da goru staviš nanj gvozdenu, obori.
 S drugu stran gradjani nemisli da leže,
 I stojeć zamani da ništor neteže.
 Kanune, šćopite, spingarde svedj meću,
 Turske mantelite kojimi razmeću.
 I kími još tuku onih, kí naliplju
 Da zemljom, kú vuku, obrove nasiplju.
 Ter ono, što s potom i kárvju navárgnu,
 U grad oni po tom po rupah uvárgnu.
 Zatim što razore puške i razzidju,
 Opet malo gore slože i sazidju

Drivjem, zemljom, kalom, stinjem, kó svak nosi,

I stvarju ostalom, kako se gdi prosi.

Časa nepraznuju s večera ni s jutra,

Neg se zadubljuju i oni iz nutra,

Gdino se pak staju sa Turci, kino rih

Da jame kopaju protiv njim na pospih:

Tu jih unebljušiv ognjem, kí priprave,

I prahom zadušiv pod zemljom ostave.

Veliku, di, pomoć sužnji, ké imaju,

Rabeći dan i noć u tom jim podaju.

Ni dica zaludu neside ni žene,

Da u svakom trudu mužem su takmene.

Čudesa sva, koja silan car tu tvori,

Nemore rič moja da jih izgovori.

Pomisli, kí svudi dobivat je učan,

Trateć prah i ljudi' zamani, je l' mučan?

Zato, di, da ima svåršenu odluku,

Pri stanje sa svima izgubit iz ruku',

Nego li nepodrit ta grad i razsuti,

Kí želi prem požrit, kako zmaj preljuti.

Ako se izmota taj konac, kí vuče,

Sårce iz života kårštjanstvu izvuče:

Ako l' Boğ nepusti, neg mu taj izkine

Zalogaj iz usti' pri neg ga pozine:

Veću slavu stokrat Rodi će dati toj

Neg kolos, kí porat prekročil biše njoj.

Što bih mogal znati, ino ti ja novo

Neumim kazati ni pisat neg ovo:

Da me ćeš u škore na ta kraj doč'kati,

Ako Bog, kí more, zdravje mi neskrati.

Meu to ja prošu, sve, tamo kí stoje,

Pozdravi (znaš tko su) prijatelje moje,

Jer i ja zapovid tvoju sam opravil;

Komu bi Hektor did, Petra sam pozdravil,

U svemu, ki veli, vaskolik da je tvoj,
 Ter da si zdrav, želi, i vesel tolikoj.
 Trudan je konj ovi, na kom sam dohahtal,
 Jer sgubiv podkovi nohte je očantal.
 Zato ga odsedoh ovde, i razsedlav
 U štalu uvedoh. Moj Jere, budi zdrav.

IV.

Malo ti još vrime sa mnom biše stala
 Tvoja, Jeronime, pisanca pristala,
 Po kój mi dà čuti, da si zdrav životom,
 Ajme, kad očuti drugi se glas po tom,
 Tebe je da niko porazil nemilo,
 A znat nemogah tko, ni za koje dilo.
 Neg veljah: Pri ti je sàrcem tvàrd, i gori
 Od ljute te zmije, ki ti zled satvorì,
 Ki ruku na tebi kušati odluči,
 U kojem, mnju, nebi našal gorke žuči.
 O, da si kleta, rih, nesričo zlobiva,
 Koje jad na dobrih vazda se proliva,
 Ká tako dodijà žestokim tim bičem
 Tomu, ki nevrídja nikogař u ničem.
 Ja nebih u viku pravil ni izpisal,
 Taj mi glas koliku dà žalost i misal,
 I sada još daje i dat će po sve dni,
 Kakono prem da je taj poraz na meni.
 Koi ću moć dake iznajti ja govor,
 Da ti dam od take nesriće razgovor?
 Kako l' ću da molju, da sàrce pokojiš?
 I da u zlu volju cić toga nestojiš?
 Pokolu jer kažu, od cine da je stvar,
 Sebe da utažu nemogu nikadar.
 Nu mudri, znaš, mnozi, mnoga kino znaju,
 Živimi razlozi znati i nam daju,
 Da, kad je razum zdrav, u duši ki stoji,
 Prem da je kip nezdrav, malo se to broji.

Jer tila kriposti ako se sbrajaju,
 Kripostnie dosti zviri su od naju.
 Ljudi bo u snazi volovom zavide,
 Hãrti su već bãrzi, risi dalje vide,
 Razum samo čini človika naprida:
 Razumom živini svakoj zapovida.
 Ti dake pun toga koi si razuma,
 Ki t' neda, pravoga da zajdeš sa drumu,
 Čini ga vãrh svega za mnogo vridan dar,
 Sve ino liš njega za malo vridnu stvar.
 Ako l' diš: »Već gledam, što mi će prikor bit,»
 Prosti mi, to nedam ja tebi zadobit:
 Jer svak zna, da oni, ki t' ranu tu zadà,
 Ki se hrabro poni došad od izzada,
 Dãrhtal bi i predal jak janje pred vuci,
 Kad bi ti sagledal britak mač u ruci.
 Narav nas zanosi na sãrdžbu i na gnjiv,
 I osvetu prosi pram tomu, tko je kriv:
 Nu sebe sam moći, lipša je stvar vele,
 Neg družih premoći (razumni to vele).
 Poj, skupi sva dila kriposna, koja kad
 Na svitu su bila, aliti ká su sad,
 U pismih što je štit novih tere starih,
 Ništor su, svak će rit, pri Cezara stvarih:
 Nu samo zato svak daje mu poštenje,
 Najviše jere lak biše na prošćenje,
 I u tom veće bi hrabrosti velike,
 Neg u tom što pobi brez broja bojnike;
 A mnoge pak ine izvãrsite ljudi
 Gãrdi, što protivne u tom biše čudi.
 K tomu ti još naprid ja kladu i velju:
 Božja je zapovid, dragi prijatelju,
 Dužniku da se dug pusti i zabude,
 Tko hoće božjih slug u broju da bude.
 Ti dake zabudi osvetu, boga dil,
 I oni još budi, koji si vazda bil:

Dobrostitv u svemu, a zloban nikadar,
 I sàrcu svojemu čin' da si gospodar.
 I oči nenosi na šćetu od kipa,
 Da tim se ponosi što je pamet lipa.

V.

Istomu Martinčiću

NADGROBNICA.

Prem ako naglime porazom smàrt udri
 Tebe, Jeronime Martinčiću mudri:
 Li blago jest tebi, li će tvá živiti
 I duša na nebi i slava na sviti.
 Veliki razum tvoj tako je dostojal,
 I kripost, o kojoj vazda si nastojal:
 Da 'vo plač dodija Splitjanom s uzdasi;
 Jer jim najsvitlija svića se ugasl.

RAZTUMAČENJE
NIEKOJICH
MANJE POZNATIH RIEČIH.

Ajme, *interj.* aumeš! oimè!

A kamo, *adv.* što kamoli, vičel me-
niger, *molto meno.*

Akelov, a, m. reka u Gärekoj, da-
nas Aspropotamos zvana, koja iz-
vire na gori Pindu. Priča se, da
se je Hiraklej (Herkul) za Deja-
niru, kćer kralja od Etolie, s
Akelovom pobio, i preobladao
ga da mu je odtargó jedan rog,
budući da stari gäreki pješnici re-
kam davaju glavu od bika. Va-
lja da je Akelov negda na dva
traka u more tekó, pak budući
mu se po nekakvoj sgodi zasuo
jedan trak, izlěva se sada samo
na jedna usta u more, što je da-
lo uzrok toj basni; Ἀχελούς,
Acheloo.

Akil, a, m. sin Peleja, kralja od
Tesalije. Budući još djetetom, tri-
put ga je mati umočila u reku
Stigu, da ga nebude mogó nitko
raniti; ali kako ga je pri tom
umakanju daržala za petu, nije
se smočila peta, i tako ona je-
dina nije bila otvårdnula. Kad
je posle proročište javilo, da će
on poginuti u trojanskom ratu,
preobuće ga mati u devojčake
haljine, i sakrije ga među kće-
rim kralja Nikomeda: ali odkri-
ven od Ulisa (Odiseja) bi prisli-
ljen poći pod Troju, gdje ubivši
najvećega trojanskoga viteza Hek-
tora, hoté se oženiti Poliksenom dē-
vojkom, kćerju kralja Prijama, a se-
strom ubijenoga Hektora, ali pri sa-
mom vćenćanju s njome bi smártno
ranjen u petu od njezina brata Pa-
rida u ćarkvi boga Apolona, od
ćesa i umrě; Ἀχιλλεύς, *Achille.*

Akoć, *pokratijeno*: ako ćes.

Aleksandar, *dra*, m. kralj Maće-
donski. Veli naš Lucić (na str.

82. red. 3.), da je bio od Sarb-
ljih kralj; a valja da i on s nami
sugi, da su bili stari Maćedonci
Slavjani, pak im daje ime sadašnjih
Maćedonci bližjih slavjanskih susć-
dah; Ἀλεξάνδρ, *Alessandro.*

Ambrozia, e, f. jěstvina bogovah, die
Σπεΐσε der Götter, *cibo degli dei.*

Ankiž, a, m. ime plemenita Tro-
janina, kojega je jako ljubila Ve-
nera, i rodila od njega Eneja;
Ἀνχίσεϋς, *Anchise.*

Apolo, la, m. inaće Apolon, a, m.
sin Jupitera i Latone, rođen na
Delu otoku, gdje su ga ljudi po-
štovali kao boga; njega su dar-
žali za iznašćetnika lćkarstva, lire,
muzike i pješništva, i za najiz-
várstnijega strelca. Gäreki i la-
tinski pješnici uzimali su ga za
sunce i za poglavicu od muzah;
a kazali su, da je Eskulapov otac;
Ἀπόλλω, *Apolline.*

Arahne, e, f. (pravije Arahna, e.)
kći Idmonova, koju je Pallada
(Minerva) preobrćtila na pauka,
što se je usudila pozvati ju, ne-
ka ide presti i kćati s njome za
obkladu; Ἀραχνέ, *Aracne.*

Arvan (Par. 94.), valja da zname-
nuje što rumen.

Atalanta, e, f. kći kralja argivsko-
ga, drugarica Dianina, nećuvene
bárzoće u tårćanju. Ali ju pre-
dobi Hipomen, koji je od Venere
bio dobio tri zlatne jabuke, pak
kada su tårćali skupa, bacao je
Hipomen ove jabuke na stranu,
koje ona pobirajući toliko se za-
bavi, da je Hipomen bárže do-
ćilja dotarćao, i tako ju dobio
za svoju; Ἀταλάντα, *Atalanta.*

Atenienski, a, o, pravie atenski, od
grada Atene, Ἀθηναίσις, *ate-
niense.*

Ava, *interj.* (str. 48. r. 4) aumeš! oimè!

B.

- Badil, a, m. lopata, Schaufel, pala, palette.
 Banovati, nujem, v. n. imp. Ban sein, esser bano.
 Banovstvo, a, n. (pravije banstvo) das Banthum, die Würde eines Bané, la carica d'un bano.
 Barlog, a, m. Bärenloch, tana di fiere; Roth, fango.
 Bartucević Jeronim, valja da je bio Hvaranin, znanac Lucieev i prijatelj hrvatskoga jezika, a po svojoj prilici i sam pjesnik hrvatski, kako se vidi iz Lucieeva lista Martincieu pisanoga (str. 94. r. 21), ali se danas ništa nenalazi od njegova pera.
 Barzi, u barzi, in der Eile, schnell, presto, in fretta.
 Barze, adv. Vielleicht, forse; wahr-scheinlich, probabilmente; bezbärze, gewiß, certamente.
 Baz, a, m. (str. 106. r. 10) Roßben, mazza.
 Belgrad, a, vidi Biograd.
 Beriti, im, nevaljano, na mjesto brati, berem, v. a. imp. Tako na str. 69. red. 28. berise, m. braše.
 Bigati, a, m; v. n. imp. što bežati, žim, i begati, gam, fliehen, fugire.
 Bihomo, starinski, m. bismo, wir waren, noi fummo.
 Bil, a, o, adj. bio (bèl), bèla, bèlo.
 Bilig, a, m. (bilég) Zeichen, Mal, segno, contrassegno.
 Biliti se, im se (bèliti se), weiß sein, weiß erscheinen, apparir bianco, biancheggiare.
 Biljahan, hna, o (str. 17. r. 2), adj. schön weiß, bianco.
 Bilji, a, e (bèlji, a, e), adj. comp. weißer, più bianco.
 Biljizati, zem (drugi pišu biljisati, zem) schlagen (von der Nachtigall); singen, cantare.
 Biograd, a, m. glavni grad u Srbii (str. 106. r. 24) Belgrad, Hauptstadt von Serbien, Belgrado, capitale della Serbia.
 Bired { adv. man möchte sagen, si
 Bi rec { direbbe, si potrebbe dire; fig.
 es scheint, pare, sembra.
 Bis (bès), a, m. Wuth, furore.

- Biše, od biti, jesam, 1) sie waren, furono; a kadkada i u jednobroju er war, fù; 2) —, v. impers. optativum: — mi pisati! o hätte ich geschrieben! warum habe ich nicht geschrieben?! o se avessi scritto. Tako na str. 51. red. 4. — i mene skončati a hättest du (der Tod) auch mich vernichtet! auch mich hättest du vernichten sollen, avresti dovuto consumare anche me, o se avessi anche me consumato!
 Blag, a, o, adj. kod Luciea zname-nuje često što blažen, čestit, srėtan, beim Lucie bedeutet es oft: glücklich, glückselig, presso Lucie significa: felice, fortunato; kao: »veće ću biti blaga« (str. 91. red. 13.), ich werde glücklicher sein, sarò più felice; »i ja ću reći, da sam blaga« (71. red. 11), t. j. bla-žen, srėtan.
 Blago { (komu) adv. wohl, be-
 Blago si { ne; blago si tebi! wohl
 Blago si ga { dir! o beato te!
 Blago, a, n. das Gut, Vermögen, facoltà, ricchezza; Geld, Schatz, tesoro.
 Blagovati, gujem, v. a. imp. što jėsti, essen, mangiare.
 Blato, a, n. što jezero, der See, lago.
 Buetački, a, o, adj. što mletački.
 Bnetci, gen. Bnetakah; dat. Bnetkom, acc. Bnetke itd. m. pl. što Mletci itd. Benedig, Venezia.
 Bok, a, m. Fende, Seite, fianco.
 Bokzan, zm, f. (bolėzan) što bol, bolest, Schmerz, dolor.
 Boliti (bolėti), im, v. n. imp. schmerz-en, weh thun, dolore, essere ma-lato; — bol (str. 63. r. 19) den Schmerz leiden, patir il dolore.
 Bolje, n. p. za bolje (str. 5. r. 3), zum größeren Wohl, pel maggior bene.
 Bolju, instr. sing. od bol.
 Bolju, mjesto bolim.
 Boraviti, im, v. n. imp. sich aufhal-ten, dimorare, trattenersi; —, v. a. boraviti vrėme, dan, danak, wei-sen, die Zeit, den Tag zubringen, passar il tempo, il giorno; — san, sanak, schlafen, dormire.
 Bosil, a, m. bosiljak, Basilikum, ba-silico (erba).

Božićević Frane, što je, odkuda li je bio, nemogu znati. Iz pjesme, koju je naš Lucić načinio u njegovu pohvalu (str. 83.), vidi se, da je bio pjesnik, ali se danas ništa nenalazi od njega.

Brajen, a, m. kod pěsni⁸ka^h, što
brat.

Braño, a. n. *Speise, Zehrung, vet-
tovaglia; Wegzehrung, viatico,
provvisione per mangiare in viag-
gio.*

Brav, a, m. što ovan der Widder,
ariete.

Bre, *interj. imperandi*, brø, nauči se (str. 49. r. 3), daj bre! hajde bre!

Brez bārže, *adv.* zaisto, bez sum-
nje, gewiß, ohne Zweifel, *senza*
dubbio, senza forse.

Brezočan, čna, o, *adj.* (str. 90. r. 9.)
bezobrazan, unverschämmt, sfaccia-
to.

Brezredno, adv. (str. 104 r. 1) t, j. bez reda.

Breztrudno, *adj.* (str. 83. r. 5) lahko, leicht, facilmente.

Brižan, žna, o, adj. besorgt, sollicito, ansio.

Bud
Budi } conj. premda, obſchon, ob-
Budi da } wohl, benchè.

Budi da } wohl, benchè.

Budu, město budem od bití.

Busia, e, f. Hinterhalt, *insidia*.

1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 2680, 26

Ç.

Caklen, a. o, *adj.*
Cakliti se, im se, *v. n. imp.*
Caklo, kla, *n.*

} šao sta-
klena, sta-
kliti se i
staklo.

Cakliti se, im se, v. n. imp.

Caklo, kla, n. (kliti se
staklo,

Carlson, a 26-year-old native

Carljen, a, o, *adj.* roth, rosso; — klobuk, *Cardinals-Hut*, *capello di cardinale*.

Cesar, a, m. (Julio) diktator veko-
viti i parvi car rimski, koji pod-
jarmiovi Nemece, Galle i Britane,
i priklapiovi ih svomu carstvu,
okrene oruzje protivu Pompeju,
branecemu slobodu staroveca, i
pobiovi ga na polju farsalskom u
Tesalii (g. 48. prije Isusa), preob-
ratu republiku rimsku u samovladanje,
i velikodusno oprosti sve uvrede
neprijateljem svojim. Od njego-

va imena prozvaše se svi slědeci
 rimski samodržci Cesari. Căsar,
Cesare.

Cipar, pra, m. otok u srédizemnom mořu, posvećen božici lěpote Veneri. *Cypern, Cipro.*

c.

Ča? *prop. interrogat.* primorski za:
što? *maš? che? che cosa?*

Čado, a, n. čedo, kleines Kind, bambino; Leibesfrucht, feto.

Čast, i, *f.* poštenje, *Ehre, onore.*

Celjust, i, f. Kinnlade, Kinnbacken,
maxilla; —i, ih, f. pl. der Na-
 sen, *fauci*.

Čelo. a, n. Stirne, fronte; (str. 74 r. 22)

Ende, *fine*: »s toga čela« (str. 67.r.3),
aus dem Grunde, deshalb, *per
questo fine, perciò*; od čela do čela
(str. 70.r.12), t.j. od kraja do kraja,
von einem Ende zum andern, *da
un fine all' altro*.

Česmen, a, o, *adj.* »česmena gospodja« (str. 67. r. 10), valja da je ovo pokratjeno od čestmena, t. j. čestita, *chřsam*, *onorevole*, *onorato*.

Česmenit, a, o, *adj.* (str. 53, r. 8) ovo

če bit od česmina ili česvina, što je

vārsta hrasta, Steineide, leccio, el-

ce; pak morda znamenuje: jak, velik,
sich, anstani, enaf, nebueto, guande

eichenstark, groß, robusto, grande.
Cost. i. f. Größe. Glück. fortune.

Čest, i, f. sreća, blud, fortuna.
Čestit-a o. adi (str. 46. r. 18) što bogat.

Četar: *num.* (četiri) *nier quattro.*

Ĉitati, am, v. a. imp. ebrej. per-

ehren, onorare, riverire; (str. 86

egge

Citovat, a, o, *adj.* (str. 104. r. 15)
 citov, citov, unnerleht, intero

D.

Da, *conj.* (P. 205), ali, nego, sondern, *ma*.
 Dač, pokratjeno: da češ.
 Daj, *adv.* barem, wenigstens, *almeno*.
 Dake, *conj.* dakle, also, *adunque*.
 Daleč, } *adv.* daleko, weit, *lontano*.
 Daleče, }
 Danak, nka, *m. dimin.* od dan,
 Tag, *giorno*.
 Da no, *conj.* (str. 5. r. 3), inako:
 da nu (Par. 201), aber, *ma*.
 Dārhtati, čem, *v. n. imp.* (dārktati)
 str. 109. r. 15. zittern, *tremare*.
 Darovit, a, o, *adj.* beschenkt, *regala-*
to (Par. 369).
 Davnjen, a, o, *adj.* davni, a, o,
 vorzeitig, *antico*, *del tempo*
passato.
 Daž, žda, *m.* město dažd, a, *Regen*,
 pioggia.
 Dekla, e, *f.* vidi dikla.
 Deifob, a, *m.* sin kralja trojanskoga
 Prijama, nadvladan u bojnoj igri
 od brata Parida, *Deiphob*, *Dei-*
fobo (Par. 406).
 Der } *adv.* čak, tja (str. 46. na dnu)
 Deri } fogar, *perfino*.
 Despot, a, *m.* ime poglavica h sār-
 skih jedno doba, od *δεσπότης*, t. j.
 gospodina ili gospodar.
 Di, vidi dih.
 Diana, e, *f.* božica od šumih, kći
 Jupitera i Latone, rođjena ujed-
 no s bratom joj Apolonom, *Dia-*
na, *Diana*.
 Dih, di, di, dismo, diste, diše, t. j.
 rekoš, reče itd. od diti (dēti),
 dim; di, eš heist, *dicesi* (str.
 104. r. 27; str. 107. r. 9 i 19)
 »veliku, di, pomoć sužnji jim po-
 daju.« die *Gefangenen* sollen ihnen
 große Hilfe leisten, *i prigionieri, di-*
cesti, prestano loro un gran soccorso.
 Dih, a, *m.* (str. 97. r. 2) dah, *Hauch*,
 alito.
 Dihati, am, *v. n. imp.* mirisati, rie-
 chen, *odorare*.
 Dika, e, *f.* (str. 84. r. 8) lēpota,
 Schönheit, *belezza*.
 Dikla, e, *f.* dēvojka, Mädchen, *donzella*.
 Dil (dēl), *praep.* (str. 80. r. 17) *А-В-АА*,
 ААА, radi, zaradi, zbog, wegen,
 pervia.

Dilnik, a, *m.* (dēlaik), Theilnehmer,
partecipe.
 Dilo, a, *n.* (dēlo), Werk, *lavoro*,
opera.
 Dim, diš, di, t. j. velim, veliš, velt,
 od diti, što vidi.
 Dimati, mam, *v. n. imp.* (duti,
 dmēm), puhati, blažen, wehen,
soffiare (str. 72. r. 10).
 Dionik, a, *m.* Theilnehmer, *parteci-*
eipe.
 Dir, *interj. exhortantis*, nu dir, auf,
 wohl an, *su, su via*.
 Diti (dēti, dijemi dēsti, dēdem), *v. a p.*
 dēmti, staviti, metnuti, thun, legen,
 stellen, porre, mettere; kamo sam se
 dil? (str. 98. r. 13) wohin bin ich ge-
 kommen? *dove mi sono inoltrato?*
 Diti (dēti), dim (dēm), *v. a. imp.*
 velēti, govoriti, sagen, *dire*; diu,
 3. osob. višobr. (str. 106. r. 11)
 vele, kažu, govore, man sagt,
dicono.
 Diverak (dēverak), rka, *m.* (str. 88.
 r. 6) *diminut.* od dēver, mužev
 brat, Bruder des Mannes, *fratello*
del marito, cognato.
 Dja val, vla, *m.* vrag, Teufel, *dia-*
volo.
 Dnem, město danom, *instr.* od dan.
 Dobahtati, čem, *v. n. perf.* im Trab
 anfangen, *arrivare a trotto*.
 Dobaviti se, vim se (česa), *v. r. i.*
 dobaviti, nabaviti, pribaviti, be-
 kommen, *ottenere, procacciare*.
 Dobića, e, *f.* (str. 80. r. 32) Er-
 werb, *acquisto, guadagno*; vidi
 muka.
 Dobit, i, *f.* dobitak, *guadagno*;
 Sieg, *vittoria*.
 Dobudem, město dobijem, od dobiti,
 Doditi se (česa), dodijem se, *v. n.*
perf. (str. 95. r. 12) taknuti se.
 berühren, *toccare*.
 Dodvoriti, im, *v. a. perf.* dopuniti
 dvorbu, *aussüchten, compire il*
servizio.
 Dohraniti, im, *v. a. perf.* dočuvati,
 aufbewahren bis zu einer Zeit,
conservare fino a un certo tem-
po.
 Dokol, } *adv.* dokle, wie weit? sin
 Dokolu, } *dove?* so lange, *sinoché*.

Dolika, *adv.* dole, doli, unten, hin-
unter, *giù, abbasso.*
Doliziti (dolžiti), *zem, v. n. perf.*
doći, ankommen, *arrivare.*
Domodar, a, m. (str. 65. r. 6) voj-
no, hrabar muž, šćprug, Mann,
Ehemann, marito, *comorte, sposo.*
Donasati, šam, što donositi.
Dopasti, padem (tko česa, i koga
što) v. a. g. n. *perf.* befommen,
ottenere.
Dopokon, *adv.* endlich, *finalmente.*
Dopratiiti, tim, v. a. *perf.* zu Ende
begleiten, *accompagnare fino alla*
termine.
Dopraviti, vim, v. a. *perf.* dokazati,
außerzählen, *terminar a raccon-*
tare.
Doreći, čem, v. a. *perf.* još reći
vārhu onoga, što je rečeno, i što
još manjka, *aussagen, dazusagen.*
compiere il discorso.
Doseći, sežem, v. a. *perf.* vidi
Dosegnuti, gnem, dosizati.
Doselu, *adv.* dosele, dosle, biš nun,
bišher, *finora.*
Dosizati, žem, v. a. *imp.* hinlangen,
erreichen, *arrivare.*
Dostojati, am, v. a. *perf.* würdig
sein, *esser degno.*
Dostojstvo, a, n. (str. 64. r. 19)
Verdienst, *merito.*
Dostupiti, im (česa), v. n. *perf.* (str.
75. r. 15) dospěti kamo ili do česa,
gelangen, *pervenire, giugnere.*
Doteći, čem, v. a. *perf.* (str. 7. r. 12),
stići, erreichen, *raggiungere;* —
(česa), steći, erwerben, *acquistare.*
Dotužiti, žim (komu), v. n. *perf.*
dodijau, lästig werden, *esser mo-*
lesto.
Dovabiti, im, v. a. *perf.* herbeiflo-
ßen, *allettare (gli uccelli).*
Dovolje, *adv.* dosta, genug, *abba-*
stanza.
Dozgoniti, im, v. a. *imp.* (str. 50.
na dnu) dogoniti, treiben biš zu
einem Orte, *condurre, cacciare*
molti sine a qualche luogo.
Dresel, a, o, *adj.* žalostan, tužan,
traurig, mißmuthig, *mesto, di mal*
umore.
Dreselje, a, n. žalost, tuga, Miß-
muth, *mestizia, cattivo umore.*

Drivje, a, n. (drěvje) što dārvje.
Drum, a, m. (str. 109. r. 8) Beg,
strada.
Druzi, *nom. plur.* od drug, m., i
od drugi, a, o, *adj.*
Dub, a, m. Eiche, *quercia;* Baum,
albero.
Dubrovkinja, e, f. žena iz Dubrov-
nika, eine Ragusanerin, *Ragusea*
(*donna*).
Duzi, *nom. pl. m.* od dug, a, o, *adj.*
Dužnica, e, f. Schuldnerin, *debi-*
trice.
Dužnik, a, m. Schuldner, *debitore.*
Dvići, { gnem, v. a. *perf.* dići ili dig-
Dvignuti, { nuti, heben, *levare, alzare.*
Dvojiti se, im se, v. n. *imp.* (str.
71. r. 17) mēsto dvojiti, sumnjati,
zweifeln, dubitare.
Dvor, a, m. Hof, *corte; fix.* služ-
Dvorovi, ah, *pl.* ba, dvorba, Dienst,
servizio (str. 67. r. 21); na dvor,
hinaus, *fuori (di moto).*

E.

E dip, a, m. glasovit Tebanin, sin
kralja Laja i Jokaste. U njegovo
doba sēdila je nekakva nakaza,
imenom Sfinga (Sphinx) na viso-
koj stēni iliti klisuri (pećini) pred
gradskimi vratu od Tebe, pak je
prolazećemu puku davala svako-
jake zagonetke za rēšiti, i tko-
god nebi umio pogoditi, njega
bi taki razthrgala. Najglasovitija
njejina zagonetka bila je ovo:
Koje živo ide u jutro četvero-
noške, u podne dvonoške, a u
večer trojnoške? — Pokle je ona
tako bēsneć množinu već gradja-
nah bila razthrgla, i vas grad ne-
izkazanīm strahom napunila, uz-
ide Edip k njoj na klisuru, i
pogodi, da ona zagonetka zna-
menuje čovēka, koi dētetom ide
nogama i rukama, čovēkom samo
nogama, a starcem da se na pa-
licu upirati mora. Sfinga se na
to stārmoglavi s klisure, budući
navāršila svoju sudbinu, koja je
tako sobom nosila, da mora svār-
šiti život; čim joj tko rēši zago-
netku. Deipus, *Edipo.*
Elektra, e, f. ime vile, t. j. ninfe, kćeri At-

lantove, a matere Dardanove,
Eletra, Elettra.

Erektej, ja, *m. ime kralja Atensko-*
Erekteo, ea, *ga, kojemu su Traci*
kćer oteli, Erechtheus,
Eretteo.

Etra, e, *f. ime žene Egeja, kralja*
od Atene, a matere Tezejove,
koju su zarobili Jelenina bratja,
Kastor i Poluē, i s toga bjaše
dvorkinja kod Jelene, *Athra, Etra.*

F.

Febo, a, *m. bog u starih Garkah,*
što kod Rimljanah Apollo, pred-
sjednik muzah i zaštititelj umē-
nostih; *Phēbus, Febo;* vidi Apolo.
Flegra, e, *f. (str. 85. r. 8) grad u*
Macedoniji, gdi je Jupiter pre-
obladao gorostase, koji su hotēli,
da njega i sve bogove protēraju
s neba, *Phlegra, Flegra.*

G.

Gaditi, im, *v. a. imp. smraditi, ver-*
unreinigen, besudeln, *contamina-*
re, macchiare; ekelhaft machen,
render nauseoso; — se (komu),
v. n. ekein, aver nausea.

Galija, e, *f. Galeere, galea.*

Ganimed, a, *m. lēp Trojanin, sin*
kralja Troja, ljubljen od Jupite-
ra, i zato na nebo prenešen, da
bogove vinom dvori na mēsto
protērane Hebe, *Ganymed, Ga-*
nimede.

Gizda, e, *f. lēpota, Schönheit, Reiz,*
bellezza, leggiadria.

Gizdav, a, o, *adj. schön, schmuē,*
leggiadro, bello.

Gladnik, a, *m. ein Hungriger, un-*
affamato.

Glasovit, a, o, *adj. (str. 56. na*
dnu), laut, vorlaut, sonoro, vo-
cale, *che si fa sentire.*

Gledaje, *gerund. gledajuē.*

Gledēci, a, e, *part. schauend, guar-*
dante; »—a smārt,« *str. 6. r. 30*
der lauernde Tod, *la spiante*
morte.

Gnido (Gnid), a, *m. grad nēgda u*

Kartii, gdi je bio glasovit kip Ve-
nerin, *Gnidus, Gnido.*

Gajila, e, *j. Thonerde, argilla.*

Gajiv, a, *m. gnjēv, ljutost, sardi-*
tost, *zorn, furore, collera.*

Godati si, am se, *v. n. imp. goditi*
se, im se, *geschehen, sich ereig-*
nen, accadere.

Golobrad, a, o, *ohne Bart, bart-*
los, *senza barba, imberbe.*

Golubiniē Petar, hvarski vlastelin;
njemu je naš Lucić načinio nad-
grobnicu, koju vidi na str. 92.

Gorēati, am, *v. a. imp. bitter ma-*
chen, *amareggiare;* —, *v. n. bit-*
ter werden, *divenir amaro, ama-*
reggiare.

Gorušti, a, e, *adj. goruēi, a, e,*
brennend, *brennheiß, ardente.*

Gospodiēna, e, *f. Fräulein, signorina.*

Gospodit, a, o, *adj. (str. 59. r. 17) go-*
spodski, *herrlich, signorile, nobile.*

Govre', *gerund. govoreē, redend,*
parlando.

Govornik, a, *m. Redner, oratore.*

Gredem, deš, de, *idem, deš, de, ich*
Grem, eš, e, *gehe, camminare,*
andare.

Grišati, am, *v. n. imp. (str. 16. r.*
15), *grēsiti, sündigen, peccare;*
irren, *errare, sbagliare (str. 104.*
r. 3).

Grohot, a, *m. helles, lautes Lachen,*
cacchinnio.

Grub, a, o, *adj. ružan, garstig, grob,*
brutto, rozso.

Grustiti se, im se (komu) *v. n. imp.*
verdrießen, fastidire.

Gusa, e, *f. razbojnik, Räuber,*

Gusar, a, *m. assassino; Seeräuber,*
Gusarin, a, *m. corsale.*

H.

H, *praep. mēsto k, za volju lakše-*
ga izgovaranja, *n. p. »h koj« mē-*
sto: k koj (str. 90. r. 8), *zu,*
a, ad.

Hajati, jem, *v. n. imp. achten, cu-*
rarsi, prendersi briga.

Har, i, *f. Gnade, Dank, grazia;*
Wohlthat, *benefizio; Gunst, fa-*
vore; *Vorthell, vantaggio; »na*
tvoju malu har« (str. 25. r. 30)

ju deinem Verdrusse, *a tuo dispetto*.
 Harli, u harli. (str. 11. r. 7) gäh, *repentinamente*.
 Harliti, im, v. n. *imp. nagliti*, hititi, spěšiti, eilen, *affrettare*.
 Hart, a, m. lovski pas, Jagdhund, *cane di caccia*.
 Harvanja, e, f. Kampf, *tenzone, lotta*.
 Hektor, a, m. sin kralja trojanskoga Prijama, brat Paridov, ubijen od Garka Akila, Hektor, *Ettore*.
 Hektor, dēd Petra Hvaranina, pisca hārvatskoga, koi se piše Hektorović, što vidi.
 Hektorović Petar, Hvaranin, pisac nešto mlađji od Lucića, rođen oklo 1490. Njegovo »Ribanje« oglaseno je, da će iziti ove godine iz štampe kod Battare u Zadru.
 Hermiona, e, f. kći Jelene i Menelaja kralja spartanskoga, *Hermione, Ermione*.
 Heroida, e, f. tako je rimski pjesnik Ovid nazvao svoje liste ljubeznoga sadržaja, kojih se još danas nalazi 21, i medju kojima onaj po našem Luciću prevedeni »*Paris Helenae*« stoji pod brojem XVI.
 Hiljada, f. reč gārēka, što tisuća, *tausend, mille*.
 Hina, e, f. (str. 61. r. 8.) v. hinba.
 Hinac, nca, m. *verstellter Mensch, simulatore, dissimulatore; Betrüger, impostore*.
 Hinba, e, f. Betrug, *simulazione, impostura*.
 Hinben, a, o, adj. *hinterlistig, fraudolento*.
 Hiniti, im, v. a. *imp. vorgeben, sich verstellen, simulare; betrügen, ingannare*.
 Hip, a, m. Augenblick, *momento*.
 Hipomen, a, m. ime čovēka, koi je u tārčanju predobio prebāru Atalanta, Hippomenes, *Ippomene*.
 Hitati se (čim), am se, v. n. *imp. bacati, werfen, gettare*; »zak, kim se hita pozor tvoga oka«, »der Strahl, den der Blick deines Auges schießt, il raggio, che vibra lo sguardo del tuo occhio.
 Hliti, im, v. n. *imp. spěšiti, eilen, affrettarsi*.

Hliti, im, v. n. *perf. baciti, werfen, gettare*; — se (s. 89 r. 32) što uhvauti se.
 Hitrost, i, f. Gewandtheit, *destrezza, sveltezza*; — (str. 59. na dnu), *list, astuzia, arte*.
 Hiža, e, f. (str. 97. r. 7) kuća, Haus, *casa*.
 Hlap, a, m. (Par. 483) roher Mensch, Bengel, *villano*.
 Hoč, pokratjeno od hočeš, willst, vuoi; »odkle hoč« (str. 86. r. 20), mēsto: odkle god, woher immer, *da dovunque*.
 Homer, a,) najglasovitiji i najstariji Homero, a,) gārčki pjesnik, rodoin iz Zmirneu Maloj Azii, Homer, *Omero*.
 Hrabar, bra, m. vojno; kod pjesnikah i vojno i hrabar znamenuje muž, suprug, Mann, *Ritter, Chevalier, uomo, consorte, sposo, cavaliere, Par. 390*.
 Hrabar, bra, bro, adj. tapfer, *valeroso, eroico*.
 Hram, a, m. (str. 104. r. 16) Haus, *casa*.
 Hud, a, o, adj. böß, *schlecht, schlimm, cattivo, male*.
 Hvar, a, m. otok u Dalmaciji, Insel Lesina, Pharo in Dalmatien, *isola Lesina in Dalmazia*; 2) grad na istom otoku, die Stadt auf derselben Insel, *città sulla medesima isola*.

I.

Ikad, }
 Ikada, } *adv. je, mai*.
 Ikadar, }
 Imiti, imam, što imati, imam.
 In, a, o, adj. drugi, *anderer altro*.
 Inamo, adv. drugamo, *anderswohin, altrove*.
 Inuda, adv. druguda, *anderswohurch, per qualche altro luogo*.
 Irud, a, m. Herodes, *Erode*.
 Istino, adv. istinito, *wahrlich, veramente*.
 Istinom, adv. (str. 62. r. 2 oda dna) vidi istino.
 Isto, n. istina, Wahrheit, *wahr, vero, verità*; »Sestra, koja vazda prorokuje isto« (Par. 270); »ako je to isto, što pisan tvā pravā« (str. 101. r. 33); nu isto ako je (str. 102. r. 15).

Istom, *adv.* nur, faum, solamente, appena.

Išću, město išćem ili ištem, od iskati.

Istanovice, *adv.* ili kako drugi pišu: istonovice, stonova, t. j. opet, na novo, neuerdings, wiederum, di nuovo (str. 44. r. 8).

Izaći, ajdem, *v. n. perf.* iziti, idem, ausgehen, sortir.

Izagnati, izrenem (izženem), *v. a. perf.* hinaustreiben, cacciar fuori.

Izbaviti, im, *v. a. perf.* befreien, liberare.

Izcvasti, vatem, *v. n. perf.* ausblühen, verblühen, sfiorire.

Izdati, dam, *v. a. perf.* verrathen, tradire; — koga garlo, die Etimme einen verlassen, abbandonar alcuno la voce; von ti ga neizda, il poje il piše (str. 94. r. 25) ihm schlägt's nie fehl, ihm gelingt es immer, er mag singen oder schreiben, egli non viene mai meno, a lui succede sempre ottimamente, se e' canta o scrive. Rěš »ga« (on ti ga neizda) je suvišna, kaogod što se zna reći: blago si ga tebi, město: blago tebi, ili blago si tebi.

Izdisati, šem, *v. a. imp.* aufhauchen, espirare.

Izdrisiti, šim, *v. a. perf.* (str. 52. r. 4) izrěšiti, lösen, sciogliere.

Izeti, izmem, *v. a. perf.* izvaditi, herausnehmen, cavar.

Izkloniti, nim, *v. a. perf.* izvan zaklona metnuti, bloßstellen, enthüllen, esporre, svolgere.

Izkolitise, lim se, (§. 22 n. dnu) *v. n. perf.* (izkoniti se?) svršiti se? zu Ende gehen? terminarsi? Prisposobi rusko: iskolěti, erstarren vor Kälte, divenire rigido dal freddo.

Izkredati se, am se, *v. n. imp.* (izkradati se) izmicati se, entschüpfen, scappare.

Izměsti, mětēm, *v. a. perf.* (Par. 166) beschudeln, sporcare.

Izmotati, tam, *v. a. perf.* (str. 107 r. 21) razmotati,

Iznašten, a, o, *part.* iznajden ili iznadjen, od iznaći ili iznajti.

Iznizati, žem, *v. a. perf.* einfädeln, anreihen, infilare; anschnüren, infilzare.

Izpaljati, am, *v. a. perf.* ausschöpfen, esaurire, cavar attignendo.

Izpartiti, tim (koga česa), *v. a. perf.* raztovariti, entladen, die Bürde wegnehmen, scaricare, levare la soma.

Izpokojiti se, jim se, *v. n. perf.* ausruhen, ausrasten, riposare.

Izpravljati, am, *v. a. imp.* auszählen, raccontare tutto successivamente.

Izražati, žam, *v. a. imp.* durchbohren, traffiggere.

Izrenem, eš, e, izrenemo, etc, izrenu, što izženem itd. od izagnati, hinaustreiben, cacciare fuori.

Izručiti, čim, *v. a. perf.* (str. 45. r. 16; str. 47. r. 20) osloboditi, befreien, liberare.

Izstāti, stojim, *v. a. imp.* (str. 96. r. 18) prestāti, prepatiti, pretärpěti, podněti, überstehen, superare soffrendo.

Iztärzati, am, *v. a. perf.* (str. 66. r. 4.) zerreißen, stracciare, lacerare.

Iztratiti, tim, *v. a. perf.* (dane) zubringen, consumare, passare.

Izuci, a, e, *adj.* (str. 59. r. 22) berühmt, gefeiert, inclito, rinomato.

Izuiditi, dim, *v. a. perf.* (str. 26. r. 7) bemerken, scorgere.

Izvan, *adv.* (str. 5. r. 20) izvana, vani, äußerlich, von außen; izvan toga (str. 88. r. 6) überdies, inoltre.

Izvit (izvět), a, *m.* izgovor, Ausrede, scusa.

Izza, *praep.* n. p. izza kuće, von jenem Ende des Hauses, dal di là della casa.

J.

Jā, 2. i 3. osoba prošastoga vrěmena od jati (jeti), uzeti, uhvaćiti, kao: ja jah, ti ja, on ja, mi jasmo, vi jaste, oni jase. Vidi jati.

Jad, a, *m.* město jěd, Jörn, collera. Jagla, e, f. igla, Nadel, Stricknadel, ago, da cucire e da gucchiure.

Jagoda, *e, f.* Beere, *bacca, grano d'uva*; Erdbeere, *fragola*; fig. Bange, *guancia* (str. 8. r. 18).

Jah, *jà, jà, t. j.* uzeh, počeh, od jati, što vidi.

Jak, *conj.* kako, kao, kano, *wie, siccome.*

Jakino, *conj.* kakono, *wie, siccome.*

Janjićar, *a, m.* turski negdašnji vojnik pšač, Janitschare, *gianiszero.*

Janko Vojevoda, inače kod nas Sibirjanin, a kod Magjarah Hunjadi. Rodjen u Erdelju, valjada u gradu Sibinju, a odgojen u Hrvatskoj, posta velik junak svoga vremena, radi česa ga je Ladislav I. postavio vojvodom u Erdelju okolo g. 1440.

Jasla, jasalah, *n. pl.* Srippe, *man-giatoja.*

Jaspra, *e, f.* béli, *t. j.* srebrni turski novac, *Aspra, aspra.*

Jaše, *3. pers. pl. temp. perf.* od jati, što vidi.

Jati, jamem (jeti, jemem), *v. a. perf.* fangen, *pigliare*; anfangen, *anheben, cominciare, prendere.*

Jatra, *e, f.* jetra, tarah, *n. pl.* Leber, *segato.*

Javi, u javi, *wachend, vigilando.*

Javor, *a, m.* Ahorn, *acero.*

Jazon, *a, m.* (Par. 380) sin kralja od Jolka u Tesalii. Njegovomu ocu Esonu preoté kraljestvo polubrat po materi, Pelia. Kad je doraso Jazon, iskao je od svojega polustrica kraljestvo, kao svoj otčevinu: ali Pelia mu reče, da će mu samo s tom pogodnom predati kraljestvo, ako donese iz Kolhide zlatno runo, koje je ondè u Martovom gaju obèrio Frikso, bratućed *t. j.* stričić istoga Jazona. Znajući Pelia, da je mučno tu pogodbu izvaršiti, ufao se je, da će na tom putu poginuti Jazon, a kraljestvo da će njemu ostati. Ali Jazon sagradi veliki brod imenom Argo, pak uzamši sobom sve najbolje gardske junake, koji su se po imenu bróda Argoplavei nazvali, otide u Kolhidu, i preobladaвши nebrojene pogibelj, otme kralju od Kolhide zlatno runo i kćer mu

Medeu, vèsticu, koja mu je pomogla rečeno runo osvojiti. *Jafon, Giasone.*

Jednaga, *adv.* (str. 64. r. 30) ujedno, *zusammen, assieme.*

Jedno, *ein, uno*; na — (Par. 415), *einzelweise, uno a uno.*

Jedva, *adv.* kaum, *appena.*

Jelena, *e, f.* kći boga Jupitera i nimfe (vile?) Lede, sestra Kastora i Poluča, žena Menelaja, kralja Spartanskoga, oteta od Parida, kraljevića Trojanskoga, što je bilo uzrok raspa grada Troje. *Helena, Elena.*

Jelin, *a, m.* (jelen) Hirsch, *cervo.*

Jere, *conj.* jer, denn, weil, *perchè.*

Jere, ime karstno Jeronim, *Siero: nymus, Girolamo.*

Jeronim Martinečić, vidi Martinečić.

Jidovit, *a, o, adj.* jédovit, ljut, sárdit, zornig, wüthend, *incollorito, furioso.*

Jidriti, *im, v. n. imp.* (jèdriti, jadriti) segeln, *far vela.*

Jidro, *a, n.* jédro, Segel, *vela.*

Jove, Joveta, inače Jupiter, Jupitera, bog najveći kod starih Rimljanah, onaj isti, kojega su Grci pod imenom »Zeja« (Zevs) poštovali, sin Saturnov, a brat Neptunov i Platonov; Jupiter, Zeus, Giove.

Jovetov, *a, o, adj.* dem Jupiter gehórig, *di Giove.*

Juno (Junona), *g.* Junone, sestra i žena Jupiterova, *Giuno, Giunone.*

Jure, *adv.* jur, jurve, schon, *già.*

K.

Kaditi, *im, v. u. imp.* räuchern, *profumare, incensare.*

Kal, *a, m.* blato, Roth, *fango.*

Kaljati, *am, v. a. imp.* blatiti, smraditi, beschmutzen, beschudeln, *sporcare, lordare.*

Kamea, *a, o, adj.* steinern, von Stein, *di pietra.*

Kami, *ena, m.* (str. 92. na dou), vidi kamik.

Kamik, *a, m.* čakavski što kamen, Stein, *pietra.*

Kanun, a, m. top, *Kanone, cannone*.
 Kärvník, a, m. (str. 6. r. 21) *Mörder, uccisore, carnefice, boja*.
 Kavád, a, m. kaftan; *Art Overrodes, specie di sopra abito*.
 Kip, a, m. Körper, *Statur, corpo, statura*.
 Kláditi, im, v, a. perf. (str. 105. r. 29) što klasti, *legen, porre, mettere*.
 Klanac, nca, m. Hohlweg, Engpaß, *passo stretto*.
 Klas, a, m. Aehre, *spica*.
 Klasti, du (dem), v. a. perf. *legen, porre, mettere* (str. 109. r. 31).
 Klikovati, kujem, v. a. imp. *ausrufen, esclamare; jauchzen, giubilare*.
 Klimena, e, f. dvorkinja Jelenina, *Elymene, Climene*.
 Klobučac, čca, m. mali klobuk iliti škarljak, *Hütchen, capelletto*.
 Kloniti, im, v. a. imp. *beugen, neigen, chinare, inclinare*.
 Knjiga, e, f. Buch, *libro; Brief, lettera; Papier, carta*.
 Knjižan, zna, o, adj. (str. 89. r. 29) pismen, učen, *Schriftgelehrt, letterato*.
 Kóki, a, o, adj. kolik, a, o.
 Kóko, adv. koliko.
 Koli, n. p. odkuda koli (str. 50. r. 3), kada koli, t. j. odkuda god, kada god; *nije mi stat koli* (str. 69. na dnu), *ich habe keine Zeit zu stehen, non ho tempo da stare*.
 Kolos, a, m. jako velik i gorostasán kip, kakov je bio negda onaj od méda (brunca) na ulazu u luku otoka Roda, stojeći jednom nogom na jednoj, a drugom na drugoj strani luke, a između njegovih nogah mogli su brodovi prolaziti s najvećimi jarbuli u luku iz luke bez svake zapreke. U jednoj visoko uzdignutoj ruci držao je lonac, u kojem bi noćju oganj gorio, da bi dolazeći brodovi poznali, kuda se ide u luku. Ovaj kip bio je jedno od 7 čudesah staroga sveta.
 Kon, praep. polag, pri, kraj, pored, *neben, accanto*.
 Konac, nca, m. Ende, *fine; Zwed, scopo, fine; Zwiwn, filo*.

Korablja, e, f. (str. 75. r. 5) *Schiff, nave*.
 Koralja, e, f. koralj; *Koralle, corallo*.
 Koriolanović, vidi Milica.
 Kosa, e, f. Haaropf, *treccia*.
 Kosi, ih, f. pl. (str. 16. r. 23) mésto kose, ah; v. Kosa.
 Kosica, e, f. geflochtenes Haar, *fleiner Zopf, piccola treccia*.
 Košuta, e, f. Hirschkuh, *cerva*.
 Kraljević, a, m. Königssohn, *Prinz, principe reale*.
 Kredom, adv. (kradom), *verstoehlen, verstoehlner Weise; furtivamente, ascostamente*.
 Kresti, kredem, v. a. imp. (krasti, kradem), *stehlen, furare, rubare*.
 Krimiž, a, m. (str. 82. r. 5) kod Dubrovčanah grimiz, a kod Talianah *carmesino, Carmesin*.
 Krosna, sanah, n. pl. *Weberstuhl, telajo*.
 Kruna, e, f. Krone, *corona; Kranz, ghirlanda*.
 Krupa, e, f. Hagel, *grandine*.
 Krut, a, o, adj. hart, *rigido, duro*.
 Krutje, adv. comp. od kruto.
 Kruto, adv. hart, *rigidamente*.
 Kuditi, im, v. a. imp. *tadeln, biasimare*.
 Kuću se, mésto kunem se, od kleti se.
 Kupid, a, m. inače Amor (t. j. Ljubav) sin Venerin i Merkurov; vidi Venus; *Eupido, Amor, Amore*.
 Kus, a, m. Bissen, *boccone*; vidi Zalogaj.
 Kusati, am, v. a. imp. *gierig essen, mangiare con avidità, inghiottire bocconi*.

L.

Labut, a, m. labud, *Schwan, cigno*.
 Lačan, čna, o, adj. gladan, *hungrig, affamato*.
 Lada, e, f. u pěsmah što ljubi i žena, supruga, *Gattin, consorte, sposa*.
 Lakomo, adv. ubogo, *kummerlich, sparsam, parcamente, scarsamente*.
 Latiti, tim, v. a. imp. *jagen, treiben, cacciare, spignere*.
 Lauš, a, m. Ljudevit, *Ludwig, Ludovico*. Jedan Koriolanović ovo-

ga imena, stric Miličin, postao je bio Kardinal malo prije smrti. Laživ, a, o, *adj.* falsch, falso.

Le, ein Pleonasmus, un pleonasmo: »Goro, le hüh reči« (str. 21. r. 30).

Lebut, a, m. labud, Schwan, cigno.

Leda, e, f. žena Tindara, kralja Spartanskoga, u koju zaljubivši se Jupiter, pretvori se na labuda, i rodi s njom dva jaja, jedno smärtno a drugo bezsmärtno; iz pàrvoga rodiše se Kastor i Klitemnestra, a iz drugoga Poluè i Jelena. Leda, Leda.

Lefantji, a, e, *adj.* slonov, a, o, dem Elephanten gehörrig, d' avorio.

Leto, (str. 98 r. 33). Nemogu doprèti, što znamenuje.

Leucip, a, m. (Par. 352) otac dèvojakah Tebe i Ilarie, koje su oteìi Kastor i Poluè, nadvladavši svoje strice a njihove priašnje ljubovnike, Idu i Linceja.

Leze, { *gerund.* ležec, liegend, gialežeće, } cendo.

Li, conj. 1) ob, denn, se; n. p. jesi li zdrav? 2) —, sasvim tim, ipak, doch, pero, pertanto, (lat. tamen); n. p. »nut èda velika, gdi me jad raztiče, li neću, do vika da mi ranu liče« (str. 10. r. 30); »znam da svoju rēč nečeš pogardit, li te molim, da mi ju opet potvårdiš« (str. 69, r. 18); »Prem ako te smärt udri, li blago jest tebi, li će tvā živiti duša« (str. 110. r. 10); »muči me i mori, li ja èu, život moj da tvori što god mu zapoviša« (str. 20. r. 23); »budi lipa već od sunca, li te ljubit neče« (str. 24. r. 2 ; 3) —, *adv.* zaisto, doisto, für wahr, certamente: »uje mi se li htiše, uticah oči li na nju« (str. 29. r. 19); »li visokim glasom rad bih sazvoniti« (str. 79. r. 1); 4) *pleonasmus*: ko li, to li, nego li, da li. Ovo posljednje Lucie često razstavlja od svojih rēcih, kao: »da svak èas li krope« (str. 11. r. 4), m. da li svak èas itd.; »neg

me li sanosie« (str. 13. r. 3). m. neg li me itd.; »neg se lie« (str. 24. r. 12), m. neg li se; »ako rič moja li hoć da besidia« (Par. 9), m. ako li hoć itd.; »ako bi tolika li bila« (str. 29. r. 3), m. ako li bi tolika bila, itd., što sve jako muti èitatelja.

Ličiti se (česa), èim se, v. n. *imp.* (str. 80. r. 24.) lučiti se, sich trennen, separarsi; meiden, vitare.

Lihati, am, v. n. *imp.* èim (Par. 136), Mangel leiden, aver penuria; ermangeln, ermatten, venir meno, languire, esser languido: »garlo ako. liha« (str. 79. r. 10), wenn die Stimme matt ist, se la voce è languida.

Lin, a, o, *adj.* lèn, faul, pigro.

Lionej, a, m. (Par. 406) Trojanin, kojega je Parid u igri junačkoj nadvladao; Ilioneus, Ilioneo.

Lipsati, pšem, v. n. *perf.* (str. 64. na dou). ermangeln, zu nichte werden, mancare, venir meno.

Lisica, e, f. *šuchš*, volpe.

Lisčići, èim (komu), v. n. *imp.* (str. 60. r. 33) schlau umgehen (wie ein *šuchš*), praticare con astuzia (a guisa di volpe); schmeicheln, lusingare colle parole.

Listo, *adv.* samo (slovenski listor i lestor) nur, allein, soltanto, solamente.

Listo, *adv.* (str. 47. r. 30) hitro, iz talianskoga lesto, flink, gewandt, lestamente.

Liš, *adv.* comp. (od lih, a, o) t. j.

Liše, { više, mehr, più; n. p. liše češ pinez prijati (str. 59. r. 9), t. j. više pinez; »od onih liše« t. j. više je onih; 2) —, osim, izvan, außer, fuori di: »liš njega« (str. 109. r. 10), t. j. izvan njega.

Litati, am, v. n. *imp.* sanft fliegen, volare appiano, placidamente.

Liti, n. p. »ne samo cié litu« (str. 101. r. 13).

Litica, e, f. Fels, rupe, balza.

Lizti (lèzti), lizu. v. n. *imp.* gehen, ziehen, andare, camminare; friechen, serpeggiare.

Lizu, m. lizem (lèzem, lèzti).

Lizija, *e, f. lág, lúša, Lauge, lisciva, cenerata.*
 Ljuben, *a, o, adj. Liebes-, d' amore.*
 Ljubezan, *zna, o, adj. Liebes-, d' amore, amoroso.*
 Ljut, *i, f. Geld, rupe, masso.*
 Lovnik, *a, m. lovac, Zäger, cacciatore.*
 Ložište, *a, n. Lagerstätte, covile, letto.*
 Lóg, *a, m. što pepel ili pepeo (str. 9. r. 12), Asche, cenere.*
 Lúg, *a, m. šuma, Wald, bosco (str. 82. r. 19).*
 Lupež, *a, m. razbojnik, Räuber, assassino; Dieb, ladro.*

M.

Majčin, *a, o, adj. majkin, Mutter-, materno, di madre.*
 Majer-Blaž (str. 74. r. 7), pravije Blaž Majer (u starih diplomah piše se Magyar). Veli Švear, da je iz priprostoga vojaka poradi velikoga junačtva g. 1470. postao banom od sve Slavonie i Bosne. Ali ja mislim, da je to kašnje moralo biti, budući da ga kralj Matia u diplomi podatoj gradu Novomu u Vinodolu još g. 1480. zove kapitanom u Novomu. G. 1481. brodio je s izabranimi četami hrvatskimi u Napuljsku zemlju na pomoć kralju Ferdinandu Aragonskomu protiv Turkom, odkuda vraćajući se kao dobitnik pohodi Dubrovnik.
 Makar, *adv. (str. 11. r. 12; str. 46. r. 20), es sei auch, selbst wenn, wenn auch, siapure, quando anche.*
 Maliti, *im, v. a. imp. (str. 61. r. 15), verkleinern, verringern, diminuire.*
 Mamiti, *im, v. a. imp. locken, reizen, allettare, adescare; — se (za čim), v. n. imp. gelockt werden, allettarsi.*
 Mana, *e, f. Manna, manna.*
 Mani, *adv. zaman, umsonst, gratis, indarno.*
 Manjkati, *kam, v. n. inf. (str. 87.*

r. 3 oda dna) fehlen, mangeln, mancare.
 Mantelita, *e, f. (ili je mantelit., a, m.?) str. 106. r. 30 kablou, nasis, Schanz, trincea.*
 Mantua, *e, f. tvrd grad u austrijskoj Italiji, rodno mjesto najslavnijega pjesnika rimskoga Virgila, Mantua, Mantova.*
 Marsiti se, *im se, v. n. imp. mutiti se, mēkati se, nicht recht wissen, irren, esser in oscuro, sbagliare: anista se nemarsie (str. 95. na dnu), er sah ganz deutlich, vor seinen Augen war alles klar, vide chiaramente.*

Martinić Jeronim, vlastelin Splētski, najveći prijatelj našega Lucića. Njemu je Lucić ne samo posvetio svoje ljubezne pjesme i prevod Paridova lista na Jelenu, nego mu je pisao i više listovah (vidi str. 93. pak do kraja), iz kojih se vidi, da je i Martinić bio pjesnik, premda se nezna u kojem jeziku, budući da ga nagovarava Lucić (str. 94. r. 19), neka piše hrvatski. Puguje od rane zadobivene iz zasēde (str. 108. r. 11. i 110. r. 5), nezna se upravo koje godine; a njegova nadgrobna čini se kao da je posljednje pjesničko dēlo našega Lucića.

Martolos, *a, m. kradljivac ženah, zenokradica, Weiberdieb, ladro di donne; iz garkoga ἀνατρολός, grēšnik.*

Maslina, *e, f. Delbaum, ulivo.*
 Masiti se, *im se, v. n. perf. 1) sich schwingen, lanciarsi (str. 74. r. 2) 2); — česa, wornach greifen, dar di mano, porre mano ad alcuna cosa.*

Matalić Nikola, Splēljanin. Što je bio, neznam; ali iz pohvalne pjesme, koju mu je Lucić načinio (str. 84), vidi se, da je on prije u jednoj pjesmi pohvalio Lucića.
 Medea, *e, f. (Par. 380) kći kralja od Kolhide, glasovita zbog svoga vilovništva i nečuvane kárvolčnosti. Zaljubivši se u Jazonu, kraljevića od Tesalie, nauči ga,*

kako će joj otcu oteti zlatno ru-
no, i uteče š njim, uzamši sobom
svoga maloga brata Assirta. Ali
čujući, da ide za njom potjera
od oca, ubije brata, i raztargne
ga na komade, koje razbaca ta-
mo amo po polju, neka se po-
tjera zabavi berući uda mladoga
kraljevića, da ona međutim lak-
še može uteći. Poslě dugoga pu-
ta dodje u Tesaliju, gdi je na
molbu Jazonovu pomladila mu o-
ca Esona. Najposlě ju odhiti Ja-
zon, a uzme na mjesto nje Krev-
zu, kćer Kreonta, kralja korint-
skoga. Nemogući to ona podnēti
izmisli slēdeću opaćinu: Poslje
svoju dētku Krevzi s nekakovim
darom u škatuli pod izlikom, da
utaže maćehu. Krevza otvori ška-
tulu, i taki iz nje bukne plamen,
od kojega se užge i izgori ona i
sva kraljevska palaća. Zatim na
oči Jazona udari obojici sinovah,
što je š njim imla, nožem u
sardce, i pobēže po zraku na ko-
lih s upregnutimi krilatimi zmaji.
Medjaš, a, m. (str. 89, r. 4) medja,
Grenzē, termine.
Meu, praep. medju, zwischen, trā, frā.
Micati, čem, v. a. imp. rüden, be-
wegen, muovere.
Mila, (str. 106. r. 4), »ki mila ni
malu« nemogu doprēt, što je.
Milica, kći Jeronima Koriolanovića,
na koju je naš Lucić dvē pēsni
načinio (vidi str. 85. i 91), bila
je rodom iz Trogira od kuće Ci-
pikah iliti Cepiah. Njezin dēd Ko-
riolan Cipik bio je kapitan boj-
noga broda trogirskoga u vojsci
mletačkoj protivu Turkom, i po-
kaza veliko junačstvo pod Kalci-
dom u Azii. Poslě je pako pisao
preizvrstnu dogodovātinu toga
istoga rata, u kojoj je mnogo
hvalio Petra Mućeniga, glavnoga
vojvodu od vojske, a potlašnjega
dužda mletačkoga. Koriolan imā
tri sina: Lauša (po Farlatu Alojza),
Ivana i Jeronima, oca Milicina.
Lauš je bio biskup u Famagosti
na otoku Cipru, i odande uzdi-
gnut na kardinalstvo umrē putu-

jući u Rim okolo g. 1503., a Ivan
posta g. 1504. arcibiskup od Za-
dra, i umrē 1505 u Rimu. Isme-
dju premnogih Milicinih krēpostih
hvali Lucić najviše onu, da je u-
mēla dobro hārvatski čitati, i da
je sve do slova razumēla, što joj
on piše. Lēpa doisto krēpost, i sva-
ke pohvale dostojna, na koju bi se
i našega tobože izobraženoga vēka
dēvojke slobodno ugledati mogla!
Militi, litā, v. a. imp. (str. 80. r.
17), što ljubiti.
Milošća, e, f. (s. 80. r. 14) što milosār-
dje, Barmherzigkeit, misericordia.
Milovati, lujem, v. a. imp. (str. 52.
r. 1; str. 58. r. 8), žaliti, bedan-
ern, compiangere.
Mimo, praep. osim, izvan, razma
(Par. 304); außer, ecceto, fuori
di; pokraj, neben vorbei, da-
vanti, accanto (di moto).
Mina, e, f. (mēna) Neumond, novilunio.
Minos, a, m. kralj od Kandie, sin Jupi-
terov i Evropin, o kom se priča, da
je sbog svoje pravednosti izabrau
za sudca u paklu; Minoš, Minos.
Mir, a, m. (str. 75. r. 2; str. 106.
r. 9 i 23), zid, Mauer, muro.
Mira, e, f. Myrrha, mirra.
Mirli, lih i lah, m. pl. Jinnen, merli.
Mirisati, šem, v. n. imp. (str. 53.
r. 30) riechen, duften, odorare.
Mirtil, a, m. (str. 31. na dnu) Mer-
kurov sin, a kćiaš kralja Eno-
maja. Zaljubivši se neki Pelop
u Hipodamiju, kćer Enomajevā,
odluči utarkivati se s Enomajem
na taljigah za nju, i obeća Mir-
tilu, da će mu dopustiti, da on
pārvi dēvojku zagari, ako mu po-
mogne dobiti obkladu. Mirtil pri-
voli na to, i udari mēsto železnih
voštene lunjke (klince) na os, sbog
česa pade Enomaj sa svojimi talji-
gami nasrēd puta, a Pelop dobije
dēvojku za obkladu. Kad je Mirtil
za tim iskao obećanu plaću, baci
ga Pelop u more, koje se otdada
Mirtilovo zove; Myrtill, Mirtilo.
Misalca, e, f. mala misao, fleiner
Gedante, pensieretto.
Misalju, (str. 86. r. 5) instr. sing.
mēsto mislju.

Miste, *adv.* mēste, štatt, anstatt, *invece*.
 Mistjanio, *a, m.* (mēstania) Ortsbe-
 wohner, Einheimischer, *paesano*.
 Miti, mijem, *v. a. imp.* waschen,
 spülen, *lavare*.
 Mito, *a, n.* platja, Lohn, *paga*; Be-
 stechung, *dono per corrompere*.
 Mladjahni, *a, o, adj.* što mladjahni,
 sehr jung, *giovannetto*.
 Mlin, *a, m.* Mühle, *molino*.
 Mlohav, *a, o, adj.* schwach, matt,
 debole, fiacco, languido.
 Mniti, mnju (mēsto mnim ili mni-
 jem), *v. a. imp.* denken, *pensare*.
 Mniti se, mni se (komu što), (str.
 90. r. 19) *v. n. imp.* vidi mniti.
 Moč, *i, f.* Menge, *quantità*, *mol-
 titudine*.
 Mog', *t. j.* moguć; ja nisam mog',
 (str. 16. r. 18) ich vermag nicht,
 ich bin nicht im Stande, *non pos-
 so, non mi è possibile*.
 Molju, mēsto molim.
 Mornar, *a, m.* (str. 104. 18) Ma-
 trose, *marinajo*.
 Mortar, *a, m.* mužar, prangia, Mör-
 ser, *mortajo*.
 Mošnja, *e, f.* kesa, Beutel, *borsa*.
 Mož, pokratjeno od možeš, kao hoć
 od hoćeš.
 Mramor, *a, m.* Marmor, *marmo*.
 Mramoriti, *im, v. a. imp.* steinhart
 machen, *far duro a guisa di marmo*.
 Muče, *gerund.* mučec.
 Mučenig Petar, prie vojvoda vojske
 mletačke, pak (od 1474 — 1476)
 dužda u Metcih. Njegova dogo-
 dovštinu pisao je Koriolan Cipik,
 dēd Milice, koju Lucić hvali.
 Mūk, *a, m.* mūkom zamuknuti, daš
 Schweigen, *silenzio*; mūkom se u-
 jimat (str. 95. r. 9), *schweigen, tacere*.
 Muka, *e, f.* Qual, *Marter*, *passione*,
travaglio; *ermorbeneš Gut*, *ciò
 che si è guadagnato con travaglio*.
 Mukal, *kla, o, adj.* dumpf, rauco, *roco*.
 Muza, *e, f.* Muze biahu gārēke bo-
 ginje lēpih umētnostih. Svaka od
 njih ima vėnac od lovora na gla-
 vi, i liru u ruci, uz koju pėsme
 pėva. Tri su gore osobito bile
 njim posvećene, na kojih su pri-
 bivala u gārēkoj zemlji, t. j. Par-
 nas, Helikon i Pindus, a izvan

toga imale su rado i goru Olim-
 pos u Maćedonii. Muzah ima sve-
 ga skupa devet slēdećih: 1) *Klio*,
 boginja historie, 2) *Melpomena*,
 turobnih pėsamah, 3) *Talia*, ve-
 selih i šaljivih pėsamah, 4) *Ka-
 liopa*, junaćkih pėsamah, 5) *Ter-
 psihora*, od tanca, 6) *Euterpa*,
 od muzike, 7) *Erato*, ljubeznih
 pėsamah, 8) *Urania*, zvėzdarstva,
 9) *Polimnia*, govornickoga kreta-
 nja. — Mnogi misle, da' su gārēke
 muze i naše vile svejedno, i zato
 muzam hārvaško ime *vila* nadė-
 vaju. Jesu do duše muze u nē-
 čem nalik na naše vile, ali se u
 mnogom i razlikuju. Muze su kē-
 ri boga Jupitera, vilam se pleme
 nezna; muzah je samo 9, a vilah
 bez broja; muze su boginje zaa-
 nostih i umētnostih, a vilam se
 napose nezna, kakov nastoje po-
 so; tko se muzi dopade, postane
 umētnik, a tko vill, bude inače
 srētan, jer dabiye prijateljicu, ko-
 ja bdiye nad njim čuvajući ga od
 pogibeli; maza uvrēdjena rēdko
 se osveti, a vila odmah strēlja, i
 to često u čardce do mārta; vi-
 la neima ni lovora na glavi ni
 lire u ruci kao muza, nego je u-
 vėk u prebėloj tankoj haljini o-
 bućena. Što su našem narodu
 vile, to su od prilike bile Gār-
 kom njihove *nimfe* (*νύμφαι*), t. j.
 zaručnice, vėrenice, mlāde, prem-
 da se u mnogom i od ovih raz-
 likuju; vidi Vila.

N.

Na, *praep.* auf, in, su, in; Lucić
 slaže ovaj predlog na pitanje gđe
 s četvrtim padežem u mēsto
 predložnoga, n. p. na svit, mēsto
 na svitu ili na svētu.
 Na, *interj.* da hast, *ecco ti*; zna ti
 moju viru (str. 53. 7), bei mei-
 ner Treue, *a mia fe*.
 Način, *a, m.* (Par. 223) Art, *modo*;
 — (str. 43. r. 11), što naprava,
Berzierung, *Ausstattung*, *orna-
 mento*.
 Nada, *praep.* nad, über, *sù, sopra*.
 Nada, *e, f.* ufanje, *Hoffnung*, *spe-*

panza; (str. 22. r. 6., pak str. 59. r. 24) nadi mēsto nade.
 Nadati, nadajdem, *v. n. perf.* über-
 treffen, *superare*.
 Nadati se, dam se (str. 101. r. 1),
 vidi Nadiati se.
 Nadhitati, tam, *v. a. imp.* (str. 12.
 r. 1) übertreffen, *superare*.
 Nadiati se, diu se (diam se), *v. n.*
imp. (str. 55. r. 31; str. 59. r.
 4), hoffen, *sperare*.
 Nadimati se, am se, *v. n. imp.* sich
 aufblasen, anschwellen, gonfiarsi.
 Nadvesti, dem, *v. a. perf.* (str. 16.
 na dnu), überziehen, addur so-
 pra; — obarvi nad oči.
 Nadvišati se, šam se, *v. n. imp.*
 (str. 70. r. 10) sich heben über
 etwas, levarsi sopra qualche co-
 sa.
 Nadvor, *adv.* van, hinaus, fuori
 (di moto).
 Nag, a, o, *adj.* gol, nackt, nudo
 Najše, *adv.* najviše, meistens, mas-
 simamente, per lo più; navlastito,
 osobito, besonders, specialmente.
 Nahnaditi, dim (pravije nakladiti i
 naklasti), *v. a. perf.* ersehen, ri-
 sarcire.
 Nahnadjivati, djivam i djujem, *v. a.*
imp. vidi Nahnaditi.
 Nalip, a, m. blauer Sturmhut, Eisen-
 hütchen, aconito (erba velenosa).
 Nalipati, pljem, *v. n. imp.* (str. 106. r.
 Nalipiti, im, *v. n. perf.* (32), nahri-
 piti, navaliti, anfallen, angreifen,
assalire, attaccare.
 Naliža (nalēža), e, f. Ginderlohn,
 Douceur, dono che si dà al
 trovatore d'una cosa perduta.
 Namirati, ram, *v. a. imp.* (str. 19.
 r. 20) vidi Namriti.
 Namiriti (namēriti), rim, *v. a. perf.* (str.
 60. r. 18), koga čim, lohnem, ricom-
 pensare; — komu što (str. 53. r. 8),
 verschaffen, procacciare.
 Namitati se, am se, *v. n. imp.* sich
 aufdringen, intrudersi, offerirsi
 con isfacciatezza.
 Nanašati, šam, *v. a. imp.* (str. 46.
 r. 14) što Nanositi.
 Napeti, pnem, *v. a. perf.* anspan-
 nen, spannen, tendere.
 Napiti, ijem (što ili čim komu),

v. a. g. n. perf. jutrinken, bere
 alla salute di alcuno, far brin-
 disì.
 Naprem, eš, e, vidi napriti.
 Napriti (naprēti), prem, *v. n. perf.*
 što nalipiti, t. j. navaliti, anfal-
 len, angreifen, assalire.
 Naruč, a, m. (str. 47. r. 6) zajam,
 Anleihe, prestito, imprestito.
 Nasladjivati, djujem, *v. a. imp.* (str.
 63. r. 24) ergötzen, diletare, ri-
 creare.
 Nava, e, f. (str. 105. 13) brod, tal.
 nave, Schiff.
 Navadjati, am, *v. a. imp.* anleiten,
 zuleiten, condurre.
 Navarsit, a, o, *adj.* (Par. 15) oso-
 ran, ungeneigt, steinig, aspro,
 spietato.
 Navistiti (navēstiti), im, *v. a. perf.*
 verkündigen, anzunziare; anfün-
 digen, intimare.
 Navlasto, *adv.* t. j. navlastito, be-
 sonders, specialmente.
 Nazad, *adv.* zurück, indietro; hin-
 ten, dietro (str. 62. r. 2).
 Nazadu, *adv.* (str. 54. r. 33) vidi
 Nazad.
 Nazirati, ram, *v. a. imp.* (str. 87.
 r. 4), v. Nazriti.
 Nazriti (nazrēti), nazrem, *v. a. perf.*
 sehen, vedere.
 Nebog, a, o, *adj.* arm, bedauerns-
 würdig, povero.
 Nebore, *vocativ* od nebog, mēsto
 nebože.
 Neč, što nečes.
 Nehar, i, f. (str. 100. r. 26) Un-
 dank, ingratitude; Ungnade,
 disgrazia; za nehar primiti, es
 übel nehmen, avere per male.
 Neharan, rna, o, *adj.* undankbar,
 ingrato.
 Nektar, a, m. pitje bogovah, Göt-
 tertrank, Nektar, nettare.
 Nemoč, i, f. Krankheit, malattia.
 Nemuzat, a, o, *adj.* (s. 49. r. 25) neudat,
 ledig, Jungfer, celibe, vergine.
 Neobičan, čna, o, *adj.* (str. 71. na
 dnu), verstellt, sfigurato.
 Nepomnja, e, f. Unachtsamkeit, in-
 avvertenza; Sorglosigkeit, incuria.

Nepomnjiv, a, o, *adj.* unachtsam, *inavveduto, distratto.*

Nepomnjivo, *adv.* unachtsam, *inavvedutamente.*

Nepošten, a, o, *adj.* unehrlich, *disonorato.*

Ner, *conj.* nego, sondern, *ma.*

Nesan, sna, *m.* das Waschen, *la veglia.*

Nespanje, a, *n.* vidi nesan.

Nestati, stanem, *v. a. perf.* nesastati (str. 51. r. 29), nicht begegnen, *non incontrare.*

Netjak, a, *m.* Schweftersohn (zum Onkel), *nipote dalla sorella (verso lo zio).* U robinji netjak reči će unuk, po talianskom *nipote,* koje znamenje sinovca, netjaka i unuka.

Neuzmožan, žna, o, *adj.* (str. 61. r. 30) unmöglich, *impossibile.*

Nevišće, *adv.* nevěšto, unfündig, *impertamente.*

Nevolja, e, *f.* (str. 83. r. 19) Noth, *nessuità.*

Nezahodan, dna, o, *adj.* »što si tu, goste nezahodni?« (str. 7. r. 10), warum bist du hier, o Gast, der du dich sonst nie verirrst? *perché sei qui, o forestiere, che non suoli altre volte giammai sviarti?*

Nezdrav, i, *f. t. j.* bolest, Krankheit, *malattia;* u nezdrav upasti, (str. 63. r. 16), in die Krankheit verfallen, *cader in malattia.*

Nice, *adv.* (str. 70. r. 20) auf die Erde (mit dem Gesicht, mit den Augen), *abbasso, in terra (col viso).*

Nič, *adv.* (něšto), etwas, *un poco.*

Nié, (str. 26. r. 20) pokratjeno od ni čes ili ti: niti čes.

Nidra (nědra), nidarah, *n. pl.* Busen, *seno.*

Niga (něga), e, *f.* Bartheit, *tenebrezza.*

Nigdar,) *adv.* nie, *giammai, mai*
Nigdare,) *no.*

Nigovati (něgovati), gujem, *v. a. imp.* jätlich pflegen, *aver tenera cura.*

Nikakor, *adv.* nikako, auf keine Art, *in niuna maniera.*

Niki, a, o, *adj.* (něki), ein, ein gewisser, jemand, *uno, alcuno.*

Nilo, a, *m.* Nil, řeka u Egiptu, Nil: flus in Egypten, *Nilo, fiume in Egipto.*

Nišati, am, *v. a. imp.* (str. 91. r. 8), nihati, ljljati, lullen, wiegen, *cullare.*

Nišće, *adv.* ništa, nichts, *niente;* za nišće, um seinen Preis, *per niente.*

Nišćeta, e, *f.* (str. 60. r. 8) siromaštvo, nevolja, Noth, Armuth, Elend, *povertà.*

Ništo, *adv.* 1) što něšto, etwas, *al-*
Ništor, *quanto;* 2) što ništa, ništar, *quanto;* 2) što ništa, ništar, *al-*
Ništor, ili ništare, nichts, *niente*
Nikor, nikogar,) *m.* Niemand, *ni-*
Nikore, nikogare,) *uno.*

Nizašto, *adv.* za ništa, wegen nichts, *für nichts, per niente.*

Nizoko, *adv.* nizko, tief, *profondamente.*

No, suvišna slova, koja se někojim řečim pridaje na koncu, i neznamenjuje ništa, *n. p.* kadno, kako-no, gděno itd.

Noćasnji, a, e, *adj.* von dieser Nacht, *di questa notte.*

Nohat, hta,) *m.* Nagel (an Fingern
Nokat, kta,) und Zehn), *unglia.*

Nošu, t, j. nosim.

Novcat, a, o, *adj.* nagelneu, *affatto nuovo.*

Novi Hvar, glavni grad na otoku Hvarskom, koi se danas prosto samo Hvar zove, Stadt Lessina, *città di Lesina.*

Noviti, im, *v. a. imp.* vidi ponoviti.

Nu, *inter. adhortantis,* nun, wohl!
Nudir, *an, orsù, sù via:* nu mi reci, *nudir procini* (str. 59. r. 13).

Nuti, *interj.* nut, sieh da, ecco.

①.

Obaći,) obajdu ili obajdem, *v. n.*
Obajti,) *perf.* (obiti, obidem), um-
gehen, *circuire;* besichtigen gehen, *andar a vedere.*

Obal, bla, o, *adj.* lang und rund, *cylindorförmig, lungo e rotondo,*

(lat. *teres*), *a guisa di cilindro.*

Obazriti se (obazrěti se), zrem se,

v. n. perf. sich umsehen, sich wenden, *voltar lo sguardo indietro*.
 Obćiti, im, v. n. imp. pflegen, *usare*; umgehen, *conversare*.
 Obćaj, a, m. das Versprechen, *promessa*.
 Obeza, e, f. (obveza), Verbindlich; Feit, *obbligato*.
 Obćan, ćna, o, adj. ugodan, angenehm, annehmlich, *piacevole*; grato (str. 8. r. 5; str. 51. r. 19; str. 63. na dau; str. 71. na dnu).
 Obijati, jam, v. a. imp. vidi Obiti.
 Obilat, a, o, adj. reichlich, *abbondante*.
 Obistraniti, im, v. a. perf. (str. 56. r. 33), obstraniti, obkoliti, umzingeln, *attorniare*.
 Obitati, am, v. a. perf. (str. 65. r. 9), obćati, obćati, versprechen, *promettere*.
 Obitati, tam, v. a. imp. (str. 65. r. 13), obćavati, versprechen, *promettere*.
 Obiti, bijem, v. a. perf. (str. 49. r. 8) klance, durchstreichen, durchstreifen, *scorrei, girar*.
 Oblaćac, ćca, m. mali oblak, Wölflchen, *nuvoletta*.
 Obladati, dam, v. n. perf. ćim (str. 96. r. 32) bestiegen, *vincere, superare*.
 Obležati, žim, v. n. perf. unterliegen, *soggiacere*.
 Obliciti, im, v. a. perf. bekannt machen, *palesare* (str. 26. r. 4); wahrnehmen, gewahr werden, *osservare*; — se, v. n. & pass. (st. 5. na dau; Par. 214) bekannt werden, *scopirsi*.
 Obljeje, a, n. Gestalt, Form, *forma, figura*; Gesicht, Miene, *aspetto, sembianza*.
 Obljeja, n. pl. vidi Obljeje.
 Obnaci se, adjem se, v. n. & pass. (str. 48. r. 16) beschieden werden, *darsi, accordarsi*.
 Obrok, a, m. festgesetzte Zeit zum Essen, *tempo stabilito per mangiare*; —, (Par. 182) Gastmahl, Mahlzeit, *convivio, pasto*.
 Obrov, a, m. Graben, *fosso*.
 Obstraniti, im, v. a. perf. vidi Obistraniti.
 Obstupiti, im, v. a. perf. umgeben, *circondare*.

Obuziti, im, v. a. perf. obezati ili obvezati, svezati, binden, *legare*.
 Obzivati, am, v. a. imp. (str. 22. r. 27) den Rachen aufreissen um einen Gegenstand, als wenn man ihn verschlingen wollte, *andar spalancando la bocca attorno qualche cosa, come se se la volesse divorar*.
 Ociriti, im (zube), v. a. perf. okesiti, ocćiti, die Zähne zeigen vor Rachen oder Weinen, *ridendo o piagnendo mostrar i denti*; —, fig. sterben, *morire* (str. 106. r. 10).
 Oćahati, am, v. a. perf. (str. 108. r. 4) poderati, izderati, abnützen, *logorare, consumare*.
 Oćev, a, o, adj. (str. 53. r. 1) oćin, Vater, *del padre*.
 Oćititi, im, v. a. perf. oćitovati, veröffentlichen, *palesare*; — se, v. n. & pass. bekannt werden, *divenir noto*.
 Oćitjati, tjam, v. a. imp. vidi oćititi.
 Oći, ojdem ili odjem, v. a. perf. ostaviti, stehen lassen, *lasciare, abbandonare*.
 Oda, praep. isto od, von, da.
 Odagnati, odrenem, v. a. perf. (str. 57. r. 10) davon jagen, treiben, *discacciare*.
 Odar, dra, m. Bett, *letto*.
 Odbignuti se, nem se (komu), v. n. perf. (str. 18. r. 10) utedi, entfliehen, *fuggire*.
 Odića (odćća), e, f. Kleidung, *vesti*.
 Oddiliti (oddćliti) se, lim se, v. n. perf. abreißen, *parire*; sich trennen, scheiden, *dividersi, staccarsi*.
 Oditi (odćti), odijem, v. a. perf. umkleiden, *vestire*.
 Odmiti, ijem, v. a. perf. abwaschen, *lavare*.
 Odniknuti, nem, odnikao, v. n. perf. entwaschen, *crescer oltre misura*; —, (s. 99. r. 1) sich abwenden, *distornarsi*.
 Odnositi, im, v. a. imp. forttragen, weatragen, *portar via*.
 Odpokloniti se, im se, v. n. perf. die Verbeugung erwidern, *contracambiar l'inchino*.
 Odpraviti se, lju se, v. n. perf. sich auf die Reise begeben, *mettersi in viaggio*.
 Odprćiti, im, v. a. perf. aufriegeln, aufsperrn, *aprire il cutenaccio*.

Odrisiti, *sim*, *v. a. perf.* (str. 61. r. 31) *razrèšiti*, auflösen, ent-räthseln, *risolver*, *spiegare*.
 Odsivati, *vam*, *v. n. imp.* (str. 22. r. 28) *suncu*, den Schein, das Licht zurückwerfen, *risfletter la luce*, *riplender*; — *zlatu* (str. 16. r. 8) *troš dem Golde glänzen*, *risplender al pari d' oro*.
 Odušćen, *a, o, adj.* weggeschoben, *respinto*.
 Odtudje, *adv.* *odtuda*, von da, daher, *di qua*, *quindi*.
 Odustati, *anem*, *v. n. perf.* abste-hen, abtreten, *desistere*, *astener-si*; — *sanka* (str. 56. r. 29), er-wachen, *destarsi*.
 Oduziti, *im*, *v. a. perf.* odvezati, losbinden, *slegare*.
 Ogarnuti, *nem*, *v. a. perf.* bedecken, einhüllen (mit dem Mantel), *coprire*, *velare* (*col mantello*).
 Ogled, *a, m.* (str. 47. r. 26) *Be-sichti-gung*, *esame oculare*, *rivista*.
 Ohoditi, *ohodim ili ohodju*, *v. a. imp.* (str. 70. r. 8) *ostavljati*, *vi-di Oči*.
 Oholast, *i, f.* *što-oholost*, *hoffart*, *superbia*.
 Oholia, *e, f.* *oholost*, *hoffart*, *superbia*, *orgoglio*.
 Oholjahti, *a, o, adj.* (str. 62. r. 24) *ohol*, *hoffärtig*, *orgoglioso*.
 Oklopiti, *im*, *v. a. perf.* bepanzern, rüsten, *metter l' armadura*, *armar di corazza*.
 Okol, *a, m.* (str. 81. r. 21) *Län-der-Kreis*, *paesi* (*lat. orbis*).
 Okoliš, *a, m.* (str. 96. r. 34) *krug*, *Kreis*, *circolo*, *circuito*.
 Okon, *a, m.* *konac* (Par. 308), *En-de*, *fine*; *Tod*, *morte*.
 Okusiti, *kušu* (*sim*), *v. a. perf.* kušati, kosten, *assaggiare*.
 Omarnuti (ako komu), *nem*, *anuo i zao*, *v. n. perf.* (str. 66. r. 3) *verhaßt werden*, *divenir esoso*.
 Omaziti, *im*, *v. a. perf.* (str. 22. r. 16) *omazati*, beschmieren, *ungere*.
 Omiliti, *im*, *v. n. perf.* lieb werden, *divenir caro*.
 Omraza, *e, f.* *Feindseligkeit*, *inimi-zia*; *Haß*, *odio*.

Onada, *adv.* *onda*, damals, dann, *allora*.
 Onaki, *a, o, adj.* *onakov*, jener Art, jener Beschaffenheit, *di quel-la guisa*.
 Ondeka, *adv.* *ondè*, dorten, *ivi*.
 Opak, *a, o, adj.* *vertesht*, *schlimm*, *perverso*, *pravo*.
 Opašaj, *a, m.* *debljina čoveka u pasu* (str. 74. r. 17), *Gürtel*, *cin-tura*.
 Opirati, *am*, *v. a. imp.* *prati*, aus-waschen, *lavare*.
 Oplovit, *a, o, adj.* (str. 43. r. 21) *vom Wasser umgeben*, *circondato d' acqua* (*περιπλοος*).
 Opojiti se, *jim se*, *v. r. perf.* sich berauschen, *inebriarsi*.
 Oporèiti, *im*, *v. a. perf.* (str. 4. r. 17) *vielleicht: weihen, widmen*, *dedicare?* oder: *anvertrauen*, *con-fidare?*
 Oprava, *e, f.* (str. 97. na dan) *po-sò*, *Berrihtung*, *affare*, *faccen-da*.
 Opravno, *adv.* (str. 106. r. 7) *be-reit*, *in pronto*.
 Orih (orèh), *a, m.* *orah*, *Ruß*, *noce*; *Rußbaum*, *noce*.
 Oružan, *žna*, *o, adj.* *Waffen-*, *d' ar-me*.
 Osici (osèci), *čem*, *v. a. perf.* ab-hauen, *tagliare*.
 Osicen, *a, o, part.* *od osici*, abge-haut, *tagliato*.
 Oskvārniti, *im*, *v. a. perf.* *bolje o-skvārniti*, *nem*, *beslecken*, *bema-seln*, *macchiare*.
 Oslačati, *am*, *v. a. imp.* (str. 49. r. 10) *osladjivati*, *versüßen*, *rad-dolcire*.
 Osladiti, *im*, *v. a. perf.* *versüßen*, *raddolcire*; *laden*, *ristorare*.
 Osladjivati, *djivam i djujem*, *v. a. imp.* *vidi Osladiti*.
 Osoba, *adv.* (str. 76. r. 2) *napose*, *besonders*, *specialmente*, *partico-larmente*; *einzel*, *a uno a uno*.
 Osobojno, *adv.* (str. 43. r. 18) *oso-bito*, *besonders*, *specialmente*.
 Ostajati, *jem*, *v. n. imp.* *bleiben*, *rimanere*.
 Ostati, *anem*, *v. a. perf.* (str. 51.

r. 30) ostaviti, verlassen, *abbandonare*.
 Ostinuti, nem, v. n. perf. (od o-
 stidnuti ili ostudnuti), *erhalten*,
divenir freddo.
 Ostraviti se, im se, v. n. perf. (Par.
 381) *sich verlieben, innamorarsi*.
 Osud, a, m. *Sentenç, Richterspruch*,
sentenza.
 Osveta, e, f. *Rache, vendetta*.
 Osvetiti, im, v. a. perf. *rächen*,
vendicare; — se, *sich rächen, ven-*
dicarsi.
 Otaci, tadjem, u. n. perf. v. Otajti.
 Otadjem, } *vidi Otajti*.
 Otajdem, }
 Otajti, otadjem ili otajdem, v. n.
 perf. (str. 65, r. 12) *oditi, otici*,
weg gehen, fortgehen, partire,
andarsen.
 Otavan, vna, o, adj. (str. 88. na
 dnu) *erquickt, rievato, confortato*.
 Otici, otidem, v. n. perf. *vidi o-*
tajti.
 Oto, pronom. to, daš, ciò, questo,
cotesto.
 Otogaj, adv. *faum, leise, appena*,
superficialmente. U prvom izda-
 nju stoji štampano *otognaj*, ali
 ja mislim, da je ono štamparaška
 pogreška, budući da niti sam ka-
 da čuo niti čitao reči *otognaj*, a
otogaj poznata je reč u Vinodo-
 lu u tom znamenovanju. Ako ni-
 je od dubrovačkoga *tegnuti*? t. j.
 taknuti ili dirnuti.
 Ovdeka, } *adv. ovdě, hier, qui*.
 Ovdike, }
 Ovid, a, m. latinski pjesnik, rođen
 g. 42. prije Isusa. On je mnoga
 pisao, kao a) pretvore, b) turob-
 ne liste iz Ponta, c) ljubezne li-
 ste iliti Heroide itd. Onaj lju-
 bezni list iliti heroida, što je naš
 Lucić preveo, nalazi se pod br.
 16. *Ovid, Ovidio*.
 Ovoj, pronom. ovo, dieß, questo.
 Ozirati se, am se, v. n. imp. (str.
 80. r. 15) *sich umsehen, voltar-*
si, guardar indietro, volger lo
sguardo.
 Ozirom, adv. (str. 44. r. 4) in Rück-
 sicht, in riguardo.

Ozriti se, ozrem se, v. n. perf. (str.
 51. r. 5) *vidi ozirati se*.

Ozubiti se, im se, v. n. perf. zube
 pokazati, die Zähne zeigen, mo-
 strar i denti.

P.

Paladinić Francisko, odkuda i što
 li je bio; nemogu znati: nu valja
 da je bio učen i znamenit čovjek,
 kad mu je Lucić svoju Robinju
 posvetio.

Palas, inače Palada, e, f, u starih
 Garkah boginja mudrosti i krę-
 posti vojničke; zove se takodjer
 drugimi imeni Minerva i Atina,
Pallas, Pallade.

Paljati, am, v. a. imp. *Wasser schö-*
pfen, attignere (acqua); — se,
 (str. 104. r. 29) *gärniti se, strö-*
men, sich versammeln, concurrer,
raunarci.

Pariz, a, m. (inače Paris po garski,
 a hrvatski bi se pravie moglo
 izgovarati Parid), sin Prijama kra-
 lja trojanskoga u Frigii. O njem
 se pripovęda ovako: Budući kra-
 ljica Hekuba s njim noseća, sni-
 vala je, da je rodila zublju, koja
 je zapalila i razsula svu Troju.
 Razžaljen sbog toga Prijam poj-
 de da se savętuje s proročistiem
 Apolonovim, što to znamenuje,
 i dobije odgovor, da će ovaj sin,
 koi mu se ima roditi, donęti ra-
 sap Troji. S toga zapovędi Pri-
 jam Hekubi, neka smakne ono
 dęte, čim ga porodi. Rodivši He-
 kuba sina, i vidivši ga čudne lę-
 pote, smiluje mu se, i dade ga
 na dojačstvo kraljevskim pastirom
 na gori Idi. Kad je narasó, bio
 je napravičnii sudac medju svi-
 mi pravdaši, i tolik se je glas
 uzdigó od njegove pravice, da,
 pravdajući se Minerva, Junona i
 Venera za zlatnu jabuku, koju je
 boginja Nesloga pri jednom go-
 štenju bacila na stol s napisom:
 »Neka se da najlępšoj,« pošlje
 ih Jupiter k Paridu, neka im su-

- di. Boginje pojdu k njemu, a ovaj gorski sudac odsudi jabuku Veneri. — Budući se pak obnašlo, da je Parid sin Prijamov, bi prijet u kraljevsku palaču. Sada oruža otac 20 brodovah, i pošlje s njimi Parida, neka si ide po tetu Hesionu, koju su Grci bili oteli. Parid pojde, zaljubi se u Sparti u Jelenu i otme ju, sbog česa nastane rat, i svārši se poslē 10 godinah s raspom trojanskim.
- Parnaž, a, m. inače Parnas, jedna gora u Grcčkoj, o kojoj se je vérovalo, da na njoj muze stanuju. *Parnassus, Parnasso.*
- Parnažki, a, o, adj. od parnaža ili parnasa.
- Parštenčac, čca, m. *Ringlein, anelitto.*
- Paruč, na paruč (str. 47. r. 5) im *Auftrag, in commissione.*
- Parvanji, a, e, adj. *vorig, vorherig, priore, antecedente.*
- Pasji, a, e, adj. *Hundē, di cane.*
- Pasti, adem, v. n. perf. *fallen, cadere; sich lagern, coricarsi* (str. 56. r. 7).
- Pasti se, adem se, v. recipr. što pasti, fallen, *cadere.*
- Pav, a, m. (Par. 144) paun, *Pfau, pavone.*
- Pazar, a, m. (str. 47. r. 25) *targ, Marktplatz, piazza; Markt, mercato.*
- Pečal, i, f. briga, *Stummer, affanno.*
- Pečaliti se (čim), lim se, (str. 63. r. 34) *sich betrüben, affannarsi.*
- Peći, pečem, v. a. imp. (sunce koga) *brennen, bruciare.*
- Pedipsa, pedipsan, pedipsati, što pedepsa, pedepsati itd. *Strafe, castigo.*
- Pegaski, a, o, adj. dem *Pegasus* ge-
hörig, *di Pegaso.* — Pegas je bio konj krilati, koji je bio poletio na goru Helikonu, pak udarivši kopitom o zemlju izvabi ondē živu vodu, koja se je poslē Hip-pokrena, t. j. konjsko vrēlo zvala. Tko se napije ove vode, ka-
že se, da odmah postane pēsnik. Na tom konju je odande neki Belorofonat hotio poletēti na nebo, ali je pao starmoglav na zemlju, a konj je poletio sam na nebo, gđe su ga stavili u zvēzde medju ribe i labuda.
- Pehar, a, m. *Becher, coppa.*
- Peljati, am, v. a. imp. *leiten, föhren, menare.*
- Penelopa, e, f. Ulisova, t. j. Odissejova žena, mati *Telemahova*, vērna svomu mužu, kralju od otoka Itake, koga celih 20 lētah nije bilo doma. Kad su ju silili rođjaci, da se uda za drugoga, ona nesmijući protivit se očito, obeća da će se udati, kada sakte platno, što ima na krosnih. A da to nikad nebude, razatkala bi svaku noć ono, što bi satkala ob dan. *Penelope, Penelope.*
- Perast, a, o, adj. (str. 100 na dnu) mēsto krilat, *besflügelt, alato.*
- Perivoj, a, m. vārt (*περιβόλιον*), *Garten, giardino.*
- Perla, e, f. hiser, *Perle, perla.*
- Peti (pēti), pojem, v. a. imp. što pēvati, *singen, cantare.*
- Pića, e, f. hrana, od pitati, t. j. hraniti ili karmiti, *Nahrung, cibo.*
- Pina (pēna), e, f. *Schaum, schiuma.*
- Pir, a, m. svatba, *Hochzeit, nozze.*
- Pisan (pēsān), sni, f. *Gedicht, poesia.*
- Pisma (pēsma), e, f. *Lied, canzonetta.*
- Pisnik (pēsnik), a, m. *Dichter, poeta.*
- Pisniyac, vca, m. vidi pisnik.
- Pišu (str. 84. na dnu), mēsto pišem, od pisati.
- Pitati, am, v. a. imp. prositi, *biten, pregare; zahtēvati, iskati, verlangen, richiedere.*
- Pitomo, adv. (str. 6. r. 15) *zahm, mansuetamente.*
- Platno, a, n. (str. 98. r. 16) *Leinwand, tela.*
- Pleća, e, f. (str. 65. r. 12) mēsto pleća, *plečah, n. pl. Achsel, lespalle.*

Plesati, žem, v. n. *imp.* tanzen, ballare; mit Füßen treten, cal-care, calpestar.
 Plesti, etem, v. a. *imp.* stricken, la-vorar a maglia, mletački: guc-chiare.
 Plin (plēn), a, m. Beute, bottino.
 Pobesiditi, im, v. a. *perf.* (str. 49. na dau) reden, discorrere, par-lare.
 Pobiti, ijem (što čim), v. a. *perf.* posuti, uresiti, besāen, auswmū-ſten, addobbare, fregiare; nebo je zvēzdamī pobijeno.
 Pobijen, a, o, *partic.* posut, mēsto pobijen, vidi pobiti.
 Pobluditi, im, v. a. *perf.* verirren, far errare.
 Pobrajati, jam, v. a. *imp.* (Par. 127) od pobrojiti.
 Počalo, a, n. vidi počelo.
 Počan, gerund, *praet.* (str. 105. r. 19) od počati ili početi, što počamī ili počamī; »odande počan zemlju meću van.« von dorten angefan-gen, werfen sie die Erde hinaus, di là cominciando ecc.; »biše sva-komu, počan od kralja, udražan« (str. 73. r. 34) vom Könige an-gefangen war er allen lieb, com-minciando dal re, tutti gli vole-vano bene.
 Počati, počnem, počah, v. a. *perf.* što početi.
 Počel, a, m. (str. 96. r. 2) mēsto počelo.
 Počelo, a, n. (str. 47. r. 21) početak, Anfang, principio.
 Počitati, am, v. a. *imp.* poštovati, verehren, onorare.
 Poči zaman, zu Grunde gehen, um-sonst aufgehen, andar in malora.
 Podhārati, vam, v. a. *perf.* be-zwingen, einnehmen, espugnare.
 Podhiban, bna, o, *adj.* heimtückisch, arglistig, maligno, falso.
 Podirati, rem, v. a. *imp.* reißen, strappare, sbranare.
 Podjaman, mna, o, *adj.* auffällig, falsch, infesto, falso.
 Podjarnik, a, m. heimlicher Feind, der einen zu untergraben sucht, un uomo astuto ed infesto.
 Podkladati, am, v. a. *imp.* unter-werfen, sottomettere.

Podkov, i, f. (str. 108. r. 4) mēsto podkova, e, f. Hufeisen, ferro da cavallo.
 Podobati se, am se, v. n. *imp.* (str. 61. na dau) pristojati se, geje-men, convenire.
 Podplat, a, m. Fußsohle, pianta del piede.
 Podstrizati, zam, v. a. i. od podstriči, mit der Schere unterhalb kürzer machen (z. B. ein Kleid), tagliar colle forbici il soverchio di sotto.
 Podviči, vignet, v. a. *perf.* vidi Podvizati.
 Podviti, vijem ruke, t, j. prekārstiti je, staviti na križ, die Hände ins Kreuz legen, metter le mani in croce.
 Podvisati, žem, v. a. *imp.* heben, levare; — se, sich heben, aufste-hen, alzarsi.
 Poganski, a, o. *adj.* den Heiden ge-hörig, appartenente ai pagani.
 Poganstvo, a, n. das Heidenthum, paganesimo.
 Pogarditi, im, v. a. *perf.* verachten, disprezzare; beschimpfen, strap-pazzare.
 Poglavit, a, o, *adj.* hauptsächlich, vornehm, principale; — čovēk, ein ansehnlicher Mensch, uomo cospicuo.
 Pogojiti, im, v. a. *perf.* (str. 69. r. 8) fett machen, mästen, ingrassare.
 Pogruziti se (meu vali), im se, v. n. *perf.* (str. 94. r. 10); sich nieder-senken, untersinken, sommergersi.
 Pohit, a, m. Begehren, cupidigia; brama, desiderio.
 Pohitati, am, v. n. *perf.* (str. 90. r. 21) pohitiiti, pospēsiti, sich be-eilen, affrettarsi.
 Pohitati, am, v. n. *imp.* (str. 81. r. 22) posigati, mašati se, die Hand strecken, greifen, sporger la mano, comprendere, arrivare, v. Pohitiiti.
 Pohitiiti (pohvatiti), tim ili pohitju, v. a. *imp.* (str. 83. r. 20) pogra-biti, primiti, ergreifen, prendere.
 Poj, t, j. pojdi (str. 67. r. 7) geh, va.
 Pojati, pojamem (i pojmem?), v. a. *perf.* uzei, nehmen, prendere; — se (str. 61. r. 13), t, j. pri-miti se, ergreifen, appigliarsi.

Pojem, eš, e, (str. 64. r. 28) t. j. pëvam, vidi peti.
 Pokàrzmati, am, v. n. perf. pošten-tati, verweilen, *indugiare*.
 Pokojiti, im, v. n. imp. (str. 47. r. 2) u miru biti, mirovati, friedlich leben, im Frieden sein, *esser in pace*; — (str. 69. r. 7) počinuti, rasten, *riposare*.
 Pokolu, conj. pokle, nachdem, *poi-chè*.
 Pokriliti, im, v. a. perf. pokriti, mit Flügeln bedecken, *coprir d'ale*.
 Pokrov, a, m. krov, Dach, *tetto*; Deckel, *coperto*.
 Pol (i), f. (str. 81. r. 22) pola, polovica, polovina, Hälfte, *metà*.
 Polatiti, im, v. a. perf. (str. 73. r. 16) potërati, etwas jagen, *inseguir alquanto*.
 Poldnjeni, a, e, adj. Mittags, *di mezzodi*.
 Pomistiti se, stim se, v. n. perf. sich rücken, den Standort verändern, *muoversi*.
 Pomišljaje, gerund. (str. 64. r. 3) m. pomišljajuć, wähnend, *pensando, immaginando*.
 Ponašati se, šam se, v. n. imp. (str. 47. na dnu) ponositi se, stolz sein, *superbire*.
 Ponavljati, am, v. a. imp. vidi Ponoviti.
 Ponik, a, m. das Niederschlagen der Augen (zur Erde), *abbassamento degli occhi in terra*; Herablassung, Niederlassung des Kopfes, *calamento della testa*; ponikom, abwärts, hinab, *all'inghià* (str. 54. r. 24).
 Poniti (ponëti, ponesti), ponesem, v. a. perf. tragen, *portare*; — (str. 100, r. 23) stolz machen, *far superbo*.
 Ponoviti, vim, v. a. perf. erneuern, *rinovare*.
 Popeljati, am, v. a. perf. povesti, führen, *condurre*.
 Popratiti, tim, v. a. perf. provesti, geleiten, *scortare, condurre*.
 Popuzljiv, a, o, adj. (str. 89. r. 34) schlüpferig, *lubrico*.

Porabiti, im, v. a. perf. (str. 80. r. 4) u robstvo metnuti, unter-jochen, in die Knechtschaft bring-en, *soggiogare, metter in ischia-vità*.
 Porat, rta, m. luka, Hafen, *porto*.
 Poraz, a, m. Vernichtung, *estermi-nio*; Niederlage, *sconfitta*.
 Poraziti, im, v. a. perf. schwer ver-wunden, *ferire, piagare grave-mente* (str. 108. ri 11).
 Poreda, adv. redom, nach der Reihe, *ordinatamente*.
 Poshitati, tam, v. a. perf. (str. 65. r. 10) pobacati.
 Poslišati, šam, v. a. perf. (str. 60. na dnu) što poslušati.
 Posoba, e, f. (str. 80. r. 11). Meni je reč u nas nepoznata. Kod Ru-sah *posob i posobje* znači što pomoć, Hülfe, Hilfsmittel, *sol-lievo, mezzo*.
 Pospëh, a, m. pospëh, hitnja, Eile, Schnelligkeit, *fratta*.
 Postilja (postëlja), e, f. Bett, *letto*.
 Postupiti, im, v. n. perf. (str. 56. r. 23) koračiti, einen Schritt ma-chen, *far un passo*.
 Posuti, spem, v. a. perf. bestreuen, *asperger*.
 Posvistiti, im, v. a. perf. (str. 99. r. 19), belehren, warnen, *assen-nare, istruire*.
 Posvitiiti, posvitju, v. n. perf. po-svëtiiti, leuchten, *far lume*.
 Posvojiti, im, v. a. perf. sich aneig-nen, erobern, *occupare*.
 Poštiti, ijem, v. a. perf. (str. 101. r. 14) poštovati, ehren, *onorare*.
 Pot, a, m. (Par. 180) znoj, Schweiß, *sudore*.
 Potajan, jna, o, adj. geheim, se-creto.
 Potira (potëra), e, f. das Nachsetzen dem Feinde, *l'inseguimento di nemico*; die nachsetzende Streit-macht, *armati, che inseguono il nemico*.
 Potišcati, potišcem, v. n. imp. un-terdrücken, *deprimer*; stoßen, *spigne-re*.
 Potišten, a, o, adj. unterdrückt, de-presso; niedrig, *vile*.

Potiti se, tim se, *v. n. imp.* (str. 45. r. 11) *znajiti se, schmeißen, sudare.*
 Potočiti, im, *v. a. perf.* spustiti, herablassen, abbassare, calare.
 Potok, a, *m.* Bach, torrente, ruscello; Canal, canale.
 Potratiti, im, *v. a. perf.* (vrème) zubringen, passare; vernichten, exterminare; verzehren, verbrauchen, consummare.
 Potukiti, im, *v. a. perf.* unterdrücken, sopprimere.
 Poutišati, im, *v. n. perf.* (str. 60. r. 33) mesto utišati se; poutišaj, t. j. utiši se.
 Poviditi, dim, *v. a. perf.* što povéditi i povédati.
 Povoljno, *adv.* (str. 11. r. 24) dobrovoljno, freiwillig, volontariamente.
 Povrat, a, *m.* Rückkehr, ritorno; da mi je na —, ili da bi mi na —, hätte ich neuerdings zu wählen, wenn ich jetzt in dem Falle wäre, se ora fosse in quella situazione.
 Pozabiti, im, *v. a. perf.* zaboraviti, vergessen, dimenticare.
 Pozaci, djem, (pozasio, *v. n. perf.* Pozajti, idem, (str. 64. r. 12) den Weg verlieren, sich verirren, sviare.
 Pozaviditi, im, *v. n. imp.* (str. 86. r. 8), v. Zaviditi.
 Pozinuti, nem, *v. a. perf.* (str. 107. r. 24) pogutnuti, verschlingen, inghiottire.
 Poziraj, a, *m.* pogled, Blick, sguardo; vidi Pozor.
 Poziraje, *gerund.* pozirajuć, gledajuć, vidi Pozirati.
 Pozirati, am, *v. a. imp.* gledati, schauen, blicken, guardare, rimirare.
 Poznije, *adv. comparat.* od pozno, später, più tardi.
 Pozno, *adv.* kasno, spät, tardi.
 Pozor, a, *m.* (str. 8. r. 2) pogled, Blick, sguardo.
 Pozriti (pozreći), pozrem, *v. a. perf.* (str. 58. na dan) što pogledati.
 Pozriti požerem, *v. a. perf.* fressen, divorar.

Prah, a, *m.* Staub, polvere; — puškoni, Schießpulver, polvere d'armi da fuoco.
 Prav, *adv.* što pravo, recht, giustamente.
 Praviti, vim i pravlju, *v. a. imp.* povédati, kazati, erzählen, raccontare.
 Pravlju, mesto pravim, (str. 61. r. 1) idž sage, erzähle, dico, racconto.
 Praznovati, nujem, *v. n. imp.* dan-gubiti (str. 107. r. 3) müßig stehen, star ozioso.
 Praziti, žim, *v. a. imp.* žeci, žgati, brennen, bruciare.
 Prebroditi, dim, *v. a. perf.* über-schiffen, trasportar in nave.
 Predati, am, *v. n. imp.* (str. 109. r. 15) daržtati, zittern, tremare.
 Preden, a, *m.* (str. 11. r. 27) što predeno, a, *n.* Strähne, matassa.
 Prednji, a, e, *adj.* voriger, anteriore.
 Predubsti, bem, *v. a. perf.* (str. 46. r. 12) m. produbsti, durch-graben, scavare.
 Prehiniti, im, *v. a. perf.* hintergehen, täuschen, ingannare, sedurre.
 Prekročiti, im, *v. a. perf.* (str. 107. r. 26) überschreiten, mit auseinander gestreckten Füßen über etwas stehen, far un passo oltre qualche cosa, star a piedi slargati su qualche cosa.
 Preljut, a, o, *adj.* (str. 97. r. 15) grausam, crudele.
 Prem, *adv.* doisto, wohl, bene.
 Premarli, a, o, *adj.* (str. 69. r. 10) — od glada, heißhungrig, avente la fame canina.
 Premedan, dna, o, *adj.* presladak, süß, dolcissimo.
 Premoći, premogu i premorem, *v. a. perf.* nadjačati, übermächtigen, superare, vincere.
 Preobuka, e, *f.* Umkleidung, travestimento.
 Preplaviti, im, *v. a. & n. perf.* prebroditi, überschiffen, trasportare in nave; sich überschiffen, tragitare, trasportarsi (in nave).
 Preplaviti se, vim se, *v. n. perf.* (str. 74. r. 12) v. Preplaviti.

Prezali, a, o, *adj.* sehr böse, cattivissimo, pessimo.

Pri, *adv.* prije, eher, vor, pria, prima.

Priča, e, f. (str. 82. r. 20) zapreka, Hinderniß, ostacolo.

Pričati, čnem, v. a. *perf.* što pričeti, anfangen, cominciare.

Pridart, a, o, *adj.* halb verrissen, abgenutzt, logoro; gebrochen, rotto, franto.

Pridavati, am, v. a. *imp.* (str. 18. r. 14) pravije predavati, übergeben, render consegnar.

Pridnji, a, e, *adj.* vidi prednji.

Prigoda, e, f. Vorfall, Ereigniß, caso, avvenimento.

Prijam, a, m. (Par. 1) kralj od Troje, a muž Hekubin; imao je pedeset sinovah i više kćerih, a to stranom od svoje zakonite žene, a stranom od službenicah. Najglasovitiji su mu sini bili Parid i Hektor, zatim Polidor, Helen, Deifob i Esak (*Aesacus*), a kćeri: Kassandra i Iliona; *Priamuš, Priamo.*

Prijati, prijamem (i prijemem?) v. a. *perf.* što prijeti.

Prijazan, zni, f. prijateljstvo, Freundschaft, amicizia.

Prijaznovati, nujem, v. n. *imp.* prijateljjevati, in Freundschaft leben, star in amicizia.

Prikazati, čnem, v. a. *perf.* (str. 91. r. 4) darovati, podariti, schenken, donare; — (str. 100. r. 8), vorstellen, rappresentare.

Prikladati se, am se, v. n. *imp.* (str. 66. r. 25) pristojati se, sich schicken, convenire.

Prikor, a, m. Tadel, rimprovero; Spott, scherno, ludibrio.

Prikresti se, dem, se, v. a. *perf.* što prikresti se, verstoßens herbeischleichen, avvicinarsi furtivamente.

Prima, *praep.* prama i prema, gegen, verso.

Primiliti, im, v. a. *perf.* lieblich machen, render aggradiro; hrabrost otca moga je kralja k sebi primilita (str. 50. r. 14), die Ta-

perkeit meines Vaters zog sich die Liebe des Königs zu, il valor del mio padre attirossi l'amor del re; — se, sich einschmeicheln, insinuarsi con lusinghe.

Prinicati, čem, v. n. *imp.* (str. 83. r. 21) prigibati glavu, den Kopf herablassen, niederlassen, abbassare, calar il capo.

Prionuti (za što), nem, v. n. *perf.* prihvatiti se, prilēpiti se, flehen, appiccarsi; ergreifen, appigliarsi.

Pripivati (pripēvati), vam, v. a. p. | mit- Pripivati (pripēvati), vam, v. a. i. | besingen, cantar insieme.

Pripiti, idem, v. n. *perf.* v. Priti.

Prisegnuti se, nem se, (Par. 343) schwören, giurare.

Pristal, a, o, *adj.* schön, artig avvenente.

Pristati, anem, v. n. *perf.* (str. 65. r. 1) beistimmen, beipflichten, acconsentire.

Pristati (pravije pristojati), pristojim, v. n. *imp.* (str. 83. r. 33) geziemen, convenire.

Priša, e, f. (str. 70. r. 9) Eile, fretta.

Priti, pridem, v. n. *perf.* dojti, kommen, ankommen, venire, arrivare.

Priti se (prēti se), prem se, v. n. *imp.* (Par. 395) pravdati se, rechten, litigare; streiten, contendere.

Prititi (prētiti), im, v. n. *imp.* groziti se, drohen, minacciare.

Priuresiti, im, v. a. *perf.* noch mehr verschönern, vie più abbellire.

Probirati, rem, v. a. *imp.* (Par. 141) od probirati, auswählen, scegliere.

Procinjivati, nujem, v. a. *imp.* cēniti, schätzen, estimare.

Proctiti, čim, v. n. *perf.* (str. 10. r. 8) procvasti, anfangen zu blühen, cominciare a fiorire.

Procvitati, am, v. n. *imp.* vidi proctiti.

Prodol, a, m. (str. 22. r. 5) Thal, valle.

Produmisliti se, im se (čim), v. n. *perf.* (str. 52. r. 6) žalostiti se, sich tranken, affliggersi.

Prohira, e, f. (str. 50. r. 8) lice-
méstvo, lukavština, vuhvenstvo,
Verstellung, List, dissimulazione.
Prohoditi, dim, v. a. imp. (str. 72.
na dnu) prolaziti, passiren, pas-
sare.
Proletiti (proletěti), tim, v. n. perf.
durchfliegen, volar oltre; —, fig.
durchgehen, passiren, passar ol-
tre; —, v. a. perf. (str. 62. r.
27) strělom, durchbohren, pas-
sare.
Prolitati, am, v. n. imp. vidi pro-
letěti.
Prominiti (proměnit), im, što za
što (str. 62. r. 8), i što na čem
(str. 8. r. 12; str. 9. r. 8) ver-
tauschen, cambiare.
Promirati (proměrat), am, v. a.
imp. proměriti, messen, durchmes-
sen, misurare.
Proniknuti, nem, v. n. perf. pro-
rasti, aufsteigen, germogliare.
Prontjivati se, tjnem se, v. r. imp.
od pronititi se (str. 58. r. 32),
sich anfechten, avvamparsi.
Propesti, dem, v. n. perf. durchfal-
len, zu Grunde gehen, cascare,
rovinarsi; —, v. a. (str. 18. r.
1) prohibi, durchstechen, trafig-
gere, trapassare.
Proplatiti, tim, v. a. perf. (str. 98.
r. 30) durchbohren, trafiggere.
Propustiti, tim, v. a. perf. durchlas-
sen, vorbeilassen, tralasciare.
Prorizati (prorězati), zem, v. a. perf.
durchschneiden (mit einem Messer),
tagliar oltre per oltre.
Prospati, pam, v. a. perf. (str. 69. r. 21)
što prosuti, verschütten, spandere.
Prositi se, sim se, v. r. i. (str. 66.
r. 19) hotěti se, sich gehdren, con-
venire, richiedersi.
Proteći, čem, v. a. & n. perf. (str.
57. r. 13) durchlaufen, percorre-
re.
Protiviti, im, v. n. imp. što proti-
viti se, widerstehen, resistere.
Protivěcina, e, f. (Par. 402) pro-
tivština, Widerwärtigkeit, avver-
sità.
Prozriti (prozřěti), zrem, v. a. perf.
durchsehen, durchblicken, veder a
traverso.

Prud, a, m. (str. 50. r. 12) korist,
Nuzen, Vortheil, utile; pro, van-
taggio.
Pruditi, dim, v. n. imp. nuzen, gio-
vare, essere utile.
Prudno, adv. nützlich, vortheilhaft,
vantaggiosamente.
Prut, a, m. deblja šiba, Ruthe,
Berte, verga, bacchetta.
Psiti, psim, v. n. imp. (str. 85. r.
18) schmeicheln, übertrieben lo-
ben, adulare, lusingare.
Psost, i, f. Schimpf, ingiuria, ol-
traggio.
Pucati, cam, v. n. imp. (Par. 187)
bersten, crepare.
Puškar, a, m. vojnik, što pusku no-
si, Füslier, fuciliere.
Put, a, m. (str. 50. r. 17) način,
Art, maniera, guisa.
Put, i, f. Leib, Menschenfleisch, cor-
po, carne (umana).
Puziti, im, v. n. imp. kriechen, ser-
peggiare.

R.

Raba, e, f. Ragb, Sklavin, serva,
schlava.
Rabiti, im, v. n. imp. (str. 80. r.
3) trudit se, sich bemühen, affa-
ticarsi; —, v. a. arbeiten, lavo-
rare.
Račiti, im, v. n. imp. deštovati se,
račiti se, geruhen, degnarsi.
Rad, adv. gern, di buon grado, vo-
lentieri; —, adj. indecl. v. Rad,
a, o.
Rad, a, o, adj. — biti (str. 75. r.
29), gern mögen, wünschen, vo-
lere; n. p. ja sam rad, ich möch-
te gern, vorrei con piacere.
Rakoliti se, im se, v. n. imp. (str.
68. r. 12) tugovati, flagen, rani-
maricarsi; od talianskoga rancu-
rarsi?
Rat, i, f. što rat, a, m. Krieg, guer-
ra.
Razamčati, am, v. a. perf. rěč sa-
stavljena od raz ili raza i mčati,
što znači otimati, dakle razgra-
biti, razoteti, mit Gewalt neh-
men, entreißen, rapire.

Razaviditi, im, v. a. perf. razvideti, beschäuen, *guardar attentamente, esaminare.*

Razbaljati, am, v. a. imp. (str. 62. r. 16) krauk machen, *far malato*; od razboljeti.

Razbijati se (u sebi), am se, v. n. imp. (str. 4. r. 7) unschlüssig sein, *esser irrisoluto.*

Razbiti se, ijem se, v. r. i. abste- hen, abtreten von dem Vorsage, *desister dal proposito.*

Razbluditi, im, v. a. perf. razma- ziti, verweisslichen, verzärteln, *render molle, effeminato.*

Razbor, a, m. razum, Verstand, *dis- cernimento.*

Razgovor, a, m. Unterhaltung, *di- vertimento.*

Razjaziti se, im se, v. a. perf. (str. 6. r. 6) n. p. rana, zemlja, sich öffnen, auseinandergehen, *aprir- si, spalancarsi, dilatarsi (detto di piaga ecc.)*

Razjediti (razjediti), im, v. a. perf. razljutiti, razsarditi.

Razkoša, e, f. Vergnügen, Ergö- ßung, *diletto, piacere.*

Razkošiti se, im se v. r. i. (Par. 139), sich den Vergnügungen übergeben, *deliziarsi.*

Razlik, a, o, adj. verschieden, *dis- ferente.*

Razlog, a, m. (str. 4. r. 16) ruka ili vārsta, Art, Gattung, *qualità.*

Razložno, adv. vernünftig, *con ra- gione.*

Razmaknuti se, nem se, v. r. p. (Par. 71) razrěšiti se, sich auflö- sen, *sciogliersi.*

Razmarsiti, im, v. a. perf. aufwi- deln, loswickeln, *sviluppare*; — grěhe, die Sünden verwiſchen, *cancellar i peccati.*

Razmi, praep. van, izvan, außer, *fuor di.*

Razmirje, a, n. nemir, Unfriede, *Krieg, guerra.*

Razpau, part. gerundiv. praet. od razpeti, razpnem ili razapnem, što razpanši, nategnuvši: ni (dju- bav) razpan luk neće moć jur obladať ženski puka (str. 102. r.

1) und nachdem Amor den Bo- gen gespannt haben wird, d. h. mit gespannten Bogen, *avendo teso l' arco, coll' arco teso.*

Razpartiti se, um se, v. r. p. raz- tovariti se, sich entladen, *scari- carsi.*

Razpleće, a, } n. Schultern, *le spal-*
Razplećeje, a, } *le.*

Razsedlati, am, v. a. perj. absat- teln, *disellare, levar la sella.*

Raztarkan, a, o, part. (str. 82. r. 12) zerstreut, *dissipato.*

Raztarkati, kam, v. a. perf. zer- streuen, *dissipare, dispergere.*

Razticati, čem, v. a. imp. (str. 10. r. 29) zerreißen, *lacerare.*

Razumiti čemu, mēsto razuměti što, verstehen, *capire, intendere.*

Razumnik, a, m. Weiser, *savio.*

Razidati, djem, v. a. perf. eine Mauer niederreißen, *demolire.*

Razivati, am, v. a. imp. razglabati čeljusti, den Rachen aufsperrern, *andar aprendo la bocca.*

Razlaliti se, im se, (komu na što) v. n. perf. impers. (str. 85. r. 19) dati se na žao, leid werden, *rin- crescere.*

Resa, e, f. Franse, *frangia.*

Rić, i, f. stvar (str. 8. r. 9) Sache, Ding, *cosa.*

Rićca, e, f. Börtchen, *paroletta.*

Rih (rěh), t. j. rekoh, od riti ili reći.

Ris, a, m. Luchš, *lincè.*

Riti (rěti, reći), rečem, v. a. perf. sagen, *dire.*

Riti, rljem; v. a. imp. (str. 87. r. 29; str. 106. r. 15) kopati, gra- ben, hauen, *zappare.*

Rizu, na rizu (str. 61. r. 18), ne- mogu doseći, što je.

Rob, a, m. Sclave, *schiavo.*

Robinja, e, f. Sclavin, *schiava*; — Robinja našega Lucića veli da je bila kći bana Vlaska (str. 55. r. 13), a unuka bana Blaža Majera (str. 73. r. 28; str. 74. r. 7). Od Vlaska bana u historii neima tra- ga, a Blaž Majer nije imao dčete neg jedinu kćer Beniju, koju je udao za Pavla Kiniža, t. j. kne- za Brankovića. Od ovuda se vi-

di, da Lucić nije mnogo mario za historiju, premda je pisao stvar novu za onda

Roda, *e, f.*, bolje Rod, *a, m.* otoč Rodi, *a, m.* u arkipelagu gârêkomu, Insel Rhodos, Rodi (*isola*).

Rodioti, *tah, m. pl.* bolje Rodjani, die Einwohner von Rhodos, rodjoti, abitanti di Rodi.

Rodiotski, *a, o, adj.* rodski, von Rhodos, di Rodi; — otok, die Insel Rhodos, isola di Rodi.

Rok, *a, m.* (str. 97. r. 22) Termin, termine; —, (str. 9. r. 5) udes, srêca, namêra, Schicksal, destino, sorte; vda bi se s njim stala gdi roci kojimie (str. 71. r. 28) wenn du zufälligerweise mit ihm zusammen kämest, se tu lo incontrassi a caso.

Rota, *e, f.* Eid, Schwur, giuramento.

Rugo, *a, n.* (str. 61. r. 22); Spott, schernimento; vârdi na — (str. 63. r. 3) verspotten, schernire.

Ruho, *a, n.* (str. 57. r. 32) Anzug, Kleider, vestito, le vesti.

Ruka, *e, f.* Hand, mano; vârstâ, (str. 80. r. 28) Art, Gattung, specie.

Rumenjahan, hna, *o, adj.* lèpo rumen.

Rupa, *e, f.* (str. 106. r. 34) Loch, buco.

Rus, *a, o, adj.* pridavak glave, vlaših, kosah i brade.

Rusag, *a, m.* (Par. 393) što orsag, zemlja, Land, paese.

Ruziti, *im, v. a. imp.* (str. 60. r. 8) garditi, verspotten, beschimpfen, schernire.

S.

S (*sa*), *praep. n. p.* s prozora, vom Fenster weg, oder vom Fenster herab, dalla fenestra; s drugu stran, m. s druge strane, von der andern Seite, anderseits, d' altra parte.

Sabin, *a, m.* (str. 94. r. 30) Neki latinski pësnik, A. Sabin, pisao je odgovore na Heroide Ovidove (od tih odgovorah nalaze se još

samo tri, t. j. odgovor na 1., 2. i 5. heroidu), pak valja da je i Martinčić napisao koi odgovor na koju Lucićevu ljubeznu pësmu, kad ga zove svojim Sabinom.

Sag, *a, m.* Teppich, tappeto.

Saj, *sa, se, gen. sega, se, sega, pronom. dieser, questo.*

Sakriti, *ijem, v. a. perf.* što skriti.

Samotati, *am, v. a. perf.* (str. 66. r. 21) smotati, sviti, einwickeln, einwinden, involger, avvolger.

Sanak, *sauka, m.* (str. 56. r. 29) što san, Schlaf, sonno; Traum, sogno.

Sarp, *a, m.* Sichel, falcinula.

Saspiti, *im, v. n. perf.* (str. 54. r. 7; str. 81. r. 34) aushauchen, aufsterben, espirare.

Saspivati, *am, v. n. imp.* (str. 81. r. 16) vidi saspiti.

Sat, *num.* sto, hundred, cento.

Satvoriti, *rim, v. a. perf.* (str. 108. r. 14) učiniti, verûben, machen, fare, comettere.

Sbiti se, *ijem se, v. n. perf.* werden, geschehen, divenir.

Sbor, *a, m.* Versammlung, adunanza; Rath, consiglio.

Sebar, *bra, m.* (Par. 111) gemeiner Mensch, uomo ordinario.

Segaliti, *ji, a, e, adj.* dießjährig, heurig, di questo anno.

Senj, *a, m.* grad hârvatski, na moru, u ono vrême jako bogat i slavan; Stadt Zeng, Segna.

Selo (str. 104. na dau), *m.* silo (sêlo), vidi sisti.

Sgadjati se, *djam se, v. r. i.* (str. 87. r. 32) sich treffen, sich ereignen, accadere, avvenire.

Sgara, *adv.* sgora, odsgora, von oben, di sopra.

Sgibal, *bla, o, adj.* (str. 58. r. 32; str. 103. r. 6) sginut, umgekommen, zu Grunde gegangen, perito (da perire).

Sginutje, *a, n.* vidi sginutje.

Sgodati se, *am se, v. n. perf.* sgoditi se, geschehen, vorsehen, accadere, avvenire.

Sgoditi, *im (komu), v. n. perf.* (str. 70. r. 4) t. j. ugoditi, po volji

- uđiniti, Gefälligkeit erweisen, den Gefallen thun, *compiacere*.
- Sgodjaj, a, m. (str. 58. r. 17) Gefallen, *compiacimento*.
- Sgon, a, m. (str. 89. r. 1) Zusammenreibung, *lo spingimento di più cose insieme*.
- Sgubiti, im, v. a. perf. izgubiti, verlieren, *perdere*.
- Sharati, am, v. a. perf. vernichten, *distruggere*.
- Shoditi, im, v. a. p. (str. 46. r. 10) proći, durchgehen, durchwandern, *passar per*.
- Sidati (sědati), dam, v. n. imp. sich setzen, *mettersi a sedere*; vidi Sisti.
- Sidro, a, n. Anker, *ancora*.
- Sigati, am, v. a. imp. dosizati, reichen, *arrivare*.
- Silovati, lujem, v. a. imp. zwingen, nöthigen, *sforzare*.
- Sinj, a, e, adj. schwarz, dunkel, *nero, oscuro*; »tko bilo zna dilit od sinjaa (str. 66. r. 17), wer das Weiße vom Schwarzen unterscheiden kann, *chi sa distinguere il bianco dal bruno*.
- Sinocke, adv. sinoć, gestern Abends, *jeri sera*.
- Sisti (sěsti), sidem, v. n. perf. sich setzen, *mettersi a sedere*; — komu u oku (str. 104. na dou), jemand in die Augen stehen, *dar nell' occhio ad alcuno*.
- Sitan, tna, o, adj. klein, Fleinförnig, *minuto*; fig. — kruh (str. 72. r. 20), načet, razlomljen, sdrohlien, angegänzt, angefangen, *manomesso, incominciato*.
- Sjahati, šom, v. a. perf. (str. 101. r. 31) überwältigen, unterwerfen, *sottomettere*.
- Sjati, sjamem, v. a. perf. einnehmen, fassen, *comprendere, contenere*.
- Skazan, zni, f. (str. 56. r. 30) Erscheinung, Phantasma, *visione, fantasia*.
- Skender, a, m. (str. 66. r. 29) vārsta haljine, Art Kleidungsstückes, *sorta di vesta*.
- Sklad, a, m. Harmonie, Eintracht, *concordia, armonia*.
- Skladanje, a, n. das Reimen, die Reime, Verse, *verseggiare, rime, versi*.
- Skočan, čna, o, adj. (str. 73. r. 33) flinf, *lesto, svelto*.
- Skončanje, a, n. Ende, *consumazione, fine*.
- Skončavati, čajem (m. skončavam), v. a. imp. verzehren, vernichten, *consumare, distruggere*; — se, sich zu Grunde richten, *distruggersi*; sich grämen, *affannarsi*.
- Skončina, e, f. (str. 73. r. 19) Ende, Tod, *fine, morte*.
- Skoreniti, im, v. a. perf. (str. 17. r. 16) izkoreniti, auswurzen, *sradicare*.
- Skori, u skori, adv. (str. 103. r. 19) doskora, domala, bald, *fra poco, tosto*.
- Skucati, am, v. n. imp. (str. 18. r. 22) stenjati, stöhnen, *gemere, gemire*.
- Skčeti, im, v. n. imp. (str. 96. r. 26) cviliti kao pas, winseln wie ein Hund, *mugolare*.
- Skut, a, m. kraj halje (Par. 27), Schoß, *grembo, seno*.
- Slačati, am, v. a. imp. (str. 95. r. 4) süß finden, *sentir dolce*.
- Sladkost, i, f. Süße, *dolcezza*.
- Slana, e, f. eine Art Frostes, *sorta di pruina*.
- Slavaj, vja, m. (str. 91. r. 2) slavuj, slavie, slavić, Rachtigall, *lusingnolo, rosignolo*.
- Slid (slěd), a, m. trag, Spur, *traccia*.
- Slišati, šim, v. a. imp. slušati, hören, *ascoltare*.
- Slobod, i, f. (str. 63. r. 9) sloboda, Freiheit, *libertà*.
- Sloboditi, dju i dim, v. a. imp. befreien, *liberare*; — v. a. perf. što osloboditi, befreien, *liberare*.
- Slobodju (str. 65. r. 4), m. slobodim, t. j. oslobodim.
- Sloviti, vem, v. n. imp. (str. 82. r. 29) na glasu biti, berühmt sein, in gutem Rufe stehen, *esser rinomato, venir lodato*.
- Sluh, a, m. (str. 79. r. 8) Gehör, *udito*.

Sluti, slujem, *v. n. imp.* vidi slo-
viti.

Smanjati, *am, v. a. perf.* erſticken,
erſchſen, *soffocare*.

Smärtca, *e. f.* što smärt, Tod, morte.

Smažiti, *im, v. a. imp.* (str. 25. r. 20; str. 26. r. 10; str. 47. r. 23)
s pohlepom želěti, smagnuti, čez-
nuti za čim, ſehnſich wünſchen,
bramar ardentemente.

Smih (směh), *a, m.* daš ſachen, riso.

Smijati směh (str. 11. r. 14), što smi-
jati se.

Smiliti se, *lim se* (na koga), *v. n.*
perf. ſich erbarmen, *aver pietà,*
misericordia.

Smiljivati, *ivam, v. a. imp.* na mi-
lost ili na pomilovanje gibati, zur
Barmherzigkeit bewegen, *commuo-*
ver alla misericordia.

Smin, *a, o, adj.* kühn, audace, ar-
dito.

Smisljati, *am, v. a. imp.* (str. 57.
r. 1) denken, pensare.

Smoknuti, *knem, smokó i smoknuo,*
v. n. perf. naß werden, *divenire*
bagnato.

Snaga, *e, f.* Stärke, forza.

Snažan, žna, *o, adj.* jak, ſtark, for-
te.

Sni, u sni, *m. u snu* (od san, ana),
im Schlaf, in sonno.

Sočan, čna, *o, adj.* vlažan, mokar,
feucht, umido.

Sočiti, *im, v. n. imp.* moknuti, su-
siti, feuchten, gemere, umettare;
—, *fig.* Thränen vergießen, *versar*
lagrime.

Sok, *a, m.* Saft, succo.

Spahija, *e; m.* Reiter, cavalliere; ein
Grundherr bei den Türken, possi-
dente di terreni presso i Turchi.

Spametan, tna, *o, adj.* pametan,
vernünftig, ragionevole.

Spenza, *e, f.* Geld, danaro; od tal.
spesa.

Spingarda, *e, f.* eine Maschine um
die Mauern zu brechen, macchina
da rompere le mura; ein Ge-
schütz, un cannone.

Spisiti (spěšiti), *im, v. n. imp.* ei-
len, affrettarsi.

Splesati, šem, *v. a. perf.* nieder-
treten, conculcare.

Split (Splět), *a, m.* grad u Dalma-
ciji, sagradjen u nekadašnjoj pa-
laci rimskoga cara Diokleciana
nedaleko od Solina, Spalato,
Spalato.

Spomen, *a, m.* (str. 86. r. 22) An-
denken, memoria.

Sposob, *a, m.* način, Art, maniera;
sposobom, in der Art, di ma-
niera.

Spridu, *adv.* (str. 56. r. 22) sprida,
von vorn, d' avanti.

Sredan dna, *o, adj.* (str. 44. r. 6)
geordnet, ordinato.

Srići se (srětiti ili srěsti se), *v. n. perf.*
ſich begegnen, incontrarsi; ali što
će reći na str. 98. r. 24?

Sridu, *præp.* srěd, mitten in, in
mezzo.

Srok, *a, m.* (Par. 222) glas, vēst,
Bericht, Nachricht, rapporto, no-
tizia.

Sta (str. 105. r. 13), *dual.* od sat,
t. j. sto, *n. p.* dvě sta, tri sta,
četiri sta, pet sat ili pet stoti-
nah.

Stanišće, *a, n.* (str. 81. r. 2) stan,
Wohnſitz, domicilio.

Stanovit, *a, o, adj.* (Par. 105; pak
str. 55. r. 4. i 7) stalan, postojan,
fest, standhaft, unverrückt,
fermo.

Stari Hvar, danas Stari (grad) na
otoku Hvarskom, Cittavecchia auf
der Insel Lesina in Dalmatien.

Stärmiti, *im, v. a. imp.* (str. 58. r. 10)
put, den Weg abschüßig
machen, far dealive la strada;
»stärmi rič božjua (str. 80. r. 23)
fürchten, ächten, temere, rispet-
tare.

Stärmoglav, *adv.* na glavu, glavom
dolě, mit dem Kopfe hinab, haupt-
lings, a capo in giù.

Stati se, stanem se, *v. n. perf.* (str.
71. r. 6) sastati se, zusammen-
kommen, begegnen, convenire,
incontrarsi.

Stěć, *gerund.* stojeć, stehend, stan-
do.

Steći se, stečem se, *v. n. perf.* in
Menge zusammenlaufen, sich zu-
sammenrotten, adunarsi, ragu-
narsi, concorrere.

Sterati, am, v. a. imp. što strēti, ausbreiten, distender; — svilicu, stīden, ricamare.
 Steriti, steriše, (str. 69. r. 27) mēsto sterati, sterahu.
 Sticati se, stičem se, v. n. imp. zu sammenlaufen, concorrere; vidi Steći se.
 Stid, a, m. sram, Scham, vergogna.
 Sug, a, m. (str. 87. r. 10) steg, stēg, zastava, Fahne, bandiera, drappello.
 Stina (stiēna), e, f. Felsen, balza, rupe.
 Stiska, e, f. (str. 89. r. 1) Gedrāng, calca.
 Stratiti, im, v. a. perf. pogubiti, hinrichten, giustiziare; potrositi, verzehren, verbrauchen, verwenden, spendere, consumare.
 Stril, a, m. (str. 25. r. 32; str. 101. r. 30; str. 102. r. 3) što strēla, Pfeil, freccia.
 Strilica, e, f. strēlica, mala strēla.
 Struka, e, f. (Par. 171) Art, sorta.
 Stup, a, m. (Par. 361) stopa, Tritt, passo, pedata; Fuß, piede; v. Stupljaj.
 Stupljaj, a, m. (str. 16. r. 6) što stup, stupaj, stopa, Tritt, passo, pedata; noga od gležnja pak dolē do kraja, Fuß, piede, v. Stup.
 Stvoriti, im, v. a. perf. učiniti, machen, fare; erschaffen, creare.
 Suknja, e, f. (Par. 227) ein wollesnes bis auf die Erde reichendes Kleidungsstück (bei Frauen), veste talare.
 Sulica, e, f. Speer, lancia.
 Sumnjiti, im, v. n. imp. (str. Sumnjiti se, im se, 24. r. 28; str. 25. r. 9) argwöhnen, Verdacht haben, sospettare.
 Susriću, m. susritim ili susrētim, od susrēsti ili susrētimi, begegnen, incontrare.
 Sustati, anem, v. n. perf. utruditi se, nemoci dalje, ermüden, stancarsi, non poter più.
 Suton, a, m. Dämmerung, crepuscolo; sutonom, mit der Dämmerung, akbujandosi, cominciando a far notte; spuntando il giorno.

Suzeti, suzmem, v. a. perf. (str. 96. r. 34) što sjati, sjamem.
 Suzan, žna, m. (str. 63. r. 8) što sužanj, Gefangener, prigioniero.
 Svada, e, f. (str. 65. r. 28) što svadja i svadnja, Feindseligkeit, Zwietracht, inimicitia, discordia: »da moja slava nepade, a s mo- ga uzroka, kraljeve cić svade,« damit mein Ruhm nicht falle, und zwar durch mich selbst, wenn ich mich mit dem König verfeinden sollte, affin chē non cada la mia gloria se a mia causa perdessi la grazia del re.
 Svakojaki, a, o, adj. allerhand, d'ogni sorta.
 Svāruti se, nem se, v. r. perf. (Par. 215) suze, ausbrechen (die Thränen), sciogliersi (le lagrime).
 Svāršan, žna, o, adj. (str. 86. r. 8) vidi Svāršen.
 Svāršen, a, o, adj. geendet, finito; endlich, finale; vollkommen, perfetto.
 Svāršeći, a, e, adj. (str. 87. r. 23) v. Svāršen.
 Svāršno, adv. vollkommen, perfettamente.
 Svekar, kra, m. mužev otac, Schwie- gervater (zur Schwiegertochter), suocero (verso la nuora).
 Svidati se, am se, v. n. imp. (str. 13. r. 3) vidi Sviditi se.
 Sviditi se, im se, v. n. perf. zum Bewußtsein kommen, ravvedersi, rientrar in se.
 Svijati, jam, v. a. imp. biegen, piegare; winden, volger.
 Svikati, čem, v. a. perf. zusammen- berufen, convocare; — se, zusam- men berufen werden, venir con- vocato.
 Svilica, e, f. što svila, Seide, seta.
 Svist (svēst), i, f. Bernunft, men- te.
 Svititi se, im se, v. n. imp. ler- nen, imparare, apprendere.
 Svit, a, o, part. pass. od sviti, sa- viti, gewunden, involto.
 Svita, e, f. (str. 93. r. 18) ein brei-

teš und langes Kleidungsstück,
veste talare; vidi Suknja.
 Svoditi, dim, v. a. imp. (str. 16.
 r. 14) skladanja, Berste machen,
verseggiare.
 Svudie, adv. svudi, überall, dap-
 pertutto.

S.

Šaran, a, o, part. (str. 17. r. 27)
 bunt, verschiedenfarbig, di più
 colori.
 Šarati, am, v. a. imp. bunt machen,
 far di più colori.
 Ščediti, im, v. a. imp. ščediti, (šči-
 nen, sparen, risparmiare, spara-
 gnare.
 Ščeta, e, f. šteta, Schaden, discā-
 pito, danno.
 Ščititi, tim, v. a. imp. inako štitiiti,
 beschirmen, beschützen, coprir con
 uno scudo; protegger, difender.
 Ščopita, e, f. varsta puške, od ta-
 lianskoga: *schioppo, schioppetto*, ein
 Geschütz.
 Šetnja, e, f. (str. 55. r. 33) Spa-
 ziergang, *passaggio*.
 Šibati, sm, v. a. imp. šibom tući,
 mit der Ruthe hauen, *vergheg-
 giare*.
 Šinuti (šibnuti), nem. v. a. perf.
 šibom udariti; vidi Šibati.
 Širati, ram, v. a. imp. (str. 84. r.
 14) pravije širiti, ausbreiten, di-
 latare.
 Štala, e, f. (str. 108. r. 6) Stall,
 stalla.
 Šteći, a, e, part. m. štijući, t. j.
 čitajući, lesend, *leggente*.
 Štiti, štijem, v. a. imp. čitati, le-
 sen, *leggere*.

T.

Tač, { adv. tako, so, also, così, si.
 Tak, {
 Takmen, a, o, adj. jednak, gleich,
 uguale.
 Takoje, adv. takodjer, auch, *ezian-
 dio, anche*.

Tamjan, a, m. Weihrauch, *incenso*.
 Tanci, ih, adj. plur. mjesto tanki,
 od tanak.

Tárpeza, e, f. (Par. 178) *τράπεζα*,
 stol, Tisch, tavola. Tárpeza je
 Luciću jednako dobra rēč kao i
 stol (Par. 154).

Tárpinje, a, n. što tárpijenje ili
 tárpljenje, Leiden, *passione*.

Tárpti, im, v. n. imp. (str. 85. r.
 3. oda dna) što trajati, dauern,
 wahren, *durare*.

Tárzan, zni, f. (str. 86. r. 17) čuo
 sam, da u jednom kraju Bosne
 znači što ravnicu, Ebene, *pianura*.
 Taština, e, f. (str. 57 r. 21) iz-
 praznost, taština, Eitelkeit, *van-
 ità*.

Teg, a, m. dēlo, radnja, Arbeit,
 lavoro.

Tega, m. toga.

Tegota, e, f. (str. 51. r. 10) Last,
 peso.

Teofrast, a, m. (str. 44. r. 2) mu-
 droljubac iz Lesba, učenik Ari-
 stotelov, i njegov nastupnik u
 školi, rođen g. 371. prije Isusa.
 On je napisao do 200 knjigah,
 od kojih se nalaze još samo tri.
 Theophrast, *Teofrasto*.

Teplina, e, f. toplina, Wärme, ca-
 lore.

Teseo, a, m. inako Tesej, sin Ege-
 ja (Aegeus), kralja od Atene.
 Ovaj mladić bio je veoma jak i
 hrabar. Uze najprije za ženu Hip-
 politu amazonku, s kojom imà
 sina Hippolita. Ubl kod Mara-
 tone bika, kojega bijaše posloš Ev-
 ristej, neka pohara polja aten-
 ska. Tako isto učini s razbojni-
 ci Skironom i Prokustom. Predo-
 bi zatim Minotavra, i otme kra-
 lju Minosu kćeri Ariadnu i Fe-
 dru, pak ostavivši Ariadnu nze
 Fedru za ženu, koja mu rodi nē-
 koliko sinovah. Na piru svoga
 priatelja Piritova, kralja Lapi-
 skoga, podne se junački proti
 Centavrom. Kad je pak Piritovu
 umrla žena, nakani Plotonu oteti
 Proserpinu u paklu, i na tom pu-
 tu pratio ga je Tesej u paklo, gdje

poginu **Piritov**, a **Téseja** izbavi od ošite smrti uprav tamo pripjevši **Hiraklej** (**Herkul**). **Vladao** je u **Ateni** 19 godinah, a za tim iz domovine protëran umrë na otoku **Skiru**. **Thëscuë**, **Teseo**.
Težati, žim, *v. a. imp.* (str. 106. r. 27) **dëlati**, **raditi**, **arbeiten**, *lavorare*.
Ti, **taj**, **toj**, *pron.* **taj**, **ta**, **to**.
Ticati, čem, *v. a. imp.* (str. 103. na dnu) **berühren**, **greifen**, *palpare*, *toccare*.
Ticati, **tičem**, *v. n. imp.* **teći** (str. 24. r. 23; str. 74. r. 3; str. 21. r. 12) **laufen**, *correre*.
Tiče (str. 24. r. 23; str. 21. r. 12), 3. osoba od **ticati**, mjesto **teče**.
Timar, a, *m.* (str. 104. r. 27; str. 47. r. 10) dobro ili imanje, što su davali turski cari onim spahijam, koji su u vrëme rata o svojem trošku morali na konju ići na vojsku s drugimi platjenimi spahijami. Naš **Lucić** razumëva pod ovom rëčju obćenito što: dobro, imanje, gospodština, država, leno darovano s pogodnom vëkovite vërnosti, **Lehn-gut**, *feudo*.
Tiro, a, *m.* danas **Sur**, grad u današnjoj **Surii** iliti **Sirii**, a to u pokrajini **Fenicii**. **Tyrus**, **Tiro**.
Tisnuti, **nem**, *v. a. imp.* (Par. 192) **riauti**, **schießen**, **stoßen**, *spignere*.
Tisuća, e, *f.* broj 1000, **magjarski**: jezero, **garčki**: hiljada, **nëmački**: taužend, **Tausend**, *mille*.
Tisući (str. 62. r. 12), mjesto **tisuća**, što **vidi**.
Tisuekrat, *adv.* **tisuću** krat, **tausendmal**, *mille volte*.
Tišcati, **tiščem** (Par. 42. i 70), ili **tiščati**, **tiščim** (Par. 176, str. 89. r. 6) *v. a. imp.* **tiskati**, **drücken**, *coprimere*; **festhalten**, *tener sodo*, *fermamente*.
Titi, **tijem**, *v. n. imp.* (Par. 197) **goviti** se, **goviti** se, **fest werden**, *divenir grasso*.
Titon, a, *m.* (Par. 155) **plemenit Trojanin**, brat **kralja Prijama**, **mladić** od **velike lëpote**. **Njego-**

va žena je bila **Zora** (**Aurora**), i zato **veli Ovid**, da je bio muž one, koja dan čini. **Tithonus**, *Titono*.
Tja, *adv.* ča, fort, *via*.
Tlačiti, **im**, *v. a. imp.* **gaziti**, **treten**, *calcare*.
Tle, **tleha**, *n.* (str. 93. r. 20) **Bo-den**, *terra*, *pavimento*.
To, *adv.* **thëils**, *parte* (str. 68. r. 5).
Toj, *pron.* mjesto **to**, **daš**, *ciò*, *questo*.
Tòki, **tòka**, **ò**, *adj.* t. j. **tolki** ili **toliki**, *so groß*, *tanto*.
Tokoje, *conj.* (tolikodjer) **takodjer**, **auch**, *ebenso*, *anche*.
Tolikoj, *conj.* (str. 94. r. 21) **vidi Tokoje**.
Toliti, **im**, *v. a. imp.* (str. 72. r. 11) **tažiti**, **stillen**, **besänftigen**, *placare*, *calmare*, *acchetare*.
Tonato, a, *n.* (str. 10. r. 20) { **velika Tonoto**, a, *n.* (str. 24. na dnu) { **mrëza** ili **vlak** za **lovit ptice** i **zvěri**, **Netz für die Jäger**, *rete di cacciatori*. **Prispodobi** **ruski** i **česki** **teneto**.
Topiti, **im**, *v. a. imp.* (str. 62. r. 30) **märmen**, *scaldare*.
Toteka, { *adv.* **totu**, **da**, *costi*.
Toti, {
Tovaras, **rca**, *m.* **magarčić**, **Geſelle**, *asinello*.
Traci, **trakah**, *m. pl.* **ljudi** iz **Trakie** ili **Tracie**, **Thrazier**, *Traci*.
Trag, a, *m.* (str. 63. r. 32) **Spur**, *traccia*, *vestigio*.
Trag, a, *m.* (Par. 113) **pokolenje**, **pleme**, **Gefchlecht**, *schiatto*.
Trajati, **jem**, *v. n. imp.* **durati**, **dauern**, *durare*; — **dni**, **vrëme**, **die Tage**, **die Zeit zubringen**, *passar i giorni*, *il tempo*.
Trak, a, *m.* (str. 102. r. 8) **Band**, *nastro*.
Traviti, **im**, *v. a. imp.* **verliebt machen**, *innamorare*.
Triskati (**trëskati**), **am**, *v. a. imp.* **udarati** (**munja**), **einschlagen**, *fulminare*.
Trogir, a, *m.* grad u **Dalmacii** na moru, **Trau**, *Trau*.

Troja, *e, f.* glasovit grad negda u Maloj Azii na arkipelagu gârêkom kod góre Ide, ne daleko od têsna od Galipolja, naprema otoku Tenedu, porušen od Gârakah radi otete Jelene. Troja, *Troja*.

Trup, *a, m.* (str. 57. r. 2) Rumpf, *tronco*.

Trus, *a, m.* (str. 83. r. 1) potres, trešnja, *Erdbeben, terremoto*.

Truti (str. 51. na dnu), pravie târti ili trêti, tareu ili trem (dakle »nesrića te je trula« (str. 74. r. 28) mēsto: tarla) zerbređen, zerbren, zermalmen, *tritare, stropicciare*.

Tući se, čem se, *v. n. imp.* (str. 22. r. 22) klaut se, skitat se, herumstreichen, *girar attorno*.

Tudjin, *a, m.* ein Fremder, *ospite, straniero*.

Tugovati, gujem, *v. n. i.* (na koga, str. 61. r. 5) flagen über jemand, *lagnarsi contro d' alcuno*.

Tulica, *e, f.* Rôcher, *turcasso, faretra*. Tuzica, *e, f. dimin.* od tuga, Mißmuth, Traurigkeit, *Betrübniß, tristezza*.

Tvârditi, dim, *v. a. imp.* befestigen, *fermare, associare*.

Tvoriti, rim, *v. a. imp.* èiniti, machen, *fare*.

U.

U, *praep.* in, in, à; nađ, à; bei, *presso, da*. Kod našega Lucića stoji predlog »u« s četvrtim padežem, kao što Kotorani i Čarnogorci govore, *n. p.* u san, u noć, u knjige, u slobod, u linost, mēsto: u snu, u noći, u knjigah, u slobodi, u linosti; tako »Jove je u moj rod« (Par. 115), mēsto: u mojem rodu; »u knjige štio si« (str. 101. r. 5) mēsto u knjigah.

Ubog, *a, o, adj.* arm, *povero*.

Ubraniti, im, *v. a. perf.* beschützen, *defender*.

Uckniti, im, *v. n. perf.* (od česa) zakasniti, zaostati, verspâten, zurückbleiben, *ritardare*.

Uč, (str. 102. na dnu) pokrajeno

od u ča, *t. j.* u što, in was, wo hinein? *in che cosa?*

Učer, } *adv.* jučer, gestern, jeri.

Učera, } *adv.* jučer, gestern, jeri. Udiliti (udêliti), lim, *v. a. perf.* spenden, Almosen geben, *zuthellen, dar limosina*.

Udirati, rem, *v. n. imp.* (Par. 410) schlagen, *percuotere*; —fig. riechen, *odorare* (str. 58. r. 4).

Udomiti se, im se, *v. n. perf.* 1) udati se, heirathen (von Frauen zimmern), *maritarsi*; 2) ukućiti se, nastaniti se, sich anständig machen, *domiciliarsi*.

Udovički, *a, o, adj.* (Par. 338) Wittwen-, *vedovile (detto di femine)*.

Udovski, *a, o, adj.* Wittwer-, *vedovile (di maschio)*.

Udražan, *a, o, adj.* lieb gewonnen, *divenuto caro*.

Udražati, am, *v. a. perf.* lieb machen, *far caro*.

Udražiti se, im se, *v. n. perf.* ućinit se drag, umilit se, sich einschmeicheln, *entrar in grazia*.

Ugri, ih, *m. pl.* (str. 62, r. 1) die Ungarn, *Ungheresi*; Ungarn, *Ungheria*.

Uhiliti, im, *v. a. perf.* lišiti, berauben, *privare*.

Uhiljen, *a, o, part.* (str. 55. r. 25) od uhiliti.

Ujati se, ujmem se, *v. n. perf.* (str. 50, r. 10) sich entziehen, *esimersi*.

Ujid, *i, f.* (str. 57. r. 4) Biß, *morsso*.

Ujimat se (mukom), am se, *v. n. imp.* (str. 95. r. 9) mućati, *schweigen, tacere*.

Ujti, ujdem, *v. n. perf.* (str. 83. r. 22) uteći, entfliehen, *fuggire*.

Ukresati se (oganj), ukrešem se, *v. r. perf.* (Par. 35) fig. sich anzünden, *accendersi*.

Ukrutiti se, im se, *v. n. perf.* (str. 79. r. 22) utvârditi se, steif werden, *indurarsi*.

Ukućiti se, im se, *v. n. perf.* (str. 62. r. 11) nastaniti se, sich einquartieren, anständig machen, *domiciliarsi*; vidi Udomiti se 2).

Ulis, *a, m.* inače Odisej (*Ὀδυσσεύς*)

kralj od maloga otoka Itake, danas Teaki, u moru Jonskom. Rata trojanskoga bio je 10 godinah pod Trojom, a posle raspa grada Troje, silom vètarah kojeku da po moru tèran, vraćao se je 10 godinah kući.

Ulišiti, im (koga česa), *v. a. perf.* (Par. 24) berauben, *privare*.

Uljudan, dna, o, *adj.* hõstlich, leutselig, umano, civile.

Uljuditi, im, *v. a. perf.* napraviti koga uljudnim, civilisiren, civilizzare, render umano.

Uman, mna, o, *adj.* verständig, intelligent.

Umčati, am, *v. a. imp.* (Par. 375) oti, mit Gewalt entführen, fortreißen, *rapire*; ruski takodjer umčati i mčati u istom znamenovanju.

Umica, e, *f.* Geschicklichkeit, destrezza, desterità, ingegno.

Umiljati se, am se, *v. n. imp.* (komu) lieblosen, schmeicheln, carezzare.

Umiljenstvo, a, *n.* (str. 101. r. 22) fig. poniznost, Gehorsam, umiltà.

Umisiti (uměsiti), sim, *v. a. perf.* (Par. 289) aus dem Teige oder gekneteter Erde etwas bilden (wie die Bäcker und Töpfer), *figurare, formare di pasta o d' argilla*.

Umisliti, im, *v. a. perf.* (str. 15. r. 6) sich denken, *immaginarsi*.

Umisavati (uměsavati), žujem, *v. a. imp.* (str. 53. r. 34) einmengen, *frammischiare*.

Umiti (uměti), uměm, *v. a. imp.* kennen, *sapere*; umi se (str. 27. r. 6) versteht sich, *s' intende*.

Umoliti se (komu), im se, *v. n. perf.* izprositi, erbitten, *impetrar*.

Umor, a, m. (str. 7. r. 25) Sterbestunde, Todeskampf, *agonia, punto di morte*.

Unebljusiti, im, *v. a. perf.* (str. 107. r. 7) überraschen? *sorprendere?*

Unititi (umětiti) se, tim se, *v. r. p.* (str. 10. r. 31) uzpiriti se, užgati se, razpaliti se (oganj), auflobern, *avvampare*.

Unova, *adv.* (str. 92. r. 16) neuerdings, *wiederum, di nuovo*.

Unove, *adv.* (str. 84. r. 3) eben jetzt, frisch, *nuovamente, appunto adesso*.

Upiti, pim, *v. n. i.* schreien, *gridare*.

Uprašati, am, *v. a. imp.* (str. 47. na dnu) upitati, fragen, *dimandare*.

Uredba, e, Anordnung, *ordine*.

Ureha, e, *f.* (str. 22. r. 28) što ures, Schmutz, *abbellimento*.

Ures, a, m. Schmutz, Zierde, *abbellimento*; —, (str. 16. r. 23) Schönheit, *bellezza*.

Usilovati se, lujem se, *v. r. i.* (Par. 11) siliti se, traditi se, tarsi se, sich bemühen, *forzarsi*.

Ustarmiti, im, *v. a. imp.* (str. 58. r. 9) uzpregnati, einhalten, zurückhalten, *fermare, contenere, raffrenare*.

Usti, ih, *f. pl.* ustne, ustnice, Lippen, *labbra*.

Ustinuti, nem, *v. n. perf.* v. Ostinuti.

Utajati, jam, *v. a. perf.* (str. 97. r. 19) verbergen, *ascondere*.

Utargati, am, *v. a. perf.* pflücken, *cogliere*.

Utažiti, im, *v. a. perf.* (str. 26. r. 9) besänftigen, beschwichtigen, *calmare, accontentare*.

Utezati, zem; *v. a. i.* (str. 98. r. 30) hineinziehen, *tirar dentro*.

Uticati se, dem se, *v. n. imp.* Zuflucht nehmen, *ricorrere*.

Utišati, am, *v. n. imp.* (str. 53. r. 11) sich beruhigen; *acchetarsi*; vidi Poutišati.

Utoliti, im, *v. a. perf.* (str. 12. r. 17) v. Utažiti.

Uvartiti se tim se, *v. r. perf.* (Par. 268) eindringen, *entrar dentro*.

Uvoditi, im, *v. a. imp.* (str. 88. r. 22) što presti, spinnen, *filare*.

Uvratiti, im, *v. a. perf.* (str. 55. r. 12; str. 94. r. 32) što svratiti; — se, što vratiti se.

Uza, e, *f.* konop, Strick, *corda*.

Uza, *praep.* uz, neben, längs, lungo, *accanto*.

Uzajdu, město uzajdem, od uzajti ili uzaći, t. j. uziti.
 Uzamaiti se (komu), im se, v. n. perf. *scheinen, parere, sembrare*.
 Uzdah, a, m. *Seufzer, sospiro*.
 Uzdavati, dajem, v. a. imp. abgeben, dare, tribuire.
 Uzglavje, a, n. zglavnica, Kopfstücken, Hauptstücken, capezzale.
 Uzgora, adv. (str. 98. r. 11) gori, hinauf, su, suso.
 Uzhraniti, im, v. a. perf. (str. 49. r. 20) odgojiti, erziehen, allevare.
 Uzica, e, f. konopac, konop, uže, Strick, corda; vidi Uza.
 Uziti, im, v. n. imp. (str. 64. r. 2) u uzah biti, in Gefesseln sein, esser ne lacci.
 Uzmicati, čem, v. a. i. (str. 5. r. 27) što uztezati, uzkratjivati; entziehen, non accordare, negare.
 Uzmožan, zna, o, adj. möglich, possibile.
 Uzorit, a, o, adj. (str. 62. r. 24; str. 82. na dnu) anmuthig, schön, bello, avvenente.
 Uzpeti, uzpojem, v. a. perf. što zapjevati, uzpjevati.
 Uzrast, a, m. stas, Statur, statura.
 Uzsloniti, nim, v. a. perf. nasloniti, anlehnen, appoggiare.
 Uzstojati, jim, v. n. perf. (str. 23. r. 18) verbleiben, beharren, rimanere, persistere, perseverare.
 Uztrepetati, tjem, v. n. perf. erbeben, erzittern, tremare, scuotersi per paura.
 Uzvišiti, šu (m. uzvisiti, sim), v. a. perf. erheben, inalzare.
 Uzvit, a, o, adj. (str. 11. r. 31) gebogen, inarcato.
 Užeci, žezem, v. a. perf. anzünden, accendere.
 Uživiti, vim, v. a. perf. (Par. 334) město užiti, od uživati, genießen, godere.

V.

Vabiti, im, v. a. imp. lothen, allettare, adescare.
 Vaj, interj. auweh, ojmě.

Vaju, gen. dual. od ti, t. j. vas dvojice, von euch zweien, di voi due.
 Vajša, e, f. čena, vrédnost, Werth, valore.
 Valovit, a, o, adj. voll Wellen, on-doso.
 Van, adv. hinaus, fuori.
 Var, a, m. (str. 16. r. 20), — imati, čuvati, gledati, hütten, custodire.
 Várči, ržem, (v. a. perf. werfen, Várgnuti, nem, (gettare, buttare.
 Várh, praep. svárh, über, sopra, su, oltre.
 Várst, i, f. (str. 81. r. 31) što vársta, Gattung, sorta.
 Vaščina, e, f. psina, sramota, Schmach, onta. Dolazi od vaške, kao psina, psiti i psost od psa.
 Vazdi, adv. svagdi, überall, dappertutto.
 Vazeti, zmem, v. a. perf. što uzeti, uzmem.
 Većati [věćati], am, v. a. imp. berathschlagen, consultare.
 Veći, a, e, adj. comp. od velik, größer, più grande; veće more (str. 81. r. 17), što čarno more, schwarzes Meer, mar nero.
 Vediti (věděti), vim, v. a. imp. (str. 50. r. 12) znati, wissen, sapere.
 Vehnuti, nem, v. n. i. (str. 65. r. 8) što něki pišu: venuti, wessen, appassirsi.
 Velestvoran, rna, o, adj. schöpferisch, hervorbringend, produttivo, producente.
 Veli, a, o, adj. velik, groß, grande.
 Velju, město velim, ich sage, dico.
 Venčac (věnčac), a, m. Kränzchen, ghirlandetta.
 Venus, g. Venere ili Venera, e, f. kći neba i dana, božica ljubavi, lěpote, ugodnostih i naslade. Pri-povědaju pěsnici, da se je rodila iz pěne morske, da se je udala za hromoga Vulkana, boga kovačkoga, i da je preljubila naj-prie Marta, i od njega rodila Antera, pak onda Merkura, i š njim dobila sina Kupida inače Amora ili Ljubav.

Vepar, pra, m. Eber, Wildschwein, cinghiale.

Veriti se, im se, v. r. imp. (str. 56. r. 20) mēsto: verati se, rem se, što kriti se, provlačiti se, heim lich umbergerhen, andar nascondendosi, strascinarsi.

Veruga, e, f. (str. 96. r. 26) veri-ge, lanac, Rete, catena.

Veseliti, im, v. n. imp. (str. 51. r. 14) mēsto: veseliti se.

Vesti, vedem, v. a. imp. (str. 47. r. 26) voditi, führen, leiten, condurre, guidare.

Více, a, n. véce, Rath, Berathung, consiglio.

Vid, a, m. lēčenje (str. 7. na duu), Heilung, Kur, guarimento.

Vide, što videć, od viděti, i zna-menuje: očito, zaisto, do isto, u istinu, gewiß, certamente; »vide znah« (str. 5. r. 9), t. j. u istinu znah; »kleti gusarine (mēsto »gusarinie« t. j. gusari) vide li ostali s nami su od cine« (str. 46. r. 26), t. j. kleti gusari u istinu ostali su (složili su se) s nami od cine (za očnu); »ovo i sad vide ovdí na dalečee« (str. 95. r. 3), t. j. evo i sad doisto ovdě itd.

Vijati, vijem, (v. n. imp. mēsto zavijati, heulen, wllare.

Vila, e, f. Pripovēdaju naši Hār-vati i Sārblji, da ima nekakovih vārhzemaljskih ženskih bitjah, koja se zovu vile. Te su vile, kažu oni, uvēk lēpe i mlade, jer-Bo su neumārle iliti bezsmārtne, t. j. takove, koje nikada neumir-a. Odčēvene su uvēk čedno pre-bēlom tankom haljinom, dugom do zemlje, a imaju prekrasne vla-se, koje obiēno sprida i zada prosto razpuštene nose, premda je kadkada i spletu u kose. Do-daje još narod u nekoljih kraje-vih, da imaju i konjska kopita na nogama, ali da to nije moći lahko viděti, budući da imaju do zemlje dugačku svitu; a u gdě-kojoj narodnoj pēsmi napominje se, da i kreljute imaju, ali to je

valjada samo onda, kad se na kakovu lēpu, n. p. zlatokrilu pti-cu pretvore. Vile živu u vėkovi-toj čistoći dēvojačkoj, radi česa se niti neplode, neg su uvēk one iste i onakove, kakove ih je Bog stvorio nēgda. One su, obiēnito govoreć, dobra stvorenja, i zato ne samo da se ih nitko neboji, nego dapače mnogi želi, da bi ga gdě srčea namērila na vilu. A kada ju tko nadje, onda trē-ba da gleda, da joj se kako pri-mili, a to može najlakše, ako ju s uljudnim pozdravom posestri ili pokumi (t. j. ako ju zovne se-strom ili kumom), jer onda do-bije u njoj posestrimu ili kumu, koja čini, da mu sve ide na ru-ku i u naprědak, i da bude srē-tan. Ako ju pako uvrēdi, ili ako nesmotreno nagazi na vilinsko ko-lo, pak smete vile u igri, onda naopako po njega, ljuto mu se osvete, jer ga ustrēle u ruku ili u nogu, u obě ruke ili u obě noge, ili pak u sardce da umre. Kada tko kaže, da je vidio vilu, pak da joj ništa nije rekó, onda mu reknu drugi s porugom, da ga je tražila srčea, a on da je nije umio naći. Vile stoje oso-bito po gorah i planinah, rēdje po nizkih šumah i kod vodah, a često se sastaju na svojih igrak-štih u kolo, na ples i pēvanje. Koliko ima vilah, i kako je ko-joj ime, to se nezna, ali one su medju sobom sve jednake; sva-ka je jako mudra, svaka bārza i lahka, da leti kao strēla, i svaka je preizvārstna pēvačica. — Pēs-nici pod imeom vila često raz-umēvaju što dēvojka, otkuda će svaki razuměti zašto se kad-kada u pēsmaš nalaze rēči »sta-ra, ružna, gārda, luda, nesmotre-na vila.«

Vile su još jedan ostanak pra-slavjanskoga pričoslovja (mitolo-gie), i za čudo je, kako su se i ove do danas tako dobro uz-držale, gdi je křstjanstvo sva druga višja slavjanska božanstva

tako zatario, da se o njih ili sasvim ništa, ili jedva još gola imena znadu. One su još i kod severnih Slavjanah dobro poznate, samo što im na mjesto vila različna druga imena nadavaju, kao Rusalka, Poludnica itd. U Primorju hrvatskom počeo je već svēt nevěrovat, da još ima vilah, jer kažu, da ih je nekakav papa prokleo i zatēro nekamo u zatvor, pak da više nemogu hoditi po svētu niti se komu kazati, kao što su prije radile.

Reko sam gorē kod rēči Muza, da su vile više nalik na gārčke nimfe nego li na muze, ali sasvim tim da se ni s nimfami u svem neslažu. Šad ću kazati ovde na kratko, što se nalazi u starogārčkom pričoslovju o nimfah. Nimfe po mnēnju starinskih Gārakah bile su nekakva vārsta najmanjih boginjah (t. j. niti prave boginje niti prave umārle iliti smārtae), koje su po svem svētu bile raztārkanе i polag razlićnih mēstah, u kojih su prebivale, različno dēlile se. Tako n. p. bile su 1) Najade, nimfe vrēlah i vodah, rogozom ovēćane, 2) Oreade, nimfe gorah i planinah, 3) Napee, nimfe dolinah i cvēlja, 4) Driade, šumah, 5) Hamadriade, pojedinih stabalah, 6) Oceanide, nimfe morske, 7) Nereide, kēeri Nerejeve, itd. itd. Po mnēnju Orfeja bile su nimfe kēeri pućine morske; drugi su tvārdili, da su bile kēeri Zejeve, a tretji opet na tretji naćin. Sve nimfe stoje unutar onih stvarih, od kojih im je ime; tako n. p. morske stoje na dnu pućine, planinske u sārdu planine itd. One su dakle bile stanom privezane na jedno mēsto, dok ona stvar traje, u kojoj stoje; a kad bi nestalo one stvari, onda bi dobile drugo stanište; n. p. kojoj je bila sudbina, da kao Hamadriada stanuje u kojem hrastu, nije mogla promēniti stana, dok je onaj hrast živio: ali ako bi

hrast usahnuo, ili bi ga tko posēko ili inako izkārćio, onda bi nimfa dobila drugi mlad, stopram izniko hrast za svoje stanovanje. Nimfe se mogu na volju ućinait vidive i nevidive, kaogod vile, a uprav su tako i mladolike i lēpe s razpuštenimi vlasi, ali se u nošnji jako razlućuju od vilah; jer ne samo da su im haljine veoma različne boje i kroja, nego su sve skupa još k tomu i nećedno obućene: ili imaju gola parsa, ili gole noge do više kolēna, ili oboje golo, ili su sasvim gole, kao n. p. Nereide. Živu ponajviše u ćistoci (ponajviše velim, jer se o mnogoj prića, da je oskvārнула svoju), a inaće su vesele i šaljive, i lahkom nogom po livadah i dolinah bludeći propisplju ugodau miris. S bogom Panom tancaju po gorah i klisurah, ćine rasti marhu, ter dare Bakove i Cēerine (groždje i žito) na zemlju siplju. Nimfe imale su i svaka svoje ime vlastito, kao Kalipso itd., što vile neimaju. Tko bi srio nimfu, dobio bi nekakovo tārzanje po svem tēlu, koje bi se tako pojavilo, da bi sva uda tēlesna trepetala, a glava se tresla, dok bi mu najposlē došla volja da pēva ili da gata, t. j. da proriće buduća.

Vilica, e, f. (str. 90. r. 20) mala vila, *kleine Wila, piccola vila*.

Vim, viā, vi, pravije: vēm, vēš, vē, t. j. znam, aš, a, od vediti ili vēdēti.

Vince, a, n. *dimin.* od vino, Wein, vino.

Viniće, a, n. (str. 103. r. 6) vinograd, *Weingarten, vigna*.

Virenica (vērenica), e, f. zarućnica, *Braut, sposa promessa*.

Virgil, a, m. ime najslavnijega pēsnika latinskoga, koji je rođen u Mantovi, umro u Brunduzu, a sahranjen u Napuljig. 19. priēlsus. Nalazi se još od njega Enej u 12 pēsamah, pak nekoliko pastirskih i poljodēlskih pēsamah, Virgil, *Virgilio*.

Vis, a, m. otok u Dalmaciji, die Insel Lissa, *isola Lissa*.

Viš (Par. 331), pokratjemo od vi-diš, du siehst, *vedi*.

Više, a, e, adj. vèst, kundig, *per-riito*.

Višće, adv. vèsto, geschickt, künstlich, *ingegnosamente*.

Višina, s, f. Höhe, *altezza*.

Višiti, im, v. u. imp. (str. 64. r. 5), uzvišavati, erhöhen, *elevare, in-alsare*.

Vladavac, vca, m. (str. 80. r. 23) što vladalac, *Regent, reggente*.

Vladika, e, f. (Par. 130; pak str. 68. r. 24) gospoja visoka plemen-a, eine Frau vom hohen Adel, *dama nobile*.

Vlasko, a, m. ime čovèka, što kod nas Blaž. Lucić veli (str. 55. r. 13), da je neki Vlasko ban bio otac njegove robinje; nu to je on izmislio, jer historia o Vlasku banu ništa nesna, osim Blaža Ma-jera, koji joj je, kako Lucić veli, dèd bio (str. 74. r. 7).

'Vo, n. p. da 'vo, t. j. da ovo; gdi 'vo stojim, gdi ovo stojim.

Voće, a, n. Obst, *frutto*.

Vodniti, nim, v. a. i. (vino) Was-ser eingießen (in den Wein), *ad-acquare*.

Vojno, a, n. samo se u pèsmah potražuje, i znamenuje muž, su-prug. Mann, Gatte, marito, *con-sorte*; vidi Hrabar.

Voljah (str. 75. r. 23), što volio sam (m. volio bi) od volèti, sie-ber wollen, *voler piuttosto*.

Volju (str. 60. r. 32) mèsto volim, od volèti, vidi voljah.

Vred, adv. (str. 51. r. 12) brzo, bald, *presto*.

Vrid (vrèd), a, m. Verletzung, le-sione; Beleidigung, *offesa*.

Vriti (vrèti), ijem, v. n. imp. quel-sen, *scaturire*.

Vuhlen, a, o, adj. (str. 58. r. 20) što vuhven, listig, verschmigt, ver-schlagen, astuto, sagace, *scaltro*.

Vuhleno, adv. vuhveno, verschmigt, *scaltramente*.

Vuhliti, im, v. a. imp. (str. 83. r.

16) lastivo govoriti, lagati, listig sein, *esser scaltro*; lügen, *men-tire*.

Vuk, a, m. despot, Branković Stè-panov, unuk Jurja despota sàrb-skoga On se je zvao despot, ali nije nikada despotovao, jer su mu svu dèdovinu Turci bili ote-li. Bio je slavan junak, koji je god. 1484. pobio Turke poplènivše hàrvatske i krajnske krajine.

Z.

Za, *praep.* (str. 12. r. 3) wegen, *per via, per*: oči se nemogu na-sititi nje čela za diku i za dra-gost maogu.

Zabava, e, f. (Par. 114; str. 65. r. 20) Ausstellung, Tadel, *biasimo*.

Zabiti, zabudem, v. a. perf. zabo-raviti, vergetten, *dimenticare*.

Zabudem, *praes.* od zabiti, što vidi.

Zač, adv. (pokratjeno za ča, t. j. za što, warum? *perche?*) weil, *perche*; für was? zu was? *per qual cosa? a qual cosa?*

Začinjati, njem, v. a. imp. pèvati, singen, *cantare*.

Zadar, dra, m. die Hauptstadt von Dalmatien, Zara, *Zara, capitale della Dalmazia*.

Zaditi (zadèti), zadijem, v. a. perf. (str. 80. r. 10) komu što, angrei-fen, anbinden, *intaocare*.

Zadivati (zadèvati), am, v. n. imp. (str. 90. r. 27) vidi Zaditi.

Zadojiti, im, v. a. perf. (str. 49. r. 2) zu saugen geben, fügen, *al-lattare*.

Zadu, adv. zada (str. 56. r. 22), hinten, *dietro*.

Zadubljivati se, ljuju se, v. n. imp. (str. 107. r. 4) sich vertiefen, sich eingraben, *approfondarsi*.

Zadušiti, im, v. a. perf. (str. 106. r. 23) uzpiriti, anfaßen, *avvampare*.

Zahoditi, dim, v. n. i. (str. 55. r. 9) abweichen, sich verirren, *de-viare, sviarsi*.

Zahoditi se, im se, v. n. imp. (str.

18. r. 5) uklanjati se, weichen, *ritirarsi*.
 Zahodan, dna, o, *adj.* (str. 7. r. 10) verirrt, *suiato, deviato*.
 Zahvaliti se, im se, *v. n. perf.* (str. 43. r. 9; str. 53. r. 10) pohvaliti se, zagovoriti se, obećati se, sich rühmen, prahlen, *vantarsi*.
 Zajam, zajma, *m.* Anleihe, Darlehen, *prestito*.
 Zaklad, a, *m.* zalog, Pfand, *pegno*.
 Zakon, a, *m.* Gesetz, *legge*.
 Zalaziti, im, *v. n. imp.* (str. 74. r. 19) vidi Zahoditi.
 Zaleliti, ijem, *v. n. perf.* (str. 60. r. 22) kukavim postati, verflummern, verbutzen, kümmerlich werden, *divenir miserable*.
 Zali, a, o, *adj.* zao ili ali, a, o, böse, schlimm, *cattivo*.
 Zalih, a, o, *adj.* (str. 60. r. 10) prevelik, sehr groß, *assai grande, abbondante*.
 Zaliho, *adv.* (str. 52. r. 29) odveć, zuviel, überflüssig, *soverchiamente*.
 Zališnji, a, e, *adj.* odvišnji, überflüssig, *soverchio, superfluo*.
 Zaloga, a, *m.* Bissen (Brot), *boccone*.
 Zaman poći, nuglos zu Grunde gehen, umsonst vergehen, *passar o perire inutilmente*.
 Zaminiti (zaměniti), im, *v. a. perf.* vertauschen, *cambiare*; — se, kim *v. n. p.* (str. 73. r. 20), sein Leben gegen das des Feindes tauschen, *cambiare la sua vita per quella d' altrui*.
 Zaminuti, nem *v. a. perf.* (str. 50. r. 22), busiu, in den Hinterhalt kommen, *pervenir nelle insidie*.
 Zamiriti (mėriti), im, *v. a. p.* verübeln, übel nehmen, übel aufnehmen, *disapprovare*; — se (komu), (str. 97. r. 16) die Freundschaft verlieren, beleidigen, *perder l' amicizia d' alcuno, offender*.
 Zamotati, am, *v. a. perf.* verwickeln, *involger*.
 Za neka, *conj.* za, za da, um daß, damit, *accioché, afinehè*.
 Zanesiti, zanesem, *v. a. perf.* vidi Zanositi.
 Zaniti (zaněti), zanesem, *v. a. perf.* vidi Zanositi.

Zanositi, im, *v. a. imp.* hinreißen, *trasportare, rapire*.
 Zapadak, dka, *m.* što zapad, Untergang, *ponente*.
 Zapadati (koga što), am, *v. n. imp.* dolazit u dio, gehören, zum Theil kommen, *toccare*.
 Zapeti, zapnem, (str. 90. r. 14) *v. a. perf.* strělu na luk, stecken, anhängen, *attaccare*.
 Zapleće, a, *m.* (str. 43. r. 10) al-les, was einen im Rücken schützt, *riparo, che ci diffende le spalle*.
 Zapoviditi, zapovim (zapověditi, zapověm), *v. a. perf.* befehlen, *commandare*.
 Zapriti (zapřeti), prem, *v. a. perf.* sperren, verriegeln, *serrare, chiudere*.
 Zapušćen, a, o, *adj.* zapušten, verlassen, *abbandonato*.
 Zaputiti se, im se, *v. n. perf.* (Par. 65) sich auf den Weg machen, *avviarsi*.
 Zarcalo, a, *n.* Spiegel, *specchio*.
 Zarcati, čim, *v. a. imp.* (str. 50. r. 24) blicken, ansehen, *risguardare, mirare*.
 Zareći, a, e, *part.* pogledajući, blidend, *risguardante*.
 Zareći se, čem se, *v. n. perf.* zavećati se, zagovoriti se, Gelübde thun, *far voto*; pohvaliti se, prahlen, *vantarsi*; vidi Zahvaliti se.
 Zaricati se, čem se, *v. n. imp.* (str. 88. r. 19) vidi Zareći se.
 Zarok, a, *m.* (str. 89. r. 31) zavět, zagovor, Gelübde, *voto*; Schwur, *giuramento*.
 Zaruditi, dim, *v. a. g. n. perf.* (str. 70. r. 20) röthen, sich röthen, *arrossire, divenir rosso*.
 Zasidati (zasědati), dam, *v. n. i.* (str. 55. r. 10) komu, nachstellen, *insidiare, agguattare*.
 Zasiniti (zasěniti), im, *v. a. perf.* beschatten, *inombare*; verblenden, *abbagliare*.
 Zastupati, am, *v. a. imp.* komu što, kao sunce, mēsec, svěću, čověka itd. zakrivači, zaklanjati, den Anblick verhindern, *impacciare*.
 Zastupiti, pim, *v. a. perf.* zakriti, zakloniti, vidi Zastupati.

Zašćićati, am, v. a. imp. (str. 11 r. 10) štiti, vidi Zastitati.
 Zastitati, am, v. a. imp. beschützen, beschirmen, coprir di scudo, difender.
 Zateći, čem, (str. 102. r. 10) v. a. perf. antreffen, erreichen, trovare; — koga molbom (str. 34. r. 4), eine Bitte wagen an Jemand, osar pregar qualche cosa.
 Zategnuti, nem, v. a. perf. (Par. 344) vidi Zatezati.
 Zatezati, zem, v. a. imp. (str. 66. r. 19) schnüren, fest ziehen, zusammenziehen, binden, strignere con laccio, allacciare.
 Zaudirati, rem, v. n. imp. (str. 58. r. 4) riechen, odorare.
 Zaudriti, im, v. a. perf. (str. 95. r. 1) vidi Zaudirati.
 Zavárći, zem, v. a. perf. (str. 3. r. 10) što zabaciti, verwerfen, gittare.
 Zavármuti se, nem se, (str. 83. r. 7) v. n. perf. povármuti se, povratiti se, zurückkehren, ritornare.
 Zavećati se, am se, v. n. perf. zagovoriti se, Gelübde machen, far il voto.
 Zaveliti, im, v. a. perf. (str. 68. r. 33) zapověditi, befehlen, comandare.
 Zaviditi (komu), dim, v. n. imp. nenaviditi, beneiden, invidiare.
 Zavijati se, jam se, v. r. i. (str. 64. r. 1) sich verdröhnen, storcersi.
 Zaviknuti, nem, v. n. perf. priviknuti, naviknuti, sich angewöhnen, accostumarsi, avvezarsi.
 Zaviknuti se, nem se čemu (str. 99. r. 2), vidi Zaviknuti.
 Zavít (zavěti), a, m. zagovor, Gelübde, voto.
 Zavoditi, dim, v. a. i. (str. 55. r. 10) aus dem Wege leiten, verweisen, sedurre.
 Zazriti (zazřěti), zařrem, v. n. perf. zaměriti, za zlo uzeti, veräbeln, prendersela male.
 Zazvoniti, nim (glasom), v. n. perf. (str. 79. r. 3) zaviknuti, uzkliknuti, die Stimme erheben, fursi sentire, risuonare.

Zazimati, am, v. a. imp. stiskati, vidi Zatezati.
 Zelen, i, f. das Grüne, il verde.
 Zelen klobuk imao je, kako veli L. (str. 86. na dan), jedan stric Milićin u Zadr. Znomo iz Farlata, da joj jestrice Ivan (+1505) bio arcibiskup od Zadra, pak buduće da biskupi i arcibiskupi nose zelen trak okolo klobuka, imenuje pjesnik vas klobuk zelen.
 Zginutje, a, n. Umkommen, Untergang, rovina.
 Zi, pleonasmus, kao: ovazi, ovuzi, nikozi, ondazi, ovojai itd. (str. 100. r. 15; str. 21. r. 4; str. 22. r. 15; str. 48. r. 12).
 Zibka, e, f. Wiege, culla.
 Ziman, mna, o, adj. studen, a, o, kalt, freddo.
 Zjati, zjam, v. n. i. offen stehen, star aperto.
 Zlaćen, a, o, adj. vergolbet, dorato; golden, d'oro.
 Zlamen, a, m. znak, znamenje, Zeichen, segno.
 Zled, i, f. (str. 5. r. 4) Uebel, Ungemach, male, calamità.
 Zlobiti, im, v. a. imp. anfeinden, infestare; verderben, rovinare.
 Zlobiv, a, o, adj. (str. 64. r. 13; str. 108. r. 17) bössartig, böshast, maligno.
 Zloćud, a, o, adj. böshast, malizioso.
 Zmirna, e, f. grad glasovit u Maloj Azii, na gárskom moru, domovina Homerova, Smyrna, Smirne.
 Znan, a, o, part. od znati (str. 27. r. 3) bekannt, noto, conosciuto.
 Znoj, a, m. (str. 54. r. 18) što pot.
 Zorah, praet. imp. (53. r. 28) od zřěti, město zřěh, t. j. gledah, ich schaute, io guardava.
 Zovihu (str. 58. r. 21), město zva-hu, od zvati.
 Zrak, a, m. Strahl, raggio.
 Zubić, a, m. mali zub.
 Zuk, a, m. (str. 85. r. 9; str. 95. r. 10) Stimme, Klang, suono.
 Zvonik, a, m. Glockenthurm, campanile.
 Zvoniti, im, v. n. imp. läuten, suonare; — besićom, reden, parlare.

Ž.

Žadja, e, f. žedja, Durst, sete.
 Ždrilo (ždrélo), a, n. Engpaß, stretto, passo. Neznam, koje ždrélo Lucić misli na str. 81. r. 33, ako ne tésno od Bosfora.
 Želet a. m. (str. 56. r. 9) mislim da je turska rěč od »dželat«, t. j. kárvník, Henker, carnefice, boja.
 Željinje, a, n. željenje.
 Želizo (želězo), a, n. Eisen, ferro.
 Žiganti, ah, m. pl. (str. 105. r. 28) od tal. giganti, gorostasi, Riesen.

Žila, e, f. Žder, vena; Nerve, nervo; Burzel, ramo della radice.
 Žiliti se, im se, v. n. imp. (str. 101. r. 8, napinjati se, sich anstrengen, sforzarsi.
 Žilj, a, m. (str. 20. r. 25) od tal. giglio, krin, lěr, ljiljan, Lilie.
 Živinje, a, n. življenje, das Leben, vita.
 Žuč, i, f. Galle, fiele.
 Žuk, a, o, adj. žuhak, bitter, amaro.
 Župa, e, f. (str. 87. r. 3. oda dna) družina, kućna čeljad, Hausgenossen, membri della famiglia.

Pogrěške tiska popravi

- str. 26. red. 10. za rěču: Očitit izpusti zarěz (.).
 » 29 » 16. » » Božica metni od.
 » 56. » 2. mjesto Išcahu » Iskahu.
 » 73. » 34. I svakomu počan; od kralja udražan, popravi: I svakomu, počan od kralja, udražan.
 » 75. » 10. za rěču: Poglavica, izpusti, a za rěču naju metni zarěz (.).
 » 86. » 25. na koncu redka metni zarěz (.).
 » » 26. za rěču: Vašega, izpusti zarěz (.).
 » » na dnu Za dar popravi Zadar.
 » 87. red. 3. za rěču; nitkor, izpusti, a na koncu redka metni zarěz (.).
 » 102. » 1. za rěču: krila metni, a na koncu redka izpusti zarěz (.).

